

FÜGGELÉKEK

1. SZ. FÜGGELÉK

FOGALMAK EGYSÉGES ÉRTELMEZÉSE

INNOVÁCIÓ:

Szakmai fejlesztés, újítás létrehozása, egy új ötlet megvalósulása.

Latin eredetű szó, jelentése: újítás.

Az innováció változás, változtatás egy kialakult gyakorlaton, ill. gyakorlathoz képest.

Alkalmazkodás egy szüntelenül változó gyakorlathoz.

INDIVIDUUM

Egyén, egyéniség, az egyes ember.

Individuális: egyedi, egy meghatározott, külön létező egyedre jellemző.

Individualitás: egyéniség, egyedi sajátosság, egyéni megnyilvánulás.

INTEGRÁLT NEVELÉS

Az óvoda felvállalja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, fejlesztését, ha a gyermek közösségben ellátható, beilleszthető. Az óvoda felszereltsége, kialakítása, (pl.:rámpa, kapaszkodó) ezt lehetővé teszi.

MÁSSÁG

„Különbség”: eltérést, megkülönböztetést fejez ki.

A másság fogalma csak a normativitás fogalmával együtt létezik. Statisztikailag a norma az átlag, a statisztikai szórás pedig a másság.

Valakire, vagy valamire akkor mondjuk, hogy más, ha nem azonos valakivel, vagy valamivel, ha eltérő minőségű, fajtájú.

A fogalom valakihez viszonyítva fejez ki eltérést.

SZOCIÁLIS LÉNY

Az ember alapvetően társadalmi lény, beleszületik a szociális környezetébe, ennek segítségével valósítja meg önmagát.

A gyermek elsődleges szociális közege a család, majd ehhez társul az óvodai közösség. Óvodába lépéskor a gyermek szocializációja úgy alakul ki, hogy a környezetéből vesz át, sajátítja el mintákat, normákat.

Később már maga is aktívan részt vesz a közösség tevékenységeiben, vagyis alkalmazkodik a közösséghez, együttműködik annak tagjaival.

Saját céljainak, akaratának megfelelően tud döntéseket hozni a közösség keretein belül, ezáltal válik szociális lénnyé.

INKLUZIVITÁS

Befogadás, befogadottság. A teljes integráció szintje.

Azt a befogadó pedagógiát jelenti, amely szerint mindenki más, a teljesen átlagos gyermek is.

Az inkluzív pedagógiában cél: a saját szint maximumára való eljutás.

KÉPESSÉG

Valamely cselekvésre, tevékenységre való alkalmasság, illetve ennek mértéke.

Minőségét, fokát részben az emberrel veleszületett adottságok, hajlamok, részben a környezeti hatások együttesének befolyására szerzett tapasztalatok (ismeretek, készségek) határozzák meg.

A jártasság és készség tanítható, tanulható, a képesség viszont fejleszthető.

A képesség fejlesztése meghatározott tananyag, ismeretanyag feldolgozásának folyamatában történik.

FELFEDEZŐ TANULÁS

Az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzése, amit a gyermek önmaga szerez meg.

A gyermek belső készítése és külső inger hatására, élethelyzetekben történő tapasztalás.

A felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé a gyermeket, mikor saját élményként élik meg egy-egy helyzet megoldását.

FENNTARTHATÓSÁG

A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével együtt.

A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely úgy elégíti ki a jelen nemzedékek szükségleteit, hogy az nem sérti az elkövetkező generációk lehetőségét, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.

KOMPETENCIA

Tudás + képességek + attitűdök.

A tanult ismeretek új helyzetben való alkalmazása, adottságok, élettapasztalatok, és egyéb tényezők. Arra való képesség, hogy az élet különböző szituációiban alkalmazni tudjuk tudásunkat, tapasztalatainkat, személyes adottságainkat.

KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS

Új életviteli, viselkedési szokások kialakítása, amelyek a természeti, és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Állatok, növények élőhelyeinek, környezetünk tisztaságának megóvása, takarékoskodás az energiával. Bekapcsolódás a szelektív hulladékgyűjtésbe, az újra hasznosítás lehetőségeinek megismerése.

Ökológiai ismereteink bővítése a kíváncsi, illetve kerülendő tevékenységekről.

ÖNAZONOSSÁG

Identitás, önmagunk megítélésének viszonylagosan tartós egysége, ki vagyok én.

Az az állapot, amikor a gyermek az én megszilárdulásával a világ különböző hatásainak ellenére viszonylagos egyensúlyban marad.

A személyiség fejlődés folyamata az azonosság (identitás) kibontakozásában jelenik meg.

INTEGRÁCIÓ

Beolvasztás, becsatolás, összevonás.

Különböző részeknek valamely nagyobb egészbe, egységbe való beilleszkedése.

Pedagógiai helyzetekben a speciális nevelési szükségletű gyermekek beilleszkedésére vonatkozik, identitásuk megtartása mellett.

BEFOGADÓ KÖZEG

Az óvoda minden nevelésben résztvevő dolgozóját jellemzi az a szemléletmód, attitűd, mely minden gyermekben a speciálisan csak rá jellemző sajátosságokat keresi, és ahhoz alkalmazkodó gyakorlatot valósít meg.

SNI

Az a gyermek, aki a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Az SNI-s gyermek integrált nevelésben vesz részt.

SZEGREGÁCIÓ

Elválasztás, elkülönítés.

Gyermekek, nevelők, vagy intézmények személyek, csoportok vallási, faji, világnézeti, nemi, vagy bármilyen más különbözősége alapján képzett elkülönítése, és hátrányos megkülönböztetése másoktól.

INDIREKT IRÁNYÍTÁS

Közvetett módszerek alkalmazása, szituációk megteremtése, élmények nyújtása, feltételek biztosítása.

Az óvodapedagógus a tevékenységekbe akkor, ott, és úgy kapcsolódik be, ahogy azt a tevékenység menete, állapota szükségessé teszi.

SZABAD JÁTÉK:

A játék spontán, a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenysége.

Saját választás, elhatározás témában, társban, eszközben, a folyamat tartalmában.

KREATÍV JÁTÉK:

A gyermek külső és belső indíttatások összhangjából létrejött tevékenysége. Szándéka és képessége szerint:

- az újat létrehozó, a meglévőt változtatni tudó
- megoldási módokat kereső
- új helyzethez gyorsan alkalmazkodni tudó
- ötletgazdag
- eredeti

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

Az elmélyült játék kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő biztosítása.

Együttjátás a gyermek kérésére, az óvodapedagógus is szeressen játszani.

Ahhoz, hogy a gyermekek játéka teljes gazdagságában kibontakozhasson, elsősorban az alapfeltételeket kell biztosítani:

- hely
- a napirendben minél több idő
- a gyermekek fejlettségének, létszámának megfelelő játékeszközök (optimális)
- játékanyagok, félkész játékok, játékkészítés
- élmény
- érzelmileg biztonságos, nyugodt légkör
- a gyermek játékába bekapcsolódva mintaadás, segítségadás, ötletadás
- a gyermek testi, lelki egészségét veszélyeztető helyzetek elhárítása.

HARMÓNIKUS FEJLŐDÉS :

A gyermek harmonikus fejlődése, belső egyensúlya akkor valósítható meg, ha ismerjük a gyermeki szükségletek hierarchiáját, egymásra épültségét, összefüggéseit.

A fejlődő gyermek testi és lelki szükségletei életkori szakaszonként és egyénenként változó mértéket mutatnak.

A gyermeki szükségletek kielégítésénél az alábbi fokozatokat szükséges figyelembe venni:

Biológiai, fizikális szükségletek: gondozási feladatok megoldása az egészséges életmód szempontjait figyelembe véve.

Biztonságérzet szükséglete: stabil, ugyanakkor rugalmas szokásrend kialakítását feltételezi.

Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, érzelmi alapigények kielégítése, figyelembe véve az eltérő egyéni igényeket.

Társas szükségletek, emberi kapcsolatok szükséglete: a szocializációs folyamat, melyben az individumnak is fontos szerepe van. Minél nagyobb tér biztosítása a kommunikáció

gyakorlására. Képesé tenni a gyermeket az elfogadásra, a toleranciára, a másság természetességére.

A teljesítmény igény szükséglete: szüksége van a gyermeknek a tevékenysége során a visszacsatolásra, értékelésre. Az óvodapedagógus mindenképpen igazodjon a gyermek egyéni adottságaihoz és részképességeihez. A saját teljesítményéből fakadó siker vagy kudarc kezelésére fontos a gyermeket megtanítani.

Az önmegvalósítás szükséglete: ennek alapozása az óvodáskorban is fontos feladat, hiszen a kiemelkedő képességek, tehetség feltárása, fejlesztése ennek a kiteljesedésnek a feltétele.

EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS:

A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. Fontos számunkra a rendszeres és megfelelő időközönként történő étkezés.

Az óvodapedagógus feladata a különböző ételféleségek megismertetése, megkóstoltatása, elfogadtatása, megszerettetése.

Óvodánkban vegyes táplálkozást biztosítunk. Toleráljuk az egyéni eltéréseket (pl: vegetáriánus, allergia, stb).

Fontos feladata az óvodapedagógusnak a gyermekek folyadékigényének folyamatos kielégítése, különös tekintettel a nyári időszakra.

Törekedjenek az óvodapedagógusok arra, hogy születés-, és névnapok megünneplésénél édességek, torták helyett gyümölcsökkel, zöldségekkel, magvakkal kínálják egymást a gyermekek.

PIHENÉS:

A fizikai és szellemi tevékenység abbahagyása.

A pihenőidő arra való, hogy lehetővé tegye a túlfeszített szervezet számára a mérgek hatástalanítását és életenergiájának visszanyerését.

A nyugodt pihenés egyik feltétele a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése. Erős belső inger (feszült érzelmi állapot), vagy erős külső inger (zaj, levegőtlenység, kényelmetlen ruhanemű) zavarja a pihenést, elalvást.

Fontos, hogy ahol a gyermekek pihennek ott csend és nyugalom legyen.

Ha a gyermekek mégsem tudnak elaludni, pihenésüket segítheti az is, ha maguk mellé vehetik kedvenc játékukat, személyes tárgyaikat,

Pihenés után folyamatosan kezdhezzék el a gyermekek a következő tevékenységet.

POZITÍV ALKALMAZKODÁS:

A szociális fejlettség mutatója. A közösségben élés, az alapvető társadalmi normák, valamint az élő és élettelen környezet elfogadásának képessége.

HAGYOMÁNYOK:

Közösségben tovább élő, tudatosan ápolt szokás, ízlés, felfogás, illetve szellemi örökség.

Jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok.

A családi élet szokásai, az emberi élet fordulói.

Gyermekjátékok, népi mondókák.

Az évszakok váltakozásával kapcsolatos helyi óvodai hagyományok.

Átadásakor a gyermekek befogadási szintjéhez kell alkalmazkodni

ÉRZÉKENYEN REAGÁLNI:

Az érzékeny gyermek minden őt ért hatásra fogékony.

A gyermek az őt ért hatásokra reagál, érzelmeit kifejezi.

Az óvodapedagógus feladata, hogy az érzékenyen reagáló gyermekekre legyen jellemző pl. :
hogy érzelmeit, indulatait környezete számára elfogadható módon fejezi ki: együttérzés, önzetlenség, egymás iránt érzett felelősség, lelkesedés, , tolerancia, empátia, rokonszenv, segítőkészség, rácsodálkozás a környezet szépségeire, megbecsülés, örömszerzésre való törekvés, lemondásra való képesség.

SZERESSENEK MOZOGNI:

Az óvodapedagógus örüljön a gyermek mozgékonyságának, ösztönözze a különböző mozgásformák ismételtetésére.

A mozgásszeretet kialakítása, mélyítése érdekében az óvodapedagógus feladata:

Mindennapi testnevelésen, testnevelés foglalkozáson, a szabadban történő játék során ismertesse meg a gyermekekkel a különböző játékos mozgásformákat, mozgásos játékokat. Mozgásra ösztönző eszközöket, teret, időt biztosítson a gyermekeknek a csoportszobában, a teraszon, az udvaron egyaránt.

Minden évszakban sok lehetőséget biztosítson a szabadban történő mozgásra.

SOKFÉLE MOZGÁS:

A gyermek mozgásigényének kielégítését szolgálja, szervezett (lásd a programban) és spontán keretek között.

EGYÉNI KÉPESSÉG:

Minden ember rendelkezik képességekkel, vagyis olyan egyéni sajátossággal, amely a környezethez való alkalmazkodást, a sikeres tevékenységet teszi lehetővé számára.

Az egyéni képességek kibontakozásában meghatározó szerepe van a hajlamnak, az adottságnak, a rátermettségnek és a gyermek környezetének.

ANYANYELV ÁPOLÁSA:

Beszélgetni csak beszélgetve tanul meg a gyermek.

Meghatározó a szerepe a környezet jó beszédmintájának, nyelvi mintájának.

Minta a gyermek számára az óvodapedagógus tiszta, nyelvtani rendszerünk szabályai szerint szabatos, jól érthető, kifejező beszéde.

Az óvodapedagógus érdeklődéssel forduljon a gyermekek felé, a gyermek beszédkedvét, kérdező kedvét türelmes, érthető válaszaival fokozza.

Tevékenység közben fejlessze a gyermekek kifejezőkészségét, bővítse szókincsét, pontosítsa fogalomértését, fogalomhasználatát.

Segítse a gyermek helyesen artikulált, folyamatos beszédét, mondatszerkesztését.

Az óvodapedagógus csoportjában mérje fel, hogy a gyermekek tisztán ejtik-e a hangzókat, szükség esetén kérje a logopédus segítségét.

Magyar népi mondókák, népköltések, népmesék mondásával, anyanyelvi játékok megismertetésével ápoljuk anyanyelvünket.

JÁTSZÓKÉPESSÉG – FELNŐTTRE VONATKOZTATVA:

Komplex képesség csoportként értelmezhető, amely mindazon képességet magában foglalja, melyek a gyermekekkel való együttjátás során, jelennek meg, illetve a gyermekek játékanak kibontakozását segítik elő.

Ezek a képességek a felnőtt egyéni vonásainak, jellemző attitűdjének meghatározó jegyeivel kiegészülve érvényesülnek.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek: SNI, BTMN, kiemelten tehetséges gyermek
- b) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

2. SZ. FÜGGELÉK

ANYANYELVI FEJLESZTÉS, NEVELÉS – GYAKORLATI AJÁNLÁS

Tartalom:

- 1) A hangok tiszta ejtését segítő és rávezető gyakorlatok- /fújás gyakorlatok, légző gyakorlatok/
- 2) Nyelvtorna – játékok
- 3) Artikuláció, szájmozgás gyakorlatok
- 4) Hallás és figyelem fejlesztő játékok
- 5) Hangszín, hangerő, hanglejtés, gyakorlatok
- 6) Találós kérdések
- 7) Hangok gyakoroltatása
- 8) Szövegalkotás
- 9) Hangképző játékok, versek, nyelvtörők
- 10) Mimetikus játékok

1) A hangok tiszta ejtését segítő és rávezető gyakorlatok

- Szájharmónika, síp hosszantartó fújása
- Szívószálon át folyadék felszívása
- Különböző anyagú és átmérőjű csövekkel vízbe fújás úgy, hogy a víz
- Bugyborékoljon
- Hungarocell darabok fújása talajon
- Könnyen mozgó tárgyak fújása asztalon /pl. Tollpihe, vatta, pingponglabda/
- Felfüggesztett tárgyak /pl. Vatta, szalagok/ fújása
- Léggömb, szappanbuborék fújása
- Tükörre lehelés, kézfejre meleg levegő lehelése
- Szellő fújja a virágot /gyenge fújás/
- Szél fújja a virágot /erős fújás/
- Kutya lihegése /gyors, szapora légzés/
- Gyertya elfújása /lassú, nyugodt légzés/
- Léggömb játék /közös, kézfogással lassan felfújjuk, lassan leeresztjük/
- Papírhajó fújása vizen
- Papírforgó fújása

- Üvegfújás /hajókürt/
- Búvárjáték – levegő-visszatartással
- Pattogatott kukoricát szívószállal felszippanntva egyik tálból a másikba teszünk

2) Nyelvtorna – játékok

- Nyújtsd ki a nyelved egyenesen, hajlítsd az állad felé, vissza középre, be!
- Ismét nyújtsd egyenesen előre a nyelvedet, emeld az orrod felé, vissza középre, be!
- Nyújtsd a nyelved előre, jobbra a szájugig, vissza középre, be!
- Nyújtsd a nyelved előre, balra a szájugig, vissza középre, be!

A nyelved a szádban lakik, s különböző dolgokat tud csinálni:

- kiszalad – beszalad
- kukucskál /jobbra – balra/ -szájzugtól szájugig kívül-
- sepreget /ide – oda/ -alsó-felső ajkak kívül-
- körbeszalad /jobbra – balra/ -az ajkak mentén körbe kívül-
- gombócot eszik /jobb – bal belül/
- hintázik /előtte – hátra belül/
- lovacskázik /csettintés/
- furulyázik /nyelvhajlítás/

Törpemese

A szádban lakik egy kis törpe.

- Bemutatkozik: dugd ki a nyelved!
- Ez a kis törpe nagyon szereti a rendet, tisztaságot, mindennap takarít.
- Söpröget a szobában. /jobb – bal nyelvmozgás a szájjüregben/
- Tisztítja az ablakokat kívül – belül – alul – felül. /a nyelv a fogakon mozog alul – felül ill. kívül – belül/
- Lemossa a kerítést kívül – belül – alul felül. /a nyelv az alsó ill. felső ajkakon mozog szájugtól, szájugig/
- Amikor kitakarít, elmegy lovagolni az erdőbe /csettintés/.
- Megáll pihenni, majd hegyet mászik. /a nyelv az orr felé emelkedik/
- Ha felmászott a hegyre, körül néz. /jobbra – balra nyelvmozgás szájugtól, szájugig/
- Aztán lemászik a völgybe. /a nyelv az áll felé hajlik/
- Majd hazalovagol és lefekszik aludni. /csettintés, végül összezárva a szánkat a nyelv mozdulatlan/

Ügyesítsd a nyelved!

- Nyújtsd ki a nyelved, emeld az orrod felé hegyesen, majd lapítsd el!
- Visszahúzás után nyújtsd ki ismét, hajlítsd az állad felé és lapítsd el!
- Végül vízszintesen nyújtsd előre a nyelved és csinálj többszöri keskeny és széles nyelvet!

A nyújtsd ki a nyelvedet, emeld az orrod felé laposan!

- Mozdasd a lapos nyelved föl, le, ahogy a kiskutya nyelve mozog, amikor liheg!
- Mozdasd a nyelved a fogsorok élei között is!
- Majd vidd a nyelved a fogsorod mögé és ott is mozdasd fel, le!
- Mozdasd a nyelved jobbra, balra, ahogy az óra ingája és jobbra-balra lendül!
- A szádát nyisd nagyra, a nyelved ne támaszkodjon a fogaidra, ne érintsd az ajkaidat sem!

3) Artikuláció, szájmozgás gyakorlatok /tükör gyakorlatok/

- Tátsd nagyra a szád, mintha azt akarnád mondani: ÁÁÁ...!
- Lassan szív be a levegőt, kis szünet után gyorsan ereszd ki!
- Gyorsabban, mélyebben szív be a levegőt és lassan, hosszan ereszd ki!

Nézz a tükörbe és mosolyogj!

- Milyen szélesre tudod húzni az ajkaidat?
- Utána kerekíts, mintha füttyölnél!
- Mond ezt: i-ü-i-ü, i-ó-i-ó; ó-ő-ó-ő, i-a-i-a
- Tátogj, mint a hal!
- Az álladat engedd minél mélyebbre, utána lassan emeld fel és zárd a szádát!

Vicsorgást játszunk!

- Mozdasd a fogad jobbra-balra!
- Egészen lassan csináld, figyeld hogyan lendül az állad jobbra, középre, balra, középre!

Utánozd a hangokat!

- a csacsi kiabál: i-á-i-á
- a farkas ordít: au-au-au
- a malac visít: ui-ui-ui
- a kisbaba sír: oá-oá-oá
- a mentőautó: ninó-ninó-ninó
- a harang: bim-bam

- a liba gágog: gi-gá-gá
- a traktor: tö-tö-tö
- az óra: tik-tak

Énekelj a dalt állathangon! /ismert, kedvelt dal éneklése/

- pl. kutyanyelven: vau-vau
- macskanyelven: nyau-nyau
- darázsnyelven: züm-züm
- malacnyelven: rőf-rőf
- madárnyelven: csip-csip
- medvenyelven: brum-brum

4) Hallás és figyelem fejlesztő játékok

Hol ketyeg az óra?

Egy gyermeket kiküldünk, az órát eldugjuk valahova. Hallás után találja meg az órát.

Ki van a takaró alatt?

Egy gyermek kimegy, egy társát letakarjuk.

Ki van a takaró alatt? –kérdézi hangosan, amikor a társa visszajön és megpróbálja kitalálni.

Erre csörög....

Egy gyermek szemét betakarjuk, egy másiknak a kezébe adunk egy köcsögöt, amibe dió csörög.

Erre csörög a dió
Erre meg a mogyoró
Erre csörög erre,
Erre gyere erre!

Csak súgva!

A gyermekek körben ülnek. Valaki a bal oldali szomszédja fülébe súg egy szót vagy egy rövidebb mondatot. Ezt minden játékosnak tovább kell súgnia.

A súgást nem szabad megismételni, mindenki azt adja tovább, amit hallott.

Mit hallasz?

Előkészítünk különböző tárgyakat, amivel zörej hangokat lehet létrehozni.

A gyermekek körben ülnek a földön, fejüket a térdükre hajtják. Amikor felismerik az adott hangot, felülnek és megmondják mit hallottak. Csendben figyeljenek és lehetőleg jegyezzék meg a sorrendet is.

Pl.: ajtónyikorgás, csengetés, papírlapot eltépünk stb.

Kismadárka

A gyermekek félkörben helyezkednek el, nekik háttal ül egy gyermek fejét a játékvezető ölébe hajtja.

Amikor a középen ülő gyermek azt mondja:

„Kismadárka adj egy hangot!”- a játékvezető rámutat valakire, aki azt mondja: „Kukurikú”. A kérdező igyekszik kitalálni, hogy melyik gyermek szólt. Ha sikerült, helyet cserélnek.

Lopakodás

A gyermekek körben ülnek, egyikük bekötött szemmel középre ül. A játékvezető választ egy gyermeket, aki igyekszik odalopakodni a középen ülőhöz. A hunyó igyekszik megállapítani merről közelítik meg és arra mutat. Ha eltalálja, helyet cserélnek.

5) Hangszín, hangerő, hanglejtés gyakorlatok

1. Visszhang játék:
 - a) halk kérdés, halk válasz;
 - b) hangos kérdés, hangos válasz
 - c) halk kérdés, hangos válasz
 - d) hangos kérdés, halk válasz
2. Állatok hangjának utánzása hangszínváltással.
3. Számlálás, mondókázás fokozatosan halkítva – hangosítva.
4. Hívom a testvérem: szobából, udvarról, távolról.
5. Hangerő gyakorlatok: halk, közepes, hangos.
6. Hangerőre használt fogalmak: halkán, suttogva, lágyan, puhán, erősen, kiabálva, üvöltve, dühöngve.
7. Mondókázás különböző hangerővel.
8. Hanglejtés gyakorlása: Köszönj! –hangosan, kedvesen, ijedten stb.
9. Kérés, köszönés, bemutatkozás helyes hangsúllyal.
10. Egymás nevének gyakorlása helyes hangsúllyal.
11. Kérés – kínálás helyes hangsúllyal.
12. Kérdő hangsúly – kérdő mondatok.
13. Vidám történet – vidám, élénk hangszín,
14. Szomorú történet – szomorkás hangszín,
15. Izgalmas történet – izgatott hangszín. Szándék felismerés.
16. Játék az érzelmekkel. Tanult versek helyes hangsúlyozása pl.vidáman, mérgesen, szomorúan, ijedten stb.

17. Gyors – lassú beszéd tempó ismert mondókákkal, versekkel.

18. Hangerő – tempó variációk.

6) Találós kérdések

- Hogy hívják a kisorókát?/ Apróka.
- Hogy hívják a kövér fókát?/ Pufóka.
- Hogy hívják a jóllakott elefántot?/ Telefánk.
- Hogy hívják az éhes bálnát?/ Zabálna.
- Hogy hívják a kecskegidát?/ Gyerekecske.
- Hogy hívják a félénk pulit?/ Lapuli.
- Hogy hívják a búcsúzó páviánt?/ Pápavián.
- Hogy hívják a félénk pulykát?/ Lapulyka.
- Hogy hívják a két összeütköző bolhát?/ Karambolha.
- Hogy hívják a teherhordó pelikánt?/ Cipelikán.
- Hogy hívják a kis baglyot?/ Babagoly.
- Hogy hívják a kis cinkét?/ Picinke.

1. Kint is van, bent is van, mégiscsak a házban van. /ablak/

2. Egész évben sokszor nyílik, mégsem virágzik. /ajtó/

3. Kezet fog mindenki, aki jön, aki megy. /kilincs/

4. Éjjel-nappal meg nem áll, mégis egy helyben áll. /óra/

5. Zöld ágra ül, de nem madár, négy szobában egyszerre hál. /dió/

6. Forog-morog füstölög, lábad elé sündörög, ha igazán szereted ne adj neki kenyeret, csak jó nagy csontot, s nem lesz rá gondod. Tudod már, ugye? /kutya/

7. Lába bársony, hasa vászon, szeme pilla, farka villa, feje bot. /fecske/

8. Melyik szem tud repülni? /ökörsem/

9. A világot átéri, mégis egy tyúk átlépi. /kerékvágás/

7) Hangok gyakoroltatása, hangképző játékok

a) **Magánhangzók gyakorlása – utánamondással** /mindig játékos formában gyakoroltassuk/

á – a	a – á	o – u /ó – ú/	u – o /ú – ó/
máma	babám	hosszú	bútor
már ma	család	dobjuk	cukor
lárma	lapát	fogjuk	dúdol
cápa	barát	toljuk	duzzog
Sára	banán	hozzuk	futkos

e – é	é – e	i – é	é – i
beszéd	csésze	dinnyét	békét
csengés	kérem	kísér	kékít
kerék	mérges	miért	félig
verés	szépen	vidék	kéri
nehéz	nézel	színész	szépít

e – i	i – e	ü – ö	ö – ü
szelíd	csibe	dühös	nyöggük
terít	siet	sürög	törjük
veszít	zizzen	gyümölcs	zöldül
merít	libben	szűrő	bővül
semmi	szisszen	fűző	törül

b) Mássalhangzók gyakorlása

A mássalhangzók gyakorlásához tartozó feladatok célja:

„Melyik szóban hallod az adott hangot? Tapsolj!”

Szavakat sorolunk, melyekben az adott hang vagy benne van, vagy nincs benne.

A gyermeknek tapssal kell jelezni, ha hallotta azt a hangot.

„Hol hallod?” Az adott hangot a gyermek hol hallja, a szó elején, végén vagy a közepén.

„B”

- Melyik szóban hallod a „b”-t? - baba, haza, bab, báb, kabát?
- Hol hallod? – bivaly, bóbíta, bolt, bot
- Hol hallod? – láb, bab, lomb, eb
- Hol hallod? – tábla, tabletta, kabát, ablak

„C”

- Húzd mosolygósra a szád, zárd el a levegő útját, most pöccints! – c-c-c-c-c-c-
- Hívogasd a cicát!- cic-cic-cic
- Utánozd az egérke hangját!- cin-cin-cin
- Tapsolj, amikor az egérke „c” hangját hallod!- cipő, olló, cukor, lufi, kukac, lánc, maci, kocka
- Mondd utánam!- cipó, cipő cinke, cápa, cérna, cukor
- Hol hallod a „c” hangot?
- Mondd utánam!- perec, lécs, kukac, malac, gombóc
- Hol hallod a „c” hangot?
- Mondd utánam!- Ica, cica, Laci, maci, fécén, pocok
- Hol hallod a „c” hangot?

„CS”

- Utánozd a csap csepegő hangját!- csep-csep-csep
- Mondd hosszan a kisvonat hangját, majd szorítsd a nyelved fel a szájpadlásra!
- Melyikben hallod a csepegő „cs” hangot? Tapsolj, ha hallod!- csákó, csepp, cső, alma, kulcs, papucs
- Mondd utánam!- csont, csónak, csomag, csap, csat
- Hol hallod? – Mondd utánam!- bocs, papucs, kulcs, kulacs, pipacs
- Hol hallod? Mondd utánam!- kocs, köcsög, kacsa, bácsi, fecske

„D”

- Melyik szóban hallod? Tapsolj!- mandula, duda, lendül, bab. Hab, vakond
- Hol hallod? – dal, dob, dada, dominó, dió
- Hol hallod?- vakond, kád, nád
- Hol hallod?- bödön, medve, láda, fedő

„F”

- Mondd utánam!- fa, fe, fé, fö, fű
- Melyik szóban hallod? Tapsolj!- falu, foka, kapa, róka, fagy, ifjú, kaftán
- Mond utánam!- fog, folt, fagy, fej, fekete
- Hol hallod az „f” hangot?- pufók, tejfel, mafla, éjfél, telefon
- Hol hallod?- puff, paff

„G”

- Mondd azt, hogy „gá-gá-gá”!
- Melyik szóban hallod?- pillangó, galamb, gép, gomba, bomba
- Hol hallod?- galamb, gép, gomba, golyó
- Hol hallod?- láng, vág, ing, ág
- Hol hallod?- legel, kugli, bagoly

„GY”

- Hajtsd meg a paripát! Gyí-gyí-gyí
- Melyik szóban hallod a „gy” hangot?- kígyó, bogó, ágy, kalap, gyufa
- Mond utánam! Hol hallod a „gy” hangot?- gyöngy, gyalu, gyufa
- Hol hallod?- ágy, agy, rügy, négy
- Hol hallod?- fagy, hagyma, mogyoró

„H”

- Hideg van, fázik a kezed!
- Melegítsd meg! H-h-h-h-h
- Tátsd nagyra a szád és ásíts jó nagyot!
- Tedd a szád elé a kezed, ugye érzed a meleget?
- Melyik szóban hallod a „h” hangot?- hajó, ház, nap, pohár, juh
- Mondd utánam! Hol hallod a „h” hangot?- háló, hajó, hó, haj, hold
- Hol hallod?- méh, juh
- Hol hallod?- tehén, moha, puha, pihe, felhő

„J”

- Melyik szóban hallod a „j” hangot? Tapsolj!- játék, fej, ajtó, ujj
- Mondd utánam! Hol hallod a „j” hangot?- játék, lyuk, Jutka, Japán
- Hol hallod?- ujj, haj, éj, gally
- Hol hallod?- golyó, gólya, majom

„K”

- Melyik szóban hallod a „k” hangot?- foka, fánk, fakanál, kék, falu, fióka
- Hol hallod a „k” hangot?- kalap, kő, kifli, kefe, kanna
- Hol hallod?- pók, makk, homok, fánk
- Hol hallod?- kakaó, kapkod, mukkan, énekel

„L”

- Melyik szóban hallod „l” hangot? Tapsolj, ha hallod!- ló, ól, lámpa, villa, bot, szív, kalap
- Mondd utánam! Hol hallod a „l” hangot?- láb, lámpa, lap, ló, lobogó, lakat
- Hol hallod?- tál, hal, fotel, ól, tél
- Hol hallod?- olló, puli, alma, tábla

„R”

- Melyik szóban hallod a „r” hangot? Tapsolj!- róka, répa, dió, rigó, tó, óra
- Mondd utánam! Hol hallod a „r” hangot?- róka, repülő, répa, rigó, rák
- Hol hallod?- karika Marika, kerék, óra, birka
- Hol hallod?- eper, bokor, papír, vödör

„S”

- Melyik szóban hallod a „s” hangot? Ha hallod, tapsolj!- sál. Sajt, pad, kakas, kerítés
- Mondd utánam! Hol hallod a „s” hangot?- súly, sün, só, sál, sir, síp
- Hol hallod?- hús, kos, kakas, mókus, kés

- Hol hallod?- ásó, fésű, puska, kosár

„SZ”

- Utánozd a kígyó sziszegő hangját! Sz-sz-sz, szí-szi-szi
- Melyik szóban hallod a kígyó sziszegő hangját? Ha hallod, tapsolj!- szilva, labda, kapa, szánkó, bajusz, meszelő, dió, szék, asztal
- Mondd utánam! Hol hallod az „sz” hangot?- szíj, szív, szilva, szék, szélmalom, szem, szemüveg, szegfű, száj, szánkó, szalag, szalámi, szakáll, szoknya, szőlő, szög, szúnyog, szűrő
- Hol hallod?- disz, mész, fűrész, termosz, halász, vadász, juhász, kalász, kolbász, ősz, busz
- Hol hallod?- fejsze, éjszaka, hajsza, mákszem, meszelő, kasza, nyuszi, mászóka, koszorú, asztal,
- Tanuld meg és játszd el!
Esztí néni lisztet szítál,
László bátyó vígan ugrál.

„TY”

- Csúfolódj rossz gyermek módjára! Tyi-tyi-tyi
- Melyik szóban hallod a „ty” hangot?- tyúk, nap, fa, pötty, kutya, konty
- Mondd utánam! Hol hallod a „ty” hangot?- tyúk, tyúkol
- Hol hallod?- pötty, pinto, ponty
- Hol hallod?- kutya, batyu, pitypang

„V”

- Melyik szóban hallod „v” hangot?- vár, sál, véka, béka, vonat, villa, varr
- Mondd utánam! Hol hallod a „v” hangot?- vatta, vonat, varr, vaj
- Hol hallod?- levegő, levél, páva, nevet
- Hol hallod?- hív, nyelv, könyv, öv

„Z”

- Utánozd a méhecske zümmögő hangját!- z-z-z-z-z
- Melyik szóban hallod a méhecske zümmögését? Tapsolj, ha hallod!- Zita, zokni, kép, zivatar, hajó, tulipán, ház, kéz, váza
- Mondd utánam! Hol hallod a „z” hangot?- Zita, zene, zebra, zerge, zab, zakó, zár, Zoli
- Hol hallod?- tíz, méz, kéz, gőz, tűz, pénz, ház
- Hol hallod?- izom, mező, fazék, bozót, mozdony, füzet

„ZS”

- Zúgnak a repülők, utánozd a hangját! Zs-zs-zs , üzs-üzs-üzs
- Melyik szóban hallod a „zs” hangot? Tapsolj, ha hallod!- zsák, lámpa, rizs, zsilett, pizsama, kapu, rózsza
- Mondd utánam! Hol hallod a „zs” hangot?- zsák, zsámoly, Zsófi, Zsolt, zsömle
- Hol hallod?- Balázs, darázs, garázs, rizs, varázs
- Hol hallod?- muzsika, dézsa, pizsama, uzsonna

8) Szövegalkotás

1. Miről beszélek?- az óvodapedagógus jellemző leírása alapján játék, tárgy kiválasztása
2. Megy a játék vándorútra- mindenki mond valamit, a játék jellemző vonásának kiemelésével
3. Mondj róla igazat, hamisat!- egymás megállapítását ismételni nem szabad
4. Mit tudsz róla?- önálló, összefüggő leírás gyakorlása
5. Leírás személyről
 - Jöjjön ide az.... –személy felismerése az ódapedagógus leírása alapján
6. Igaz-hamis -önmagukról, egymásról, óvónőkről
7. Mondj róla valamit!- önálló leírás gyakorlása személyekről
8. Mond el mindent róla!- próbálkozás belső tulajdonságok megfogalmazásáról
9. Leírás képről /állatok/. Melyikről beszélek?- felismerés a leírás alapján
11. Add tovább! /játék/- mindenki mond egy jellemző tulajdonságot
12. Ellentétpárok- pl: kicsi-nagy, alacsony-magas stb.
13. Mondat befejezés- pl: nagyon siettünk, mert...
14. Igaz –nem igaz- események leírása pl: egy napom
15. Mesélj róla!- képleírás, sorban mindenki mond egy gondolatot
16. Mi történt előtte? Mi történt utána?- előzmények, következmények kitalálása
17. Relációs fogalmak gyakorlása képolvasás közben- alatta-fölötte, előtte-mögötte stb.
18. Mesealkotás képről- egy gyermek kezdi, a következő folytatja
19. Mesealkotás meghatározott szereplőkről- közös cselekményfűzés
20. Fantasztikus történetek kitalálása.
21. Igaz történetek- jeles események elmesélése

Játékok

Mit visz a kishajó?

Pl. „p”-vel, a játékvezető rámutat egy gyermekre, aki válaszol, pl. paprikát.

Nehezítés pl. növények, állatok, járművek közül választhatnak.

Mit veszek a vásárban?

A körben ülő gyermekek vásárba mennek.

Első gyermek: -Elmegyek a vásárba és veszek almát.

Második: -Elmegyek a vásárba és veszek almát és fakanalat. Stb.

Fekete, fehér, igen, nem.

Egyikük a kérdező, a fenti szavakkal nem lehet válaszolni. Pl. milyen színű a cipőd? Aki kimondja valamelyik szót, zálogot ad.

Üvegpörgetés.

A gyermekek körben ülnek, egyikük középen pörget egy üveget és kérdést tesz fel pl. Melyik gyermek segít a legtöbbet? Akire az üveg mutat válaszol, majd helyet cserélnek.

Haragszom rád!

Egy gyermek kezében kendő van, akinek oda dobja azt mondja:

-Haragszom rád!

-Miért?

Pl. – Mert piros a zoknid!

- Azért piros a zoknim, mert az anyukám ilyet vásárolt.

Mindig egész mondatban kell válaszolni!

9) Hangképző játékok, versek, nyelvtörők

Válasszunk egy egyszerű mondatot. Pl. piros a paradicsom.

Próbáljuk sorban elmondani az összes magánhangzóval.

Pl. „a”-l: paras a paradicsam.

A papagáj.

Mondjunk egymás után három rövid szót, pl. szék, kék, pék.

A papagáj feladata, hogy ugyanilyen sorrendben megismételje, majd fel lehet cserélni a sorrendet.

Méhek a mezőn.

A gyermekek jelre a kijelölt helyre repülnek, közben zümmögnek.

/”z” hangoztatása/

Állatok hangjai. Próbáld utánozni mit csinál!

Fecske- csicsereg	veréb- csipog
galamb- turbékol	vércse- vijjog
bagoly- huhog	egér- cincog
gólya- kelepel	oroszlán- bőg
tyúk- kotkodál	béka- brekeg
ló- nyerít	kutya- ugat
macska- nyávog	méhecske- zümmög

Kutya kergeti a cicát.

Minden gyermek választ egy állatnevet, amelyik hangot ad ki.

Pl.Kutya kezdi: Kutya kergeti a cicát, vau-vau-vau.

Cica kergeti a kecskét, miau-miau-miau. Stb.

Játék fogalomkörök kialakítására

Óvodapedagógus: Akinek a labdát dobom mondjon leánynevet! /fiúnevet, élőlényt, élettelen dolgot, virágnevet, stb./

Óvodapedagógus: Valaminek a nevét mondom, aki a labdát kapja, mondja meg mit csinálnak vele! Pl. tányér –esznek belőle, vonat –utaznak rajta stb.

Óvodapedagógus: Kérdéseket fogok feltenni, akinek a labdát dobom, felelnie kell a kérdésre.

Pl: Mi lesz, ha esik az eső? Mi lesz, ha nagyon hideg lesz? Stb.

Szóláshasonlatok

- Gyáva, mint a
- Reszket, mint a.....
- Ravasz, mint a.....

Mit tudsz egy tárgyról?

Az óvodapedagógus /később a gyermek/: Mutatok egy tárgyat, mondj róla valamit!

- Milyen a színe, formája?
- Mire használják?
- Hol láttátok?
- Ki használja?
- Hogyan?
- Szép –csúnya? Miért?

Mi jut róla eszetekbe?

Mutatok egy tárgyat. Egy gyermek megmondja mi az. A következő mond róla valami fontosat, a következő elmondja, amit eddig mondtak és tovább fűzi. Akkor ügyes a csoport, ha minél hosszabbra fűzi.

Mondatok befejezése

Az óvodapedagógus elkezd egy mondatot, pl: Jöttem az óvodába, és láttam az utcán egy nénit, aki éppen a kiskutyáját sétáltatta.

Később a gyermekek folytatják a megkezdett mondatot.

Tréfásan! -ugyanez a játékszabály, de tréfás mondatot találunk ki.

Pl.: Jöttem az óvodába, és láttam egy gyermeket számaron lovagolni.

Igaz-nem igaz!

Mutatok egy tárgyat, mondjatok róla valamit, ami igaz.

Mondjatok róla valamit, ami nem igaz.

/Később lehet róla képet is mutatni./

Állatok tulajdonságai

róka- ravasz	strucc- gyors	galamb- szelíd
galamb- szelíd	nyúl- félénk	ökörszem- kicsi
ökörszem- kicsi	oroszlán- bátor	elefánt- otromba
elefánt- otromba	őz- kecses	
víziló- esetlen	mókus- ügyes	
lajhár- lusta	pulyka- mérges	

Állatok hangjai

fecske- csicsereg	veréb- csipog
galamb- turbékol	bagoly- huhog
gólya- kelepel	tyúk- kotkodál
vércse -vijjog	egér- cincog
oroszlán- üvölt, bög	béka- brekeg

Állatok kicsinyei

tehén- borjú
ló- csikó
macska- cica
tyúk- csibe
kecske- gida
birka- bárány
madár- fióka
disznó- malac

Állatok jellemző haladása

kígyó- siklik
szöcske- ugrik
liba- totyog
mackó- cammog
hal- úszik
őz- szökell
pingvin- tipeg
macska- oson

Folytasd!

Aki kövér, az nem sovány.

Ami rövid, az nem hosszú. Stb.

Versek, nyelvtörők

Füstös Gusztáv: Körbe-körbe

Kerék Péter, Kerék Pál

Kettőnek két kerékpár

Vagyis: egy pár kerékpár

Azzal jár a Kerék-pár:

Kerék Péter, Kerék Pál.

Mándy Stefánia: Csendíts rá!

1.

Kis Magda
feldobja,
röptetve,
szöktetve,
az apja
elfogja,
pörgetve,
görgetve
bokorba,
gurítja,
magasba
hajítja,
feldobja
az apja,
elkapja
Kis Magda
a labda.

2.

Csillog is,
villog is,
hullik is,
múlik is,
füstös
háztetőn,
a rücskös
hegytetőn,
ezüstös
fény, ragyogó!
hűvös is,
befed is,
vetésen
meleg is,
jó takaró
a hó.

3.

Minden nap
megterem,
kot, kot, kot,
kodács,
hej minden
reggelen,
szalma közt
meglelem,
ha fehér
Megeszem,
ha tarka
elteszem,
húsvétra
tiéd lesz,
zöld mintás,
Kék tintás,
Színekkel
ékes,
szép piros
festékes,
kot, kot, kot,
Kodács
de csinos,
de csodás
a tojás

4.

Kurjant, rikkant
kakas, jérce,
zöld az erdő
hegyek, bércek,
ágon alma,
bokron málna,
Palkó csak a
tóra járna,
hogyha zuhog-
alá állna,
minden ember
mindig várja,
néz az égre
januárban
néz az égre
februárban,
mikor jön hát,
mikor végre,
amit mindig
újra vár,
- a nyár.

Vidor Miklós: Nyelvtörők

1.

Roppant bottal
koppantottam,
szöcském csacsán
szökken,
papnadrágban
kappant fogtam,
macskám fecskét
hökkent.

2.

Derengett,
borongott,
merengett,
szorongott,
kerengett,
dorong ott,
de nem vett
korongot.

3.

Körbe pörg e
görbe körte,
hat gödörbe,
vak tükörbe,
fürge ürge
sütg e zürbe,
őt gyötörd, te
rőt ökörke.

4.

Szakállas
Sakál
ha választ,
csak áll.
S e nóta

dacára,
spenót a
szakállá.

5.

Szegény legény e vén cserény alatt,
elél, evén szerény lepény-halat,
szeszély fején e szép kemény kalap!
De félek én, mesém henyén halad,
s felén e rémlegény belém harap.

6.

Zabra zebra, zebra zabra,
habra rebbents, hebrents habra,
ugra-bugra, zsupsz a sutra
pulyka –húzta pudva dudva
lukba rúgva fúlt a kútba!

Tamkó Sirató Károly: Makói vers

Én vagyok a	Makón ahány
Bakó Manó,	zakót szabok,
A Makói	annyi kalap
Zakó szabó.	Bankót kapok.

10) Mimetikus játékok

Mit fejez ki?

- az arcunk
- a tartásunk
- a kezünk
- a lábunk

Játsszuk el!

- nyári élmények felelevenítése
- vasárnapi ebéd
- öltözködés
- segítünk anyának: takarítani, főzni stb.

- kirándulunk
- állatkertben vagyunk, milyen állatokat látunk? Játsszuk el!
- téli történet egy éhes kismadár történetének eljátszása.
- téli örömek játsszuk el! /hógolyózás stb./
- egy este otthon terítés, vacsora stb.
- utazzunk! Járművek utánzása, utazás a járműveken
- tavaszodik- tavaszi hangulat az erdőn, tavaszi munkák, húsvét eseményei
- úrséta- lebegés, séta szkaferban
- meseország- meseszereplők megelevenítése

Érzelemkifejezéses játékok

Az óvodapedagógus kihív egy vagy több gyermeket, és fülükbe súg egy érzelmi kifejezést. Pl. örüljtek! Stb.

A többi gyermeknek ki kell találni, mit súgott az óvodapedagógus.

Kiegészítő játék: találjátok ki, miért örültek a gyermekek.

Pantomim játékok

Az óvodapedagógus kihív néhány gyermeket és a fülükbe súgja, mit csináljanak. -ez már cselekvéssor legyen! Pl. Egy-egy gyermek induljon egymás felé és köszönjenek!

A gyermekek megbeszélhetik, ki játszotta jobban és miért.

Az óvodapedagógus az egész csoportnak ad feladatot. Pl. Keressünk valamit!

Kiscsirkét etetünk! Nagyon fázunk! Stb.

3. SZ. FÜGGELÉK

NAPIREND/ NYÁRI NAPIREND (minta)

FOLYAMATOS, RUGALMAS NAPIREND		
Tevékenység kezdete	Tevékenység befejezése	TEVÉKENYSÉG
7.30	17.00	Tevékenységekben megvalósuló tanulás: • Tanköteles korukat megelőző nevelési évben-, és tanköteles korú óvodában nevelkedő gyermekek: az óvodapedagógus által kezdeményezett naponta összesen 45' perces időkeretben, feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskolaelőkészítő tevékenység • Nem tanköteles korú gyermekek: az óvodapedagógus által kezdeményezett 5'-35' terjedelmű tevékenységekben megvalósuló tanulás
6.30	10.15/10.30	<u>Párhuzamos tevékenységek:</u> - Szabad játék - Testápolási teendők végzése
pl.8.30	9.15	- Folyamatos tízórai
8.45	9.30	- Tevékenységekben megvalósuló tanulás
10.15/10.30	11.30/11.45 11.45/12.00 12.00/12.15	- Testápolási teendők végzése - Mindennapi gyümölcsfogyasztás - Öltözködés - Mindennapi szervezett, játékos mozgás - Udvari játék - Élményszerzés a szabadban, levegőzés, séta -Tevékenységekben megvalósuló tanulás
11.30/11.45	15.00	- Öltözködés
11.45/12.00	14.45	- Testápolási teendők végzése
12.00/12.15	14.30	- Folyamatos ebéd - Testápolási teendők végzése, fogmosás - Tevékenységekben megvalósuló tanulás: Mindennapi mesehallgatás - Pihenés-pihenőidő
15.00	18.00	- Folyamatos ébredés
14.45		- Testápolási teendők végzése
14.30		- Folyamatos uzsonna
		<u>Párhuzamos tevékenységek:</u> - Szabad játék - Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az időintervallum korcsoporttól függően értendő.

NYÁRI NAPIREND	
A tevékenység kezdete	A tevékenység megnevezése
6:30 – 7:30	Játék összevont csoportban
7.30 – 8:30	Játék a szabadban, szabadon választott tevékenység
8:30 – 9:15	Folyamatos tízóraiás, tisztálkodás
9:15 – 11:45	Játék az udvaron, szabadon választott tevékenység, mindennapi testnevelés, zuhanyozás
11:45 – 13:00	Öltözködés, tisztálkodás, ebédelés
13:00 – 15:00	Pihenés
15:00 – 15:30	Öltözködés, tisztálkodás, uzsonnázás
15:30 – 17:00	Játék a szabadban
17:00 – 18:00	Játék összevont csoportban

4. SZ. FÜGGELÉK
HETIREND (minta)

HETIREND		
NAPOK	Kötetlen - komplex	kötött
HÉTFŐ	A külső világ tevékeny megismerése - Környezetismeret - Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése Művészeti nevelés - Verselés, mesélés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Anyanyelv	
KEDD		
SZERDA		
CSÜTÖRTÖK		
PÉNTEK		
Megjegyzés	- A kötött tevékenységeknél rögzítjük a mozgás és az élményszerző séták helyét, ez csoportonként változó.	

5.SZ. FÜGGELÉK

TERVEZÉS DOKUMENTUMAI- MINTA

(NEVELÉSI TERV, TANULÁSI-TEMATIKUS TERV, HETI TERV, NAPI VÁZLAT)

MINTA

Nevelési terv

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása

1. Testápolás, tisztálkodás
2. Öltözködés
3. Étkezés
4. Pihenés
5. Környezettudatos magatartás megalapozása -a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások
6. Betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásait

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

Játék

- Játék a csoportszobában
- Játék a teraszon
- Játék az udvaron

Munka jellegű tevékenység

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Dátum: Debrecen,

óvodapedagógus

óvodapedagógus

MINTA

Tematikus terv

SZEPTEMBER

SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK

ÉRTELMI KÉPESSÉGEK

SZOMATIKUS KÉPESSÉGEK

VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

SZEPTEMBER	
A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	
KÖRNYEZETISMERET	MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK
1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.

SZEPTEMBER		
MŰVÉSZETI NEVELÉS		
VERSELÉS, MESÉLÉS	ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC	RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA
Versek	Készségfejlesztés: Ritmusérzék fejlesztés	Rajzolás
Mesék	Hallásfejlesztés	Festés
Bábozás	Ének	Mintázás
Dramatizálás	Mondóka	Kézimunka
Pihenőidő meséi	Népi játék	
	Zenehallgatás	

SZEPTEMBER	
MOZGÁS	ANYANYELVI NEVELÉS
Főgyakorlat 1. 2. 3. 4. Mozgásos játékok - (ism.) - (új) Eszközök:	

MINTA

Heti terv

NAGYERDEI ÓVODA

✉ 4032 Debrecen, Pallagi út 3.

☎ : 52/ 536-612, 536-613, 30/ 462-1842

OM 030891

E-mail: nagyerdei@ovoda.debrecen.hu

www.nagyerdeiovoda.hu

„Debrecen Város Közoktatásáért” díjas, előminősített -REFERENCIA intézmény,

Zöld Óvoda, Biztonságos Óvoda, Állatbarát Óvoda, Madárbarát Óvoda, Klímanócska Program Óvoda

Készítette:

Ideje:

Helye:

Csoport neve: „X” csoport

Korcsoport: x éve járó, éves gyermekek csoportja

Csoportlétszám: fő

Tevékenységformák: Külső világ tevékeny megismerése: Környezetismeret, Matematikai tartalmú tapasztaltok szerzése; Verselés, mesélés; Ének, zene, énekes játék, gyermektánc; Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; Mozgás; Anyanyelvi nevelés

Cél:

Feladatok:

- **Nevelési feladat:**
- **Didaktikai feladat:**
- **Képességfejlesztés:**

Szociális képességek fejlesztése:

Értelmi képességek fejlesztése:

Szomatikus képességek fejlesztése:

Verbális képességek fejlesztése:

A hét témája:

Anyag:

- Külső világ tevékeny megismerése-Környezetismeret
- Külső világ tevékeny megismerése-Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás

Főgyakorlat:

Játékok:

- Anyanyelvi nevelés

Előzmény:

A tevékenység szervezeti formája:

A feldolgozás módja:

Alkalmazott munkaformák: (Egyéni, csoportos, frontális)

Módszerek: (Szemléltetés, bemutatás, magyarázat, elbeszélés, elmesélés, beszélgetés, megfigyeltetés, értékelés, buzdítás, igazítás, ellenőrzés, ösztönzés, bátorítás, javítás, gyakorlás, ismétlés, gondolkodtatás, vizsgálódás, kipróbálás, utánzásra, mintakövetésre ösztönzés)

A tevékenység időpontja	Tevékenységi forma	A tevékenység anyaga	A tevékenység elemzése, képességek fejlesztése	Eszközök
<u>HÉTFŐ</u> <u>KEDD</u> <u>SZERDA</u> <u>CSÜTÖRTÖK</u> <u>PÉNTEK</u>	<u>Mozgás</u> Külső világ tevékeny megismerése: - Környezetismeret - Matematikai tartalmú tapasztalatok Ének, zene, népi játék, tánc Anyanyelvi nevelés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Verselés, mesélés	Főgyakorlat: Játék: <u>A motiváció lehetséges módjai</u>	<u>A differenciálás lehetőségei a komplex tevékenység során:</u> <u>A képességfejlesztés lehetőségei a komplex tevékenység során:</u> Szociális képességek: Értelmi képességek: Szomatikus képességek: Verbális képességek: -	

Forrás:

MINTA

NAPI VÁZLAT

Pl. Külső világ tevékeny megismerése – Matematika tartalmaú tapasztalatok

Vázlat

Készítette:

OM azonosító:

NAGYERDEI ÓVODA

✉ 4032 Debrecen, Pallagi út 3.

☎ : 52/ 536-612, 536-613, 30/ 462-1842

OM 030891

E-mail: nagyerdei@ovoda.debrecen.hu

www.nagyerdeiovoda.hu

„Debrecen Város Közoktatásáért” díjas, előminősített -REFERENCIA intézmény,

Zöld Óvoda, Biztonságos Óvoda, Állatbarát Óvoda, Madárbarát óvoda, Klímanócska Program Óvoda

Tevékenységet vezeti:

Tevékenység időpontja:

Tevékenység helye:

Csoport neve: csoport

Korcsoport: éves gyermekek

A csoport létszáma: fő

Tevékenységformák:

-

A tevékenység célja:

-

-

Nevelési feladat:

-

-

Didaktikai feladat:

-

-

Képességfejlesztés: A tevékenységek során a gyermekek képességeinek komplex fejlesztése.

- *Szociális képességek:*
- *Értelmi képességek:*
- *Szomatikus képességek:*
- *Verbális képességek:*

A tevékenység témája:

A tevékenység anyaga:

- *Külső világ tevékeny megismerése – Matematika tartalmú tapasztalatok*

A tevékenység előzményei:

-
-

A tevékenységi munkaformái: (pl.: csoportos, páros, egyéni)

A tevékenység szervezeti formája: (kötetlen, kötött)

A tevékenység feldolgozás módja: komplex

A tevékenység típusa: (ismétlő, gyakorló, új ismereteket közlő)

A tevékenység módszerei: (pl.: bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, megfigyeltetés, értékelés, buzdítás, ellenőrzés, ösztönzés, javítás, gyakorlás, dicséret, differenciálás)

A tevékenység eszközei:

A TEVÉKENYSÉG TARTALMA, FELÉPÍTÉSE	A TEVÉKENYSÉG ELEMZÉSE, KÉPESSÉGFEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI
I. Szervezési feladatok: II. Motiváció: • • • III. A tevékenység folyamata: 1. 2. IV. A tevékenység lezárása: -	A differenciálás lehetőségei a tevékenység során: A képességfejlesztés lehetőségei a tevékenység során: <i>Szociális képesség:</i> <i>Értelmi képesség:</i> <i>Verbális képesség:</i> <i>Szomatikus képességek:</i> -

Internetes forrás:

Forrás:

6.SZ. FÜGGELÉK

VERSELÉS, MESÉLÉS

3-4 éves korban:

- 8-10 mondókát, verset ismételtessenek
- 10-12 alkalommal kerüljön sor új mesére
- Az egyszerű mondókameséket, nyúlfarknyi rögtönzött történeteket, halmozó láncmeséket, az állatok beszédének dramatizálását, egyszerű állatmeséket szeretik hallgatni a gyermekek, amelyekben ismétlések, alliterációk vannak
- Ebben a korban a hangzás legalább annyira fontos, mint a mondanivaló

4-5 éves korban:

- 2-3 kiolvasó
- 6-7 mondóka és vers
- 12-14 új mese
- Az óvodapedagógus történeteit /saját magukról is/, állatmeséket, egyszerűbb szerkezetű /egy, legfeljebb két, hármas epizódból álló/ tündérmeséket, a rövidebb ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt versesmeséket élvezik a gyermekek.

5- 6- 7 éves korban:

- 4-5 kiszámoló
- 15-20 vers
- 10-12 mondóka
- 14-16 új mese
- A tündérmesék száma megnövekedik, mondhatunk még tréfás, hazug és csali meséket is, valamint történeteket a tágabb környezetről /család, gyermekek világa, cirkusz, stb./

HALLGASD A MESÉT!- mese ajánlás

- Mesék emberekről
- Tréfás mesék
- Mesék királyokról, tündérekről
- Mesék állatokról

Mesék az emberekről

A csodavonat

A furulya

A halász meg a felesége

A haragos hóember
A három kívánság
A három selyp lány
A kispömbök
A kislány meg a róka
A kis gyufaárus lány
A kis fenyő
A kis hableány
A legszebb vasárnap
A pipakupak gyerek
A rendíthetetlen ólomkatona
A répa
A sítábor
A szegénygyerek karácsonyfája
A teáskanna
A tréfacsináló bohóc
A vásárfia
Az egyetlen ajándék
Az okos lány
Az öreg halász meg a nagyraagyó felesége
Gazsi kalandja
Hétszínvirág
Hogyan tanultunk meg beszélni?
Holle anyó
Hófehérke
Jancsi és Juliska
Jankó és a mákszemtündér
Jönnek a télapók
Kevély Kereki
Kit válasszon a kilencből?
Ludas Matyi
Mások is tanulnak?
Merebeli évnitő
Milyen lesz az iskolában?

Mi van a talicskán?

Nagyanyóka, unokája meg a tyúkocska

Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj

Papucsok

Ritka vendég

Télapó és barátai

Télapó haragja

Tíz kicsi barát

Tíz testvér

Tréfás mesék

A három szabólegény

A kakas és a pípé

A kóró és a kismadár

A ládikó

A nyulacska harangocskája

A szeszélyes házmanók

A világgá ment porszem

Csalimese

Hazug mese

Ilók és Mihók

Jakab meg az apja

Kerekecske-dombocska

Kilenc ember, kilenc szarvas

Kiolvasó

Ki a legelébbvaló?

Mesék királyokról, tündérekéről

Adj Isten, egészségére!

Aranyszóló Pintyőke

Árgyélus királyfi és Tündér Ilona

A csillagszemű juhász

A galamb

A kígyó király gyűrűje

A rózsát nevető királykisasszony

A só

A suszter manói

A szerencse krajcár

A tizenkét hattyú

A tűzmadár

A tűzszerszám

Az aranyszőrű bárány

Az aranytulipán

Az elvarázsolt királykisasszony

Az erdőzöldítő, mezővirágoztató királykisasszony

Az égiérő borsófa

Babszem Jankó

Béka királykisasszony

Csipkerózsika

Csizmás Kandúr

Győző

Hamupipőke

Hófehérke

Mátyás király meg a székely ember lánya

Mátyás király meg az öregember

Mátyás király meg az igaz mondó juhász

Mirkó királyfi meg a táltos paripa

Ribike

Rigó-csőr király

Szélike királykisasszony

Szóló szőlő, csengő barack, mosolygó alma

Vas Laci

Világ szép nádszálkisasszony

Mesék állatokról

A brémai muzsikuskok

A csillagos sünn

A csökönyös kiselefánt

A falánk tyúkocskok

A félig nyúzott bakkecske
A gombakirály
A gomba alatt
A három csibe
A három kismalac
A három nyúl
A három pillangó
A kecskegida és a farkas
A kesztyű
A kevély kiskakas
A kisapó
A kiskakas gyémánt félkrajcárja
A kismalac és a farkasok
A két kicsi bocs meg a róka
A kutya és a macska barátsága
A kutya és a nyúl barátsága
A lókötő róka
A legerősebb állat
A nagyravágyó feketerigó
A nyughatatlan méhecske
A nyúl és a tavaszi hó
A prűcsök krajcárkája
A rút kiskacsa
A róka, a medve és a szegény ember
A tücsök és a hangya
A tücsök és az egérke lakodalma
A vajaspánkó
A vándorló róka
A világszép kecskebéka
A vityilló
Az alma
Az arany tarajos kiskakas
Az állatok nyelvén tudó juhász
Az iregi kakasok

Az okos nyúl és az oktondi pocok
Barna Mackó kuckója
Farkas tanya
Egérvadászat
Egérke piros szegélyes kabátja
Gőgős Gúnár Gedeon
Gyuri kakas és a nyúl
Jön a Mikulás!
Kacor Király
Ki vitte el a piros almát?
Madárkarácsony
Madárszálló
Mese a medvebocsról, aki madár akart lenni
Nagyhatalmú sündisznócska
Öreg néne őzikéje
Róka néne és Daru bátya
Sündisznócska lovagol
Sün Balázs
Téli lakoma

MONDD VELEM! -versek ajánlása

- 1) évszakokról: ősz, tél, tavasz, nyár
- 2) állatokról
- 3) gyermekekről-felnőttekről
- 4) tréfás versek
- 5) ünnepekről
- 6) utazásról

1) Versek évszakokról

Csanádi Imre: Négy testvér
Gazdag Erzsi: Vendégvárás
Fésűs Éva: Évszakok
Vántsa Zoltán: Hónapok
Weöres Sándor: Újesztendő
Népköltés Hétmondóka, Hónapsoroló

Ősz

Csanádi Imre:	Levélsöprő Őszköszöntő
Csoóri Sándor:	Dióbél bácsi Lekvárcirkusz bohócai
Donászi Magda:	Almaszedés
Fazekas Anna:	Szüret
Fésűs Éva:	Őszi dúdoló Őszi kirándulás Sündisznócska
Gazdag Erzs:	A kicsi ház lakói
Hárs László:	Levél az erdőből
Kányádi Sándor:	Jön az ősz
Móra Ferenc:	A cinege cipője
Móricz Zsigmond:	Jó a ropogó
Nemes Nagy Ágnes:	Cifra palota Gesztenyefalevél Hány ujja van
Osvát Erzsébet:	Diódáridó Kismadár búcsúja Odalett a meleg Útra kelt a nyár
Sarkadi Sándor:	Alma
Székely Dezső:	Szeptember
Tamkó Sirató Károly:	Dombon Késő ősz Szembeszél
Tasnádi Varga Éva:	Itt van az ősz
Tarbay Ede:	Őszanyó
Weöres Sándor:	Galagonya Szüret után
Zelk Zoltán:	Hova futsz, te kicsi őz?

Nem úgy van az te rigó

Október

Tél

Csanádi Imre: Csilingelő

Doromboló

Csoóri Sándor: Hókutya

Enyedi György: A hóember

Gazdag Erzs: Hóember

Milyen volt a hóember?

Iványi Mária: Hull a hó

Káldi János: Korcsolyázás

Kányádi Sándor: Aki fázik

Favágók

Téli fák

Krečsmáry László: Hóember

Móra Ferenc: Mártonka levele

Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben

Osvát Erzsébet: A hóember

Az égi pék szitálni kezd

Hull a hó

Megszökött a hó

Sarkadi Sándor: Hó, hó, hó

Hótenger

Komámuram bújjék be

Szabó Lőrinc: Esik a hó

Szalai Borbála: Fura festő

Tamkó Sirató Károly: Eszkimóka

Tordon Ákos: Madárszálló

Weöres Sándor: Éhes madarak

Nagy a hó

Tavas

Csanádi Imre:	Ficánkoló
Csoóri Sándor:	Tavaszi bodza vers
Donászi Magda:	Fecskemadár Naphívogató
Káldi János:	Hóvirág
Móra Ferenc:	Fecskehívogató
Osvát Erzsébet:	Nyújtózik a hóvirág Rigófütyty szól erdő szerte Télkergető
Sarkadi Sándor:	Gólyahír Megjött a gólya
Szabó Lőrinc:	Szél meg a nap Tavas
Szalai Borbála:	Az első hóvirág Hóvirág
Tamkó Sirató Károly:	Egy kis kertet
Weöres Sándor:	Olvas
Zelk Zoltán:	A kiskertész Hóvirág Tavaszi dal

Versek állatokról

Csanádi Imre:	Kis kutya, nagy kutya
Csoóri Sándor:	Teknősbéka
Csukás István:	Elefánt Mackó mese Sün Balázs Víziló
Drégely László:	Macskaházi Benedek
Fésűs Éva:	Sündisznócska
Gazdag Erzsébet:	A kiskakas rézgarasa Csiga-biga néne

Fecskenóta

Gergő báránycája

Kányádi Sándor: A három holló

A veréb

La Fontaine: A tücsök és a hangya

Móra Ferenc: A csókai csóka

Móricz Zsigmond: A török és a tehenek

A veréb

Iciri-piciri

Nemes Nagy Ágnes: A csiga

Mit beszél a tengelice?

Szorgalom

Petőfi Sándor: Anyám tyúkjá

Pincés János: A kenguru

Pósa Lajos: Cirmos cica dorombol

Szabó Lőrinc: Hangverseny

Szalay Borbála: Róka-móka

Székely Dezső: Katicabogár

Szilágyi Domokos: Kot-kot-kot

Tamás Mária: Cinkevers

Tamkó Sirató Károly: Csimpánz

Kiskakas

Pingvintánc

Tandori Dezső: Ha a zsiráfnek

Orrszarvú

T.Nagy Sándor: A kéregető kisveréb

Tarbai Ede: A mogorva egér

Vasvári István: Tíz kicsi ló

Végh György: Ele-telefon

Kecse-gőg

Ravasz, mint a róka

Vidor Miklós: Cica-kutya história

Weöres Sándor: A kutyatár

A medve töprengése

Bodri

Csali-mese

Kacsa-úsztató

Paripám

Zelk Zoltán: A három nyúl

Hová szaladsz vízipók?

VERSEK GYERMEKEKRŐL-FELNŐTTEKRŐL

Csoóri Sándor: Fasuvasztó Péter

Garai Péter: Hogy ki vagyok?

Gazdag Erzs: Üveggolyó

Demény Ottó: A három kislány

Kis Dénes: Labdajáték

Móra Ferenc: Este

Takács Zsuzsa: Óvodások

Tarbay Ede: Cipó-sütő mondóka

Sári-Biri Borbála

Weöres Sándor: Fiúk, lányok

Hallod-e feleség

Nyári felhők

Tréfás versek

Csoóri Sándor: Lánycsúfoló

Demény Ottó: Kutyaful és Gólyaláb

Fecske Csaba: Vásár

Garai Péter: A vasorrú bába

Gazdag Erzs: Mesebolt

Kormos István: Vásár

Szabó Lőrinc: Hörpentő

Tankó Sirató Károly: Bőrönd Ödön

Egyenes meg görbe

Kongó bolt

Makói vers

Mondjam még?

Narancs szüret

Törpe-tánc

Weöres Sándor: Csali mese

Csinpilimpi hová mész?

Haragosi

Pletykázó asszonyok

Regélő

Népköltés: A görcsember

Egyszer volt egy ember

Elszökött a kemence

Versek ünnepekről

Mikulás

Gazdag Erzs: Búcsúzik télapó

Honnan jöttél télapó

Megjött a télapó

G.Szabó László: Télapó-várás

Gyurkovics Tibor: Vers a Mikuláshoz

Donászi Magda: Télapó ünnepén

Hárs László: Télapó igéző

Móra Ferenc: Mártonka levele

Osvát Erzsébet: Mennyi apró télapó

Sarkadi Sándor: Télapó

Tordon Ákos: Télapó bundája

Veress Miklós: Mese a Mikulásról

Karácsony

B. Radó Lili: Fenyőünnep

Mit üzen az erdő?

Csanádi Imre: Karácsonyfája

Donászi Magda: Az én karácsonyfám

Áll a fenyő

Karácsony

Kis fenyő

Drégely László: Karácsonyi köszöntő

Elek István: Karácsony

Gazdag Erzs: Fehér karácsony

Karácsonyi kívánság

Hárs Ernő: Karácsony

Iványi Mária: Hull a hó

Nemes Nagy Ágnes: Kukuca

Várkonyi Katalin: Úgy vártalak

Weöres Sándor: Köszöntelek karácsony

Suttog a fenyves

Száncsengő

Zacharias Topelius: Kis karácsonyi dal

Német népköltés: Ó szépfenyő

Angol népköltés: Karácsony tizenkét napja

Farsang

Csoóri Sándor: Farsang napi kutyabál

Gazdag Erzs: A bohóc köszöntője

Osvát Erzsébet: Töhötöm

Orbán Ottó: Csörgőtánc

Sarkadi Sándor: Farsang

A bohóc vidám

Székely Dezső: Vásárfia

Tóth Elemér: Járjad lábam

Vidor Miklós: Bolond-bál

Március 15.

Juhász Magda: Jön a katona

Petőfi Sándor: Csatadal /részlet6

Fekete kenyér

Nemzeti dal

Szülőföldem

Sarkadi Sándor: Mondóka március 15.-re

Weöres Sándor: Megy az úton a katona

Népköltés: Rigócskám-rigócskám

Húsvét

Sarkadi Sándor: Húsvéti mondókák

Vántsa Zoltán: Itt a húsvét

Öntözővers

Anyák napja

Ágh István: Virágosat álmodtam

Benez Zsuzsa: Hogyan vártalak

B.Radó Lili: Anyáknapja

Köszöntő anyáknapjára

Telefonnál

Csorba Piroska: Mesélj rólam

Donászy Magda: Ajándék

Anyáknapja

Anyáknapján nagyanyónak

E. Kovács Kálmán: Anyácska névnapjára

Farkas Anna: Köszöntő

Fecske Csaba: Én, meg nem én

Hol voltam

Jó leszek

Nagymamánál

Füleki János: Anyáknapjára

Gazdag Erzsébet: A legszebb május

Álmomban

Anyám nevenapján

Pici csibe alszik

Iványi Mária: Anyáknapja ünne- 42 -pén

József Attila: Altató

Mama

Kiss Jenő: Meghajtom magam

Kormos István: Öntözés

Lévay Lajos: Édesanyámnak

Madár János: Édesanyám

Majtényi Erik: Csokor

Mándy Stefánia: Anyáknak szóló

Nóra Ferenc: Az arany krajcár

Aranyalma aranyágon

Sétálni megy Panka

Nadányi Zoltán: Anyu

Osvát Erzsébet: Mesélek és mesélek

Örvös Lajos: Az én kezem

Pákolitz István: Anyámnak

Petőfi Sándor: Füstbe ment terv

Raggamby András: Anyáknapijára

Tordon Ákos: Anyáknapi mondóka

Tóth Eszter: Kirándulás

Varga Katalin: Kis Bence titka

Várkonyi Katalin: Dallal és virággal

Weöres Sándor: Buba éneke

Ha a világ

Zelk Zoltán: Anyu végy egy hegyet nekem

Este jó

Népköltés: Puszta malomban

Búcsú az óvodától

Agnyija Barló: Első nap az iskolában

Donászy Magda: Búcsúzunk tőletek, Óvodától iskoláig

Gyurkovics Tibor: Iskola-nyitogató

Iványi Mária: Nagycsoportosok búcsúztatása

Kiss Dénes: Levél

Marék Veronika: Játsszom

Milne: Vége

Móra Ferenc: Zengő ABC

Orbán Ottó: Érdeklődő

Romhányi József: Nyúliskola

Tamkó Sirató Károly: Laboda

Mérhetetlen

Tandori Dezső: Óvodások ballagó-dala

Weöres Sándor: Birka-Iskola

Három egész napon át

Kezdődik az iskola

Se hall, se lát Dömötör

Utazásról

Drégely László: Játékvonat

Illyés Gyula: Mozdony

Nemes Nagy Ágnes: Piros autó

Osvát Erzsébet: Repülőgépen

Veress Miklós: Vasárnapi utazás

Weöres Sándor: Kocsi és vonat

7. SZ. FÜGGELÉK

ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

Az óvodai nevelés során a gyermekek ismerjenek meg népi mondókákat, népi énekesjátékokat és komponált gyermekdalokat.

3-4 éves korban:

Dalok, dalosjátékok:

- 10-15 énekes játék, 6-8 mondóka
- Ölbeli játékok, arc, kéz, ujj, lovagoltató játékok
- A dalok, énekes játékok 4-5 hangterjedelműek legyenek, melyeket álló ill. Ülő helyzetben játékos, utánzó mozdulatokkal kísérik a gyermekek
- Év végére egyszerű körséta, guggolás, vagy könnyű
- Szerepcsere játékok
- 1-2 ünnephez kapcsolódó komponált gyermekdal

Készségfejlesztés:

- Ismerkedjenek zenei alapfogalmakkal, tudjanak beszélni, mondókázni, énekelni halkán-hangosan; lassan-gyorsan
- Állathangok utánzása során ismerkedjenek meg a magas-mély hangszínekkel
- Figyeljék meg a környezet hangjait csend-zaj,
- Dallamjátészó, ritmusjátészó hangszerek hangszínét
- Érzékeljék és fejezzék ki az egyenletes lüktetést
- Mondókával, dallal, változatos mozdulatokkal,
- Ritmushangszerekkel

Zenehallgatás:

- Kiválasztásának legfőbb szempontja az igényesség, az élményszintű előadásmód, vidám hangulatteremtés

4-5 éves kor:

Dalok, dalosjátékok:

- Ismerkedjenek a dúr hangkészletű dalokkal
- Mozgásanyag: csiga, hullámvonal, szerepcsere, visszafordulás, páros, körben járás
- 4-5 új mondóka, 12-15 új gyermekdal mellett régiak ismétlése

Készségfejlesztés:

- Énekeljenek többet önállóan, kisebb csoportokban halkán-hangosan, magasan-mélyen
- Próbálják követni kézzel a dallam vonalát

- Érezzék meg az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a dalok, mondókák ritmusát
- Nyolcad, negyed ritmusértékeken túl megjelenhet a szinkópa is
- Használjanak többféle népi ritmuseszközt, ritmusjátészó hangszereket / triangulum, cintányér, ritmusbot stb.

Zenehallgatás:

- Ebben a korban már hallgassanak a gyermekek egyre több énekes-hangszeres magyar népzene, rövid kórusműveket, klasszikus zenét

5-6-7 éves kor:

Dalok, dalosjátékok:

- 3-6 hangterjedelmű többszereplős, komplikáltabb mozgásanyagú, nagy térben mozgó játékok /párválasztós, két körforma, csoportos fogócska, hidas, ludas, sorgyarapodó stb.
- 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, nagyobb teret kaphatnak az alkalmi ünnepi dalok

Készségfejlesztés:

- Kiemelt hangsúlyt kapjon a komplex zenei képesség fejlesztés.
- Táncos mozgásoknál változatos játékmozdulatokra, térformákra törekedjünk.
- Zenei emlékezet fejlesztése: szimbólumok segítségével dallamfelismerés dúdolásról, hangszerről, kezdő, ill. belső motívumról.
- Hallás és tempóérzék fejlesztése halk- hangos, lassú-gyors játékos összekapcsolásával.
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással, az egyenletes lüktetés állandó kifejezésével.
- Ritmusérzék fejlesztése az egyenletes lüktetés a dal, mondóka ritmusának váltakozva történő kifejeztetésével, fejlett nagycsoportban egyöntetű hangoztatásával is.
- Ritmusértékben a szinkópa és a negyed szünet.
- Zenei formaérzék fejlesztés a motívumhangsúly kiemelésével.
- Zenei kreativitás fejlesztés visszhangjátékkal, /dallam-ritmus/ kérdés-felelet játékkal.
- Zenei alkotókészség fejlesztése mondókák megzenésítésével, énekes meséléssel, képről való énekléssel.

Zenehallgatás:

- szerepelhetnek rokon és más népek dalai, magyar komponált műzene, klasszikus zene is

8.SZ. FÜGGELÉK

MOZGÁS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK RENDSZERE

Motoros képességek és fejlesztésük

I. Kondicionális képességek

1. ERŐ	2. ÁLLÓKÉPESSÉG	3. GYORSASÁG
<u>Gyorserő</u> - szökdelések - távol- és magasugrás helyből és nekifutásból - fel- és leugrások szerekről, szerekre <u>A test általános ereje</u> - kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás - dobások - medicinlabda gyakorlatok - minden kéziszer gyakorlat magas ismétlés számmal	<u>Alapállóképesség</u> - hosszantartó lassú és közepes iramú futások - minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék <u>Globális állóképesség</u> - hosszú ideig végzett kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás	<u>Mozgásgyorsaság</u> - gyors futások - élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás <u>Reakció gyorsaság</u> - futójátékok feladattal járásból, futásból (akusztikai jelre) irányváltoztatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele

II. Koordinációs képességek

1. Téri tájékozódás képessége

- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat átbújással
- járások, futások irányváltoztatással
- célbadobások
- labda gyakorlatok

2. Kinesztétikus differenciáló képesség

- minden kéziszer gyakorlat

3. Reakció képesség

- futójátékok feladattal

4. Egyensúlyérzék

- keskeny felületen végzett járások, futások, kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás
- gurulás a test hossz tengelye körül
- gurulóátfordulás előre

minden csukott szemmel végzett gyakorlat

5. Ritmusképesség

- egyszerű ciklikus mozgás (járás, futás, szökdelés, kúszás, csúszás, mászás) akusztikus jelre, ritmusának tartásával

III. Mozgékonyság, hajlékonyság

valamennyi ízületben közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlat

9. SZ. FÜGGELÉK

MOZGÁS FELADATOK MEGVALÓSÍTÁSA

A mozgás tartalma, mozgásos anyaga

A mozgásanyag adott évre való lebontását, felosztását a csoportban dolgozó óvodapedagógusok készítik el, minden nevelési év elején, figyelembe véve a gyermekek életkorát, a csoport fejlettségét, speciális jellemzőit

I. A torna mozgás anyaga

1. természetes támaszgyakorlatok
2. egyensúlygyakorlatok
3. talajtorna
4. szertorna
5. függések
6. szerugrások

II. Az atlétika mozgás anyaga

1. futások
2. ugrások
3. dobások

III. A labdajátékok mozgás anyaga

Foglalkozás típusok:

1. Sorakozás- játék-levezetés, értékelés, köszöntés.
2. Sorakozás- játék- gimnasztika- játék- levezetés, értékelés, köszöntés.
3. Sorakozás- játék- főgyakorlat- játék- levezetés, értékelés, köszöntés.
4. Sorakozás- játék- gimnasztika- főgyakorlat- játék- levezetés, értékelés, köszöntés.

Mozgásos játékok:

- futójátékok
- utánzójátékok
- szerepjátékok
- fogójáték egy vagy két fogóval, szerepvállalással
- szabályjátékok egyéni és csoportos versengések, kéziszerrel, járásból futásból, támaszgyakorlatokból változatos feladatokkal; sorversenyek, váltóversenyek, labdajátékok labdagurítással, labda hordásával, átadásával, labdadobással, célzással

Gimnasztikai gyakorlatok:

- szabadgyakorlatok

- kéziszergyakorlatok: babzsák, szalag, kendő, zoknilabda, különböző méretű labdák, pom-pom, karika, bot, zászló
- gyakorlatok tornaszerekkel: tornapad, zsámoly, kisszék, bordásfal,
- gyakorlatok zenére
- páros gyakorlatok
- a gimnasztikai gyakorlatok végeztetése során megismertetjük és gyakoroltatjuk a gyermekekkel a különböző kartartásokat, törzs-, térd-, és lábmozgásokat és testhelyzeteket

Járás és futásgyakorlatok

Járás:

- egyenesen és különböző irányokban
- egyesével és párosával, kézfogással
- tárgyak és személyek megkerülésével
- előre, oldalt. Hátra, 180 fokos fordulattal
- rövidebb és hosszabb lépéssel váltakozva
- speciális járások lábujjon, sarkon, talp külső élén, térd és sarokemeléssel, guggolásban
- ütemérzéken felkészítő járás ütemre, dobszóra, zenére, tapsra

Futás:

- egyenesen és különböző irányokba
- tárgyak és személyek ki-, és megkerülésével
- akadályon át
- többféle testhelyzetből történő indulással és érkezéssel
- tempóváltoztatással, lassú, közepes, gyorsíramú futás, belegyorsuló futás
- versenylfutás

Támaszgyakorlatok

Kúszás, mászás, csúszás ülésben, hason és hanyattfekvésben
pókjárás, rákjárás, sántarókajárás, talicskázás, nyusziugrás

- talajon
- vízszintes, megemelt, rézsútos tornaszereken és tornaszerek alatt
- kéziszerrel
- akadályok különböző módon történő leküzdésével
- egyénileg és párokban

Egyensúlygyakorlatok

egyensúlyozás természetes járással, futással, kúszással, mászással

- talajon
- vonalak, padok között, padon vízszintes, megemelt, rézsútos
- tornaszereken, pad merevítő gerendáján, farönkön, akadályok átlépésével
- különböző irányokba: előre, oldalt, hátra, 360 fokos fordulattal
- különböző kartartásokkal, lábujjérintéssel
- kéziszerekkel

Hossztengelykörüli gurulás

- magastartásba emelt karral
- kéziszerral a kézben ill. a boka között
- párokban kézfogással

Gurulóátfordulás előre

- hajlított terpeszállásból, terpeszállásból, zártállásból, gugolótámaszból indulva
- nyújtott ülésbe, zsugorülésbe, gugolótámaszba, állásba érkezéssel
- kéziszeréken át helyből és néhány lépésről indulva

Függésgyakorlatok

- mászások különböző irányba: fel, le, balra, jobbra
- után-, és túlfogással
- lajhármászás
- függés bordásfalon és tornaszereken, lajhárfüggésben
- mellő és hátsó függésben lábmozgások és haladás vízszintesen, balra és jobbra

Szerugrások

- mélyugrás padról, tornaszerről, célba
- nyusziugrás leterpesztéssel padon
- zsugorkanyarlati átugrás padon
- felfelé történő ugrás ugrószekrényre nekifutásból, leugrás

Ugrások

- szökdelés páros lábon, egy lábon, helyben, tovahaladással, akadályokon át
- átugrás kéziszeréken, tornaszereken páros lábbal
- helyből távolugrás
- helyből magasugrás
- távolugrás nekifutással
- magasugrás nekifutással

Dobások

Távolba dobás- dobás magas szerek felett babzsákkal, zoknilabdával, maroklabdával

Célbadozás

- Függőleges és vízszintes célba, egykezes felső és alsódobással
- Kétkezes alsó és felsődobás különböző nagyságú labdával távolba

Labdagyakorlatok

Labdagurítás- egy és két kézzel, lábbal, helyben és tovahaladással, talajon, padon

Labdafeldobás

- egy és két kézzel, elkapás két kézzel, helyben és tovahaladással talajon és padon
- különböző kiinduló helyzetből társnak
- különböző irányokba, irányváltoztatással

Labdaátadás

- kétkezes alsó
- kétkezes felső
- egykezes felsődobással
- társnak, helyben és tovahaladással, különböző testhelyzetekben, kiinduló helyzetből

Labdavezetés

- járás közben, helyben, lassú futás közben
- vonalak, padok között, vonalon, padon

10.SZ. FÜGGELÉK A MOZGÁSANYAG TERVEZÉSE

„A” MOZGÁS - Szeptember				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Játékos mindennapi mozgás szervezésével a mozgás szeretetére nevelés. A mindennapi mozgás tevékenységen való részvételre ösztönzés 2. Egyszerű járás és futás gyakorlatok 3. Labdagurítás, dobás, elkapás 4. Futások	1.Futás egyenes irányban akadályokon át különböző kh.ből indulva. 2. Versenyfutás kéziszserrel is. 3. Labdagurítás, dobás, elkapás 4. Labdagurítás, dobás, elkapás	1.Futás egyenes irányba, és akadályokon át, különböző kiinduló helyzetekből. Versenyfutás 2. Futás tempóváltoztatással, lassú-gyors futás, versenyfutás 3. Dobás távolba babzsákkal, verseny 4. Dobás vízszintes célba zoknilabdával	1.Futás tempó-, és irányváltoztatással. Versenyfutás különböző kiinduló helyzetekből 2.Váltóverseny futással, eszközzel 3. Dobás magas szerek felett kislabdával 4. Kislabda dobás távolba
Játék	-Kiscsibék - Medvék - Autós - Madarak -Fuss a labda után	- Házatlan mókus - Babzsák fogó - Versenyfutás - Autós	-Egyéni versengés -Babzsákfogó -Szoborjáték - ravasz róka -Verseny játékok	-Egyéni versengés -Kutya fogó -Kakasok fel a kerítésre -Ravasz róka -Váltó verseny -Számfogó-számkereső
Eszközök	Jeltőlámpa, síp, dob, fejdísz, labda, futópálya	kéziszser, babzsák, labda, futópálya	kéziszerek, babzsák, zoknilabda	babzsák, kislabda

MOZGÁS-Október				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	Ismerkedés a tornateremmel 1. Futás egyenes vonalban , irányváltoztatással tárgyak között 2. Futás irányváltoztatással, tárgyak kerülgetése 3. Labdagurítás padhoz, labda elkapása két kézzel különböző kiindulóhelyzetből 4. Labdagurítás társnak két kézzel kül. kiindulóhelyzetből, elkapása két kézzel	1. Futás egyenes irányban és akadályokon át kül.kiinduló helyzetből indulva. Versenyfutás. 2. Futás tempóváltoztatással, lassú, gyors futás. Versenyfutás. 3. Egykezes felső dobás, kislabdadozás távolba, dobás magas szerek felett 4. Célba dobás, függőleges célba	1. Távolugrás nekifutásból 2. Távolugrás nekifutásból 3. Kislabda dobás távolba és függőleges célba. 4. Természetes támaszgyakorlatok talajon és padon-kúszás, csúszás, mászás	Csoportbontásban: 1. Távolugrás nekifutásból 2. Célba dobás függőleges célba különböző kéziszerekkel 3. Futás, dobás 4. Természetes támaszgyakorlatok talajon, vízszintes és rézsútos padon.(kúszás, csúszás, mászás, nyusziugrás, pók-, rák járás) Egész csoport: 1. Páros gyakorlatok: dobás társnak, futás dobás 2. Labda kiütő 3.-4. Váltóverseny: természetes támaszgyakorlatok
Játék	-Autó - Madarak -Csibék - Labdagyűjtő zoknilabdával	-Babzsákfogó -Tűz, víz, repülő-maci-kutya-nyuszi -Autó -Szoborjáték új	-Házatlan mókus -Ravasz róka - Békás tó - Váltóverseny futással -Egyéni versengés -Dobd át a labdát kislabdával -Karikafoglaló zenére	-Kutya fogó -Terpesz fogó -Békás tó -Tűz, víz, repülő -Sóbálvány -Dobd át a labdát -Labda adogató zenére -Labda fogó
Eszközök	Zoknilabda, labda	zoknilabda, babzsák	karika, kislabda, pom-pom	kislabda, babzsák, zoknilabda

MOZGÁS - November				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Kúszás térden, talajon, deszkán, vízszintes padon 2. Kúszás térden egyenes padon, greisfal elemein, átbújás tárgyak alatt ue. irányváltotatás talajon 3. Csúszás ülésben egyenes irányban, talajon, padon - u.az csak irányváltotatással 4. Csúszás ülésben különböző szereken kéziszerrel	1.Kúszás, mászás, csúszás - ülésben talajon és irányváltotatással 2. Kúszás, mászás, ülésben-csúszás padon, Greis fal elemein 3. Kúszás, mászás, csúszás-ülésben és hasonfekvésben vízszintes és rázsútos padon kéziszerrel is 4. Nyusziugrás talajon egyenesen és irányváltotatással	1.Kúszás, mászás, csúszás, nyusziugrás talajon irányváltotatással, vízszintes és rézsútos padon, greisvald elemein 2. Csúszás ülésben hason és hanyatt fekvésben vízszintes és rézsútos padon 3.Csúszás ülésben hason és hanyatt fekvésben vízszintes és rézsútos padon 4. Zsugorkanyarlati átugrás padon	Bontott csoportban: 1.Csúszás ülésben, hason és hanyatt fekvésben vízszintes, rézsútos és megemelt padon 2. Csúszás ülésben, hason és hanyatt fekvésben vízszintes, rézsútos és megemelt padon eszkőzzel 3.Zsugorkanyarlati átugrás padon 4. Zsugorkanyarlati átugrás padon, sánta róka, talicskázás talajon Egész csoport: 1. Támaszgyakorlatok gyakoroltatása változott körülmények között 2. Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal 3.Egyéni versengés 4.Mozgásos játékok
Játék	-Autók -Medvék -Labdagyűjtő zoknilabdával - Tűz-víz, repülő - Repülők	-Szalaggyűjtő -új -Házatlan mókus -Kutyafogó (Kgyj.41. -Egyéni versengés -Békás tó (Kgyj.31	- Babszák fogó - Kutya fogó -Egyéni versengés -Számkeresés -Számkeresés-új Kgyj.8. -Babzsák adogató zenére-új -Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal	-Szalag gyűjtő -Babzsák adogató zenére -Kutya fogó - Kakasok fel a kerítésre -Cápa -Mókusok kia házból
Eszközök	Zoknilabda, babzsák, greisvald elemek, pad	szalag, karika	szalag, babzsák, zászló	szalag, babzsák , karika

MOZGÁS - December				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1. Mászás talajon, padon egyenes irányban, átbújás szerek alatt 2. Mászás padon és Greis fal elemein fel, le, vízszintesen, rézsutosan	1.-2. Váltóverseny futással és természetes támaszgyakorlatokkal	Természetes támaszgyakorlatok 1. Természetes támaszgyakorlatok különböző formáinak gyakoroltatása akadálypályán 2. Természetes támaszgyakorlatok különböző formáinak gyakoroltatása akadálypályán	Bontott csoportban: 1. Mászás fel-, le, előre, oldalirányba-mászófal 2. Ügyességi pálya a mozgás elemeivel, eszközeivel Egész csoport: 1. Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal 2. Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal
Játék	- Tűz, víz, repülő - Medvék - Babzsákhurcoló	- Kutya fogó - Váltó verseny	- Egyéni versengés - Kutya fogó - Váltó verseny - Kiűtő labdával	- Ravasz róka - Szalag gyűjtő - Váltó verseny - Kiűtő
Eszközök	babzsák, zoknilabda	babzsák	labda, szalag, babzsák...	szalag, zoknilabda, babzsák

MOZGÁS - Január				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Járás, futás vonalak között, vonalon, deszkán 2.Egyensúlyozó járás deszkán, vízszintes padon 3. Egyensúlyozó járás deszkán, vízszintes padon előre és oldalt különböző kartartásokkal 4. Egyensúlyozó járás vízszintes padon előre és oldalt eszközzel a kézben	1.Hossztengely körüli gurulás kéziszerral a kézben 2. Hossztengely körüli gurulás kéziszerral a kézben 3. Labda gurítás egy és két kézzel helyben és tovahaladással, talajon, padon 4. -5.Labda feldobás elkapás két kézzel, Labda átadás társnak két kézzel, alsó és felső dobás különböző kiindulóhelyzetből	1.Hossztengely körüli gurulás, kéziszerral a kézben 2. Hossztengely körüli gurulás, kéziszerral a kézben és a boka között. 3. Labda gurítás egy és két kézzel, lábbal helyben és tovahaladással, talajon, padon. Labdagurítás kézzel, lábbal különböző helyzetekből társnak és irányváltotatással. 4. Labda feldobás és elkapás két kézzel, helyben és tovahaladással, talajon és padon.	Bontott csoport: 1.Hossztengely körüli gurulás kéziszerral a kézben 2. Hossztengely körüli gurulás kéziszerral a kézben és a boka között párban 3. Labdagurítás egy és két kézzel, lábbal, helyben és tovahaladással, talajon, egyenesen és irányváltotatással 4. Labdagurítás egy és két kézzel, lábbal, helyben és tovahaladással padon Egész csoport: 1.Hossztengely körüli gurulás párban 2. Hossztengely körüli gurulás párban, kéziszerral a boka között 3.Labdagurítás párban egy és két kézzel, lábbal 4. Kiütő labdával
Játék	- Tűz,víz,repülő -Maci-kutya - Háztalan mókus -Labdagyűjtő zoknilabdával - Autók	-Tűz, víz, repülő, nyuszi, kutya, törpe, óriás -Karika foglaló -új -Repülők a hangárban - Egyéni versengés -Dobd át a labdát –új Ajgy.9	- Babzsák fogó - Labda cica - Kiütő labdával - Egyéni versengés labdával - Kakasok fel a kerítésre! - Váltóverseny labdával - Cápa-új Kgyj.33.	-Karika foglaló zenére -Labda cica -Dobd át a labdát -Mókusok ki a házból -Tűz, víz, repülő 8 elemmel -Cápa -Labdahajszó-új, Kgyj.108.
eszközök	Karika, zoknilabda, eszközök,	karika, labda	babzsák, labda	babzsák, labda, karika

MOZGÁS-Február				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Hossztengely körüli gurulás magastartással 2. Hossztengely körüli gurulás magastartással 3. Babzsákhajítás távolba 4. Babzsákhajítás távolba és távoli célba	<u>Egyensúly gyakorlatok</u> 1.Egyensúlyozó járás előre vízszintes padon kéziszserrel a kézben 2. Egyensúlyozó járás előre és oldalt és 360 fokos fordulattal vízszintes padon . Egyensúlyozó járás előre akadályok átlépésével, mélyugrás 4. Egyensúlyozó járás vízszintes és rézsútós padon , mélyugrás	<u>Egyensúly gyakorlatok</u> 1.Egyensúlyozó járás előre, oldalt vízszintes padon, 360 fokos fordulattal, mélyugrás 2. Egyensúlyozó járás előre, oldalt vízszintes padon, 360 fokos fordulattal, kéziszserrel a kézben , mélyugrás 3. Egyensúlyozó járás előre, oldalt rézsútós padon , 360 fokos fordulattal + futás vízszintes padon 4. Egyensúlyozó járás és futás előre, oldalt rézsútós padon, kéziszserrel a kézben	Bontott csoportban: 1.Egyensúlyozó járás előre, oldalt vízszintes padon, 360 fokos fordulattal, mélyugrás 2. Ugyanez kéziszserrel a kézben + hátra 3. Egyensúlyozó járás előre, oldalt rézsútós és megemelt padon, 360 fokos fordulattal, mélyugrás 4.Egyensúlyozó járás előre, oldalt a pad merevítő gerendáján Egész csoport: 1.-2. Egyensúlyozó járás oldalt talajon, vízszintes padon társsal, eszközzel (pl.szalag, karika) 3.-4.Váltóverseny-sorverseny az egyensúlyozó járással, kéziszserrel, változatos körülmények között
Játék	- Tűz,víz,repülő -Madarak-madáretető - Házatlan mókus - Babzsákfogó (óvónő a fogó)	-Tűz, víz , repülő 8 elemmel -Kendő gyűjtő- új -Dobd át a labdát -Labda cica - Egyéni versengés - Váltóverseny	-Babzsák adogató zenére -Kutyafogó -Babzsák fogó - Váltóverseny padon -Egyéni versengés padon -Cápa -Kiütő labdával pályán-új	-Kakasok fel a kerítésre -Szalaggyűjtő -Labdaadogató zenére -Cápa -Kiütő labdával pályán
eszközök	Kéziszser, szalag, babzsák	kéziszser, kendő, labda	kendő, babzsák, labda	babzsák, pad, zoknilabda, szalag, labda, karika

MOZGÁS - Március				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Csúszás hason fekvésben padon 2. Csúszás hason fekvésben padon 3. Ugrás előkészítő gyakorlatok – ismerkedés a Mozgáskotta elemeivel 4.Helyből távolugrás	1.Gurulóátfordulás előre, hajlított terpeszállásból guggolótámaszba érkezéssel 2. Gurulóátfordulás előre, hajlított terpeszállásból guggolótámaszba érkezéssel 3. Dobás vízszintes célba babzsákkal és kislabdával 4. Dobás vízszintes célba babzsákkal és kislabdával	1.Gurulóátfordulás előre hajlított terpeszállásból nyújtott ülésbe érkezéssel 2. Guruló átfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba érkezéssel 3. Guruló átfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba érkezéssel 4. Bordásfalra mászás fel, le, jobbra-balra haladás, hátsó és mellső függésben, lábmozgások különböző lábtartások	Bontott csoport: 1.Guruló átfordulás előre, hajlított terpeszállásból, zárt állásból, guggolótámaszból indulva, érkezés nyújtott ill.zsugor ülésbe 2. Ugyanez, érkezés guggolótámaszba, állásba 3.Gurulóátfordulás előre néhány lépésből indulva 4.Nyusziugrás leterpesztéssel vízszintes padon Egész csoport: 1.-2. Mozgás zenére-gimnasztika 3. Labda kiütő 4. Váltóverseny :kúszás, csúszás, mászás, nyusziugrás
Játék	-Versenyfutás Egyéni versengés Labdacica Labdagyűjtő	-Ravaszróka –új, Kgyj.34. -Egyéni versengés eszközzel -Labdakiütős cica -Házatlan mókus -Váltóverseny -Dobd át a labdát Repülők a hangárban	-Ravasz róka -Egyéni versengés akadálypályán -Kiütő labdával pályán -Szobor játék - Váltóverseny akadály pályán -Számkereső-számfogó -Székfoglaló zenére -Húzz el ha tudsz	-Mókusok ki a házból -Kendő fogó -Szalag gyűjtő -Cápa -Nyuszi fogó -Karika foglaló zenére - Egyéni versengés - Váltóverseny
Eszközök	szőnyeg, labda, babzsák	labda, karika	labda, karika	karika, szalag, kendő, labda

MOZGÁS - Április				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Labdagurítás két kézzel társnak különböző kiinduló helyzetből 2. Labdagurítás saját maga előtt egy kézzel, talajon, padon, akadályok körül 3. Labda dobása társnak, elkapás két kézzel 4. Labda dobása társnak, elkapás két kézzel	1. Helyből távolugrás 2. Helyből távolugrás 3. Függésyakorlatok bordásfalon: mászás bordásfalra fel-le, mellső és hátsó függés, különböző lábtartások 4. Zsugorkanyarlati átugrás padon	1.Mászás fel, le, jobb és bal irányban haladás mászófalon 2. Labdaátadás társnak helyben különböző kiinduló helyzetből egy és két kézzel 3.Labdavezetés helyben és tovahaladással 4. Helyből távolugrás	Bontott csoport: 1.Mászás mászófalon fel, le , jobbra, balra haladással 2. Bordásfalra mászás fel. le, jobbra, balra haladás hátsó és mellső függésben lábmozgások, különböző lábtartások 3. Lajhárfüggés, lajhármászás 4. Helyből távolugrás Egész csoport: 1. Ügyességi pálya: pl.mászófal , mozgáskotta elemei, egyéb eszközök 2. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i> - szabad gyakorlatok 3. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i> - gyakorlatok kézi szerrel: karika 4. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i> - páros gyakorlatok
játék	-Babzsákfogó - Háztalan mókus - Labdacica-óvónő a cica - Egyéni versengés	-Babzsákfogó -Kakasok fel a kerítésre -Labdakiütős cica -Egyéni versengés eszközzel - Békás tó - Szalaggyűjtő - Ravaszróka - Váltóverseny	-Kiütő labdával pályán -Kakasok fel a kerítésre -Cápa -Egyéni versengés lebdával -Kendőfogó -Váltóverseny labdával -Ravasz róka -Labdagyűjtő két csapatban	-Kakasok fela kerítésre -Labdaadogató zenére -Labdacica -Ravasz róka -Függő fogó
eszközök	labda, babzsák	szalag, babzsák	labda, kendő	zászló, labda, kötél

MOZGÁS - Május				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.. Futás egyenes irányba, irány változtatással, fák, eszközök megkerülésével 4. U.a +akadályokon át is 3. Versenyfutás különböző testhelyzetekből indulva 4. Labda gurítás és dobás	1.Labdagurítás maguk mellett, egyenesen, talajon és padon, akadályok megkerülésével 2. Labda feldobás és elkapás két kézzel. Dobás társnak különböző kiindulóhelyzetből egy és két kézzel. 3. Ua., mint a 2. 4. Nekifutásból távolugrás	1.Nekifutásból magasugrás 2. Nekifutásból magasugrás 3.-4. Futás gyakorlatok labdával	Bontott csoport: 1.Labdavezetés járás, lassú futás közben vonalon, vonalak padok között. 2. Labdavezetés homokozó szélén, padon 3. Futás gyakorlatok labdával 4. Nekifutásból magasugrás Egész csoport: 1.Kiütő 2. Labdavezetés verseny helyzetben 3.-4.Váltóverseny-sorverseny labdával
Játék	- Tűz,víz,repülő -Tyúkanyó és a kiscsibék -Autók -Méhecskék	-Átkelés a folyón- Kgyj.114 -Kakasok fel a kerítésre - Labda kiütős cica - Kendőgyűjtő -Dobd át a labdát -Ravasz róka - Szobor játék	-Cápa -Kakasok fel a kerítésre -Karika foglalo zenére -Versenyfutás -Ravasz róka -Váltóverseny labdával -Szobor játék -Egyéni versengés labdával	- Szalag gyűjtő -Labdaadogató zenére -Tűz, víz, repülő 8 elemmel -Ravasz róka -Fészek fogó
Eszközök	mászóka, csúszda, karikák, alagút, dob, labda	labda, kendő	labda, karika, zászló	labda, pad, szalag, bot

„Á” MOZGÁS			
I. ÉV	II. ÉV	III. ÉV	IV. ÉV
SZEPTEMBER	SZEPTEMBER	SZEPTEMBER	SZEPTEMBER
1. Mozgásos játékok a teraszon - Autók - Ugráljunk... 2. Mozgásos játékok a műfüves pályán - Tűz, víz, repülő - Repülők 3. Ismerkedés a kooperatív ernyővel Eszközök - tárcsa - dob - kooperatív ernyő - labda Motorozás a KRESZ pályán	JÁRÁS GYAKORLATOK 1. Egyenesen és különböző irányokban. Egyesével, párosával. Speciális járások: lábujjhegyen, sarkon, térd és sarokemeléssel Gyorsabb-lassabb ütemezésre 2. Járás tárgyak kikerülésével. Járás tárgyak átlépésével. Járás talajra rajzolt alakzatokon. FUTÁS GYAKORLATOK 3. Futás jelre (dob, síp, taps) helyzetváltoztatással. 4. Futás irányváltoztatással. Tárgyak kikerülésével. Tempó változtatással. Játék - Autók - Tűz, víz, repülő - Ugráljunk... - Repülők - Szobrok Eszközök - Tárcsa - Dob - Síp - Ejtőernyő - Karikák	JÁRÁS, - FUTÁS GYAKORLATOK 1. Járás egyenesen és különböző irányokban, előre, oldalt, hátra, 180 fokos fordulattal. - Járás tárgyak és személyek megkerülésével. 2. Speciális járások lábujjon, sarkon, talp külső élén, térd és sarok emeléssel, guggolásban. - Ütemérzőket fejlesztő járás tapsra, dobszóra. 3. Futás egyenes irányban és különböző irányokba. - Futás akadályokon át. 4. Futás tempóváltoztatással – lassú,- közepes iramú, - gyorsíramú futás. Egyéni futó verseny. Játék - Szobrok - Tűz, víz, repülő - Gombóc – palacsinta - Békás tó - Egy, kettő, három, négy... - Érintőfogó Eszközök Dob	Bontott csoportban: JÁRÁS, - FUTÁS GYAKORLATOK 1. Járás egyenesen és különböző irányokban, előre, oldalt, hátra, 180 fokos fordulattal, tárgyak megkerülésével. Ütemérzőket fejlesztő járás tapsra, dobszóra. 2. Speciális járások lábujjon, sarkon, talp külső élén, térd és sarok emeléssel, guggolásban. 3. Futás egyenes irányban és különböző irányokba, akadályokon át. 4. Futás tempóváltoztatással– lassú,- közepes iramú, - gyorsíramú futás. Egész csoportban: 1. Futóverseny – sorverseny vonal, és oszlopsorból 2. Futóverseny – egyéni versengés 3. Váltóverseny- oszlopsorból- futás gyakorlatokkal 4. Testnevelési játékok – futó játékok- új játék: <i>Pár foglалó</i> Játék • Szobrok • Tűz, víz, repülő • Fészekfogó • Érintőfogó Eszközök: dob, bolyák, labda, koordinációs létra

I. ÉV	II. ÉV	III. ÉV	IV. ÉV
OKTÓBER	OKTÓBER	OKTÓBER	OKTÓBER
<u>ISMERKEDÜNK A TORNATEREMMEL</u> 1. Mozgásos játékok - Tűz, víz repülő - Csibék és tyúkanyó 2. Mozgásos játékok - Méhecskék - Autók Ismerkedünk a tornaszákkal - tornaruhával 3. Járás gyakorlatok Járás egyenesen, tárgyak megkerülésével, különböző irányokba kanyarodással, körkötélen kívül- belül 4. a. Járás gyakorlatok – körben járás, köralakítás - Egy, kettő, három, négy... 4.b. Ismerkedés a mászófallal Játékok: - Autók - Csibék és tyúkanyó - Tűz, víz repülő - Méhecskék - Eszközök - dob - tárcsa - játékeszközök - kooperációs ernyő - kötél - bodyroll elemei, gáta	<u>LABDA GYAKORLATOK</u> 1. Labdafogás, labdagurítás- folyamatos (ciklikus), a labda elgurítása (aciklikus) 2. Labdagurítás lábbal. <u>TERMÉSZETES TÁMASZGYAKORLATOK- kúszás, csúszás, mászás</u> 3. Kúszás talajon, valami alatt átbújással Mászás talajon - kutya, macska járás utánzása, pókjárás 4. Csúszás talajon páros, ill. váltott kar láb húzással és tolással, ölben valamilyen eszközzel Játék - Tűz, víz, repülő - Cica és egerek - Babzsák fogó - Cseszlebuki Eszközök - Babzsák - Szék , asztal, pad - Karika - Labda	<u>EGYENSÚLY GYAKORLATOK- TERMÉSZETES JÁRÁSSAL, FUTÁSSAL</u> 1. Talajon akadályok átlépésével, vonalak, padok között 2. Tornaszeren: padon, megemelt, rézsútos padon <u>GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK</u> 3. Szabad gyakorlatok Gyakorlatok kézi szerrel: karika 4. Páros gyakorlatok Játék - Tűz, víz, repülő - Helyfoglaló - Érintőfogó - Fogyófogó Eszközök - Babzsák - Dob - Szék - Karika - Plüssjáték	<u>Bontott csoportban: EGYENSÚLY GYAKORLATOK</u> 1. Talajon, szélesebb 30 – 40 cm, majd keskenyebb 30- 10 cm vonalak, padok között 2. Fektetett létra fokainak átlépésével, majd a fektetett létra fokain járás 3. Tornaszeren : rendes méretű padon, megemelt rendes méretű padon, rézsútos rendes méretű padon előre – hátra; felfordított pad merevítő gerendáján előre 4. Tornaszeren: vízszintes vagy rézsútos padon magas térdemeléssel, láblendítéssel, tárgyfordással a kézben és a fején Egész csoportban: 1. Váltóverseny –oszlopsorból- egyensúly gyakorlatokkal 2. Gimnasztikai gyakorlatok- szabad gyakorlatok 3. Gimnasztikai gyakorlatok- gyakorlatok kézi szerrel: karika 4. Gimnasztikai gyakorlatok - páros gyakorlatok Játék Helyfoglaló , Érintőfogó Fogyófogó, Tapadós fogó Eszközök: babzsák, dob, szék, karika, padok, zsámoly, mozgáskotta elemei, koordinációs létra

I. ÉV	II. ÉV	III. ÉV	IV. ÉV
NOVEMBER	NOVEMBER	NOVEMBER	NOVEMBER
JÁRÁS-, ÉS FUTÁS GYAKORLATOK 1. Járás gyakorlatok - Járás tárgyak kikerülésével. - Járás tárgyak átlépésével. - Egyenesen - gyorsabb-lassabb ütemezésre 2. a. Speciális járások: lábujjhegyen, sarkon, térd és sarokemeléssel 2.b. Ismerkedés a mászófallal 3. Futás gyakorlatok - Futás jelre tempóváltással (dob, síp, taps) - Tárgyak kikerülésével. 4. Futás gyakorlatok - Futás közben különböző feladatok beiktatásával- jelre (dob, síp, taps) különböző testhelyzetek felvétele /ülés, fekvés, stb/ Játékok: - Repülők - Autók - Tűz, víz, repülő - Szobrok Eszközök - pad - szék - gátak, mászófal	EGYENSÚLY GYAKORLATOK 1. Talajon szélesebb 30-50 cm, majd keskenyebb 30- 10 cm vonalak, padok között. Fektetett létra fokainak átlépésével. 2. Padon előre- hátra. Alacsony gerendán (felfordított pad merevítő gerendáján). GURULÁS A TEST HOSSZTENGELYE KÖRÜL 3. Két hosszanti párhuzamos pad között Magastartásban babzsák fogással Magastartásban, boka között babzsák 4. Magastartásban kézben és boka között babzsák Párosával. Játék Ravasz róka Tűz – víz – repülő Érintő fogó Babzsák fogó Eszközök - Pad, Zsámoly, Asztal , Babzsák	TÁMASZGYAKORLATOK kúszás- csúszás- mászás 1. Talajon egyenesen, majd különböző irányban; Tornaszer alatt átbújással 2. Vízszintes, megemelt, rézsútos tornaszereken LABDAGYAKORLATOK 3. Labdagurítás egy és két kézzel, lábbal- helyben és tovahaladással, különböző irányokba, irányváltoztatással 4. Labdavezetés vonalak, padok között; vonalon, padon Játék - Terpeszfogó - Kutya fogó - Keresztneves labda - Űrítsd ki a kosarat! - Labdafogó Eszközök - Alagút - Karikák - Pad - Zsámoly - Asztal - Babzsák	Bontott csoportban: természetes támaszgyakorlatok; kúszás- csúszás- mászás 1. Kúszás - talajon és hosszában elhelyezett padon egyenesen, majd különböző irányokban, és valami alatt átbújással; 2. Csúszás – ülésben- talajon páros váltott kar láb húzással és tolással, ölben valamilyen tárggyal; padon arccal ill. háttal előre, ölben valamilyen tárggyal; hosszában elhelyezett padon lovaglólülésben 3. Csúszás hason és hanyatt fekvésben- talajon (rövid ideig), tetszés szerinti kar és lábmozgással; padon- karhúzással és tolással, fejfel ill.lábbal előre csúszás és lecsúszás 4. Mászás - talajon és padon; rák-, pók-, fókajárás, nyusziugrás Egész csoportban: 1. Sorverseny vonalsorból – kúszás, csúszás, mászás gyakorlatokat kombinálva 2. Sorverseny oszlopsorból - kúszás, csúszás, mászás gyakorlatokat kombinálva 3. Váltóverseny- oszlopsorból- kúszás, csúszás, mászás gyakorlatokat kombinálva 4. Testnevelési játékok – új játék: <i>Alagút fogó</i> Játék Terpeszfogó, Kutya fogó , Légy és gyíkok, Űrítsd ki a kosarat! Eszközök: alagút, karikák, pad, zsámoly, asztal, babzsák

I. ÉV	II. ÉV	III. ÉV	IV. ÉV
DECEMBER	DECEMBER	DECEMBER	DECEMBER
<u>TERMÉSZETES TÁMASZGYAKORLATOK</u> 1. Természetes támaszgyakorlatok Kúszás Kúszás térden tenyéren- két térd, két kar együtt lép előre vonalak között, asztal alatt stb. Padon előre 2. Természetes támaszgyakorlatok Csúszás Csúszás talajon, vonalak között ülésben, hason, asztal alatt ölben valamilyen eszközzel Mozgásos játékok - Repülők - Verebek - Csibék és a héja Eszköz - pad - babzsák - asztal	<u>TERMÉSZETES TÁMASZGYAKORLATOK- KÚSZÁS, CSÚSZÁS, MÁSZÁS</u> 1. Kúszás hosszában elhelyezett padon, tovahaladás váltott vagy páros karral és páros térdhúzással 2. Csúszás ülésben padon arccal ill. Háttal előre, lovagló ülésben kar-láb húzással 3. Mászás hosszában elhelyezett padon Játék - Kutya – fogó - Házatlan mókus - Autók - Cicák és egerek Eszközök - Pad - Zsámoly - Karikák - Tárcsa	<u>FÜGGÉSEK, BORDÁSFAL ÉS MÁSZÓFAL GYAKORLATOK</u> 1. Mászások különböző irányba: fel, le, balra- jobbra Után és túlfogással 2. Mellső és hátsó függésben lábmozgások és haladás vízszintesen balra és jobbra 3. haladás vízszintesen balra és jobbra , fel és le a mászófalán Játék - Kutya – fogó - Házatlan mókus - Tűz, víz, repülő Eszközök - Pad - Zsámoly - Karikák - Tárcsa - Bordásfal - Greiswald mászófal	Bontott csoportban: <u>FÜGGÉSEK</u> 1.Függés lábtámasszal – mászás a mászófalán helyes testtartással és fogásmóddal- oldal,-és fel- le irányban 2.Nyújtott függés bordásfalán, mellső és hátsó függőállásból, a lábtámasz megszüntetésével 3.<u>GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK</u>- gyakorlatok kézi szerrel: bot Egész csoportban: 1.Testnevelési játékok- új játék: <i>Kutac fogó</i> 2.Váltóverseny oszlopsorból 3.Labda kiütő Játék • Kutya – fogó • Házatlan mókus • Alagút fogó Eszközök pad, zsámoly, karikák, bot, bordásfal, greiswald, mászófal

I. ÉV	II. ÉV	III. ÉV	IV. ÉV
JANUÁR	JANUÁR	JANUÁR	JANUÁR
<u>EGYENSÚLY GYAKORLATOK</u> 1. Egyensúly gyakorlatok Talajon szélesebb 30-50 cm, majd keskenyebb 30- 10 cm vonalak, padok között – babzsákkal a kézben, fejen 2.a. Egyensúly gyakorlatok - Fektetett létra fokainak átlépésével; fektetett létra fokain járás - Padon előre- hátra. 2.b. Egyensúly gyakorlat a mászófalán 3. Gurulás a test hossztengele körül - Hossztengele körüli gurulás játékosan – Csónak ringás - Gurulás magastartásban babzsák fogással 4. Gurulás a test hossztengele körül - Gurulás magastartásban labda fogással - Gurulás boka között babzsákkal Mozgásos játékok - Háztalan mókusz - Cicák és egerek - Autók - Babzsák fogó Eszköz - pad - dob - egyensúlyozó játékok - mozgáskotta babzsákok - mászófal	<u>TÁMASZ GYAKORLATOK</u> 1. Kúszás, csúszás, mászás gyakoroltatása változatos módon – egyéni versengéssel - Pókjárás. - Rákjárás. - Sántaróka járás. <u>UGRÁSOK</u> 2. Szökdelés páros lábon, egy lábon. Helyben. Tovahaladással. Akadályokon át. <u>EGYENSÚLYOZÓ GYAKORLATOK</u> 3. Talajon. Kéziszerrel. Egyensúlyozó szerek,- eszközök kipróbálása. 4. Padok között. Padon. Felfordított padon (gerenda). Játék - Tűz, víz, repülő... - Páros fogó... - Szobor játék... - Ravasz róka... Eszközök - Pad - Babzsák, bot, szalag - Plüss állatok - Asztal - Body-roll - Labda	<u>LABDAGYAKORLATOK: LABDAÁTADÁS</u> 1. Kétkézes alsó dobás társnak helyben és tovahaladással 2. Kétkézes felsődobás társnak helyben és tovahaladással <u>HOSSZTENGELEKÖRÜLI GURULÁS</u> 3. Gurulás magastartásban labda fogással; Gurulás boka között babzsákkal <u>UGRÁSOK</u> 4. Szökdelés páros lábon, egy lábon Helyben; Tovahaladással Játék - Labda kiütő - Mókusz ki a házból - Terpeszfogó - Versenyjáték az ugrás elemeivel Eszközök - Pad - Babzsák - Labda	Bontott csoportban: <u>GURULÁS A TEST HOSSZTENGELE KÖRÜL</u> 1. Zárt és nyújtott lábakkal, magastartásban lévő (nyújtott) karral, előre; magastartásban babzsákkal, boka között babzsákkal, magastartásban és boka között babzsákkal. 2. Gurulás kifeszített, megfelelő magasságú zsinór alatt <u>GURULÓ ÁTFORDULÁS ELŐRE</u> 3. Guruló átfordulás előre- guggolótámaszból kissé terpesztett térdekkel; ikerbukfenc – egymás után két guruló átfordulás előre 4. Guruló átfordulás előre- alapállásból; ikerbukfenc – egymás után két guruló átfordulás előre Egész csoportban: 1. Sorverseny – oszlopsorból- guruló átfordulás elemeivel 2. Váltó verseny – oszlopsorból – a guruló átfordulás elemeivel 3. Testnevelési játékok – új játék: <i>Fogd meg a párod!</i> 4. Labda kiütő Játék • Mókusz ki a házból • Terpeszfogó • Fogófogó • Tapadós játék Eszközök: pad, babzsák, labda, mozgáskotta elemei, koordinációs létra

I. ÉV	II. ÉV	III. ÉV	IV. ÉV
FEBRUÁR	FEBRUÁR	FEBRUÁR	FEBRUÁR
<u>TERMÉSZETES</u> <u>TÁMASZGYAKORLATOK</u> 1. Természetes támaszgyakorlatok - Mászás Mászás talpon- tenyéren talajon előre, tárgyak kerülésével, gyorsan-lassan 2. Természetes támaszgyakorlatok- Mászás Mászás vonalak között talpon-tenyéren, padon előre <u>UGRÁSOK</u> 3. Ugrás előkészítő gyakorlatok - Szökdelés páros lábon karikába ki- be, vonalon át, helyből kéziszerezen át 4. Ugrás előkészítő gyakorlatok – ismerkedés a Mozgáskotta elemeivel Mozgásos játékok - Kutya fogó - Házatlan mókus - Tűz, víz, repülő közök - babzsák - pad - body-roll elemei - koordinációs létra - mozgáskotta elemei - karikák	<u>UGRÁSOK</u> 1. Szerugrás – mélyugrás: - Padról. - Rézsútós padról. - Zsámolyról. <u>LABDA GYAKORLATOK- LABDAGURÍTÁS EGY ÉS KÉT KÉZZEL</u> 2. Labdagurítás előre egyenes vonalban, talajon. Labdagurítás különböző testhelyzetből. 3. Labdagurítás különböző távolságból. Labda gurítás tárgyak megkerülésével. 4. Labdagurítás társnak. Játék - Fogyófogó... - Kutya fogó... - Házatlan mókus... - Repülő... - Éhes madarak Eszközök - Zsámoly - Pad - Karikák - „alagút” - Síp - Dob	<u>GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK</u> 1. Kéziszere gyakorlatok: szalag, bot 2. Gyakorlatok tornaszerekkel: páros gyakorlatok <u>UGRÁSOK</u> 3. Zsugorkanyarlati ugrás padon 4. Mozgáskotta Játék - Verseny játék a tornapad használatával - Sapka fogó - Helyfoglaló - Faroklopó Eszközök - Zsámoly - Pad - Síp - Dob - Szalag - Bot Mozgáskotta elem	Bontott csoportban <u>UGRÁSOK</u> 1. <i>A zsugorkanyarlati átugrás előkészítő gyakorlata-</i> hosszában elhelyezett padon mászással tovahaladás úgy, hogy a kezek a padon maradva biztosítják a haladást, a lábakkal átmászás a pad egyik oldaláról a másikra; páros karral tovahaladva- páros lábbal egyszer a padra ugorva, majd arról elrugaskodva a pad túloldalán a talajra érkezve 2. <i>A zsugorkanyarlati átugrás előkészítő gyakorlata-</i> hosszában elhelyezett zsámolysoron előrehaladással (4-5 zsámoly) 3. Zsugorkanyarlati átugrás, szélteben elhelyezett ugrószekevény fölött 4. Testnevelési játékok- új játék: <i>Fogd meg a párod!</i> Egész csoportban: 1. Sorverseny- vonalsorból – nyusziugrás talajon, talajon irányváltoztatással, padon 2. Sorverseny- oszlopsorból- nyusziugrás talajon , talajon irányváltoztatással, padon 3. Váltóverseny – oszlopsorból -nyusziugrás talajon, talajon irányváltoztatással, padon 4. Testnevelési játékok- új játék: <i>Csoportosulás</i> Játék • Sapka fogó • Helyfoglaló • Faroklopó Eszközök: zsámoly, pad, dob, zsámoly, ugrószekevény

I. ÉV MÁRCIUS	II. ÉV MÁRCIUS	III. ÉV MÁRCIUS	IV. ÉV MÁRCIUS
<u>LABDA GYAKORLATOK</u> 1. Labdafogás- labdahordozás folyamatos járással: - hajlított karral, nyújtott karral, fejtetőre támasztott labdával, tarkóra tartott labdával 2. Labdagurítás - folyamatos gurítás két kézzel járásban előre, a láb előtt talajon - folyamatosan, járásban törzshajlítás előre, tetszés szerinti kézzel, majd váltott kézzel 3. A labda elgurítása - Ki tudja messzebb gurítani hajlított állásból guggolásból, térdelésből, terpeszülésből, hason fekvésből 4. A labda elgurítása - Labda elgurítása társnak hajlított állásból guggolásból, térdelésből, terpeszülésből, hason fekvésből Mozgásos játékok - Labdafészek - Mókuskok ki a házból - Halászkok - Babzsákgyűjtő - Gólya és békák Eszközök - Babzsák - Labda	<u>GURULÁS A TEST HOSSZTENGELYE KÖRÜL</u> 1. Eszközzel a kézben (babzsák, bot, labda). Eszközzel a boka között. Padok között. <u>LABDA GYAKORLATOK - LABDAFELDOBÁS</u> 2. Két kézzel, elkapás két kézzel helyben, talajon. 3. Két kézzel, elkapás két kézzel tovahaladással talajon. Játék - Babzsák fogó... - Ravasz róka ... - Labdacica... - Kutya fogó... Eszközök - Babzsák - Bot - Labda - Pad - Karika	<u>TÁMASZGYAKORLATOK kúszás- csúszás- mászás</u> 1. Kúszás: talajon és padon Mászás – talajon és padon 2. Csúszás: ülésben, hason - talajon és padon, Csúszás padon lovagló ülésben <u>GURULÓÁTFORDULÁS ELŐRE</u> 3. Terpeszállásból, guggoló támaszból <u>DOBÁSOK</u> 4. Célabdobás függőleges és vízszintes célba egykezes felsődobással Játék - Ravasz róka - Tűz – víz – repülő - Labdacica - Kutya fogó - Versenyjáték a támaszgyakorlatok elemeivel Eszközök - Labda - Pad - Karika - Zsámoly	<u>Bontott csoportban- UGRÁSOK</u> 1. Ugrások talajon – páros ill. egy lábon – irányváltoztatással - <u>MOZGÁSKOTTA</u> <u>2.SZERUGRÁS</u> - Mélyugrás- padon, egyensúlyozó járás befejezéseként; felfelé rézsútos pad végéről; gerendáról (megemelt pad merevítő gerendájáról) <u>3.SZERUGRÁS</u> - Felfelé történő ugrás- széltében elhelyezett padra egy lábbal fel-, majd a pad másik oldalán másik lábbal lelépés; padra felugrás könnyű futásból egy lábra, majd az ugróláb elrugaskodás közbeni teljes kinyújtásával történő végrehajtás <u>4.SZERUGRÁS</u> - Ugrószekrény hosszanti elhelyezésével: nekifutás- dobantás- guggolótámasz- felállás- lépés előre- kilépő lábról felfelé elrugaskodva páros kar magasba emelésével – nyújtott testtel érkezés hajlított állásba Egész csoportban: 1. <i>Egyensúly gyakorlat</i> - tornaszeren : padon, megemelt padon, rézsútos padon előre – hátra; felfordított pad merevítő gerendáján előre 2. <i>Egyensúly gyakorlat</i> - tornaszeren: vízszintes vagy rézsútos padon magas térdemeléssel, lábrendítéssel, tárgyfordással a kézben és a fejen 3. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i>- gyakorlatok kézi szerrel : babzsák 4. <i>Testnevelési játékok</i> Játék • Ravasz róka • Tűz – víz – repülő • Labdacica • Kutya fogó Eszközök: labda, pad, zsámoly, mozgáskotta elemei, babzsák

I. ÉV ÁPRILIS	II. ÉV ÁPRILIS	III. ÉV ÁPRILIS	IV. ÉV ÁPRILIS
<u>LABDA GYAKORLATOK</u> 1. Labda feldobás- elkapás - terpeszülésben - guggoló- és hajlított állásban a labda leejtése, majd elkapása két kézzel 2. Labda feldobás- elkapás - kis terpeszállásban a labda feldobása függőleges irányban – elkapása 3. Labda átadás - két kézzel - alsó és felső dobással 4. Labda vezetés kézzel - helyben - haladással Mozgásos játékok - Labda cica - Labda kiütő - Egyéni versengés labdával Eszközök - labda - számoly - body-roll elemei - bolyák	<u>GURULÓ ÁTFORDULÁS ELŐRE</u> 1. Guggoló támaszból, 1 majd 2 gurulással egymás után. <u>LABDAGYAKORLATOK- LABDAÁTADÁS</u> 2. Kétkezes alsó átadás. 3. Kétkezes felső átadás. 4. Társnak helyben, különböző testhelyzetben és tovahaladással. Játék - Labdázás... - Labdafogyasztó... - Szalag fogó... - Érintőfogó... - Egyéni versengés labdával.... Eszközök - Labda - Szalag - Plüss állatok - Székek - Síp	<u>EGYENSÚLY GYAKORLATOK ESZKÖZZEL A KÉZBEN</u> 1. Vízszintes padon; Rézsútos padon; Pad merevítő gerendáján 2. Különböző irányokban: előre, oldalt, hátra <u>SZERUGRÁS; MÉLYUGRÁS</u> 3. Padon, egyensúlyozó járás befejezéseként; Felfelé rézsútos pad végéről; Zsámolyról <u>LABDAGYAKORLATOK- DOBÁSOK</u> 4. Távolba dobás; Dobás magas szerek fölött maroklabdával Játék - Labdázás - Labdafogyasztó - Szalag fogó - Érintőfogó - Egyéni versengés labdával Eszközök - Labda - Szalag - Plüss állatok - Székek	Bontott csoportban – <u>LABDAGYAKORLATOK- GURÍTÁSOK</u> 1. Labdagurítás- folyamatos labdagurítás- járásban- törzshajlítással előre, tetszés szerinti kézzel, azonos oldalú láb mellett a talajon előre (ellenkező, majd váltott kézzel is) két kézzel járásban előre, a láb előtt talajon; egy kézzel lassú futással előre; gurítás hullámvonalban 2. Labda elgurítása- ki tudja messzebbre gurítani; a labda elgurítása különböző testhelyzetből: hajlított állás, guggolás, térdelés, terpeszülés, hason fekvés; gurítás társnak; labda elgurítása különböző távolságba elhelyezett paddal szemben ill. célba gurítás (felfordított zsámolyba) <u>LABDAGYAKORLATOK – DOBÁSOK</u> 3. Kislabda hajítás- helyből állásból, harántterpeszállásból dobókézzel ellentétes kilépés után hajítás; hajítás helyből célba 4. Kislabda hajítás- néhány lépésből; nekifutásból Egész csoportban: 1. Sorverseny- vonalsorból- labda gurítás célba 2. Sorverseny- oszlopsorból- labdagurítás talajon, egyenesen- hullámvonalban 3. Váltóverseny- labdagurítás gyakorlataival 4. Testnevelési játékok – új játékok: Játék • Labdafogyasztó • Szalag fogó • Szabadulás a labdától • Érintőfogó Eszközök: labda, pad, szalag, bolyák, számoly

I. ÉV MÁJUS	II. ÉV MÁJUS	III. ÉV MÁJUS	IV. ÉV MÁJUS
<u>FUTÁSOK</u> 1. Belegyorsuló futás – a futás sebességének fokozatos növelése – majd csökkentése Futás tempóváltoztatással – fokozatos gyorsítás – majd lassítás ugyanazon futásgyakorlaton belül <u>UGRÁSOK</u> 2. Helyből távolugrás – Ki tud nagyobbat ugrani? - az udvaron ugrógödörbe 3. Sorozatugrások - páros lábról ⇒ páros lábra- azonos magasságú és azonos távolságban elhelyezett tárgyakon át Mozgásos játékok - Cicák – egerek - Kendő gyűjtő - Érintő fogó Eszközök - koordinációs létra - mozgáskotta elemei - bolyák - gátak	<u>KÉZISZER GYAKORLATOK</u> 1. Különböző méretű labdával. <u>DOBÁSOK</u> 2. Távolba dobás babzsákkal, zokni labdával, maroklabdával. 3. Célba dobás vízszintes és függőleges célba. <u>UGRÁSOK</u> 4. Helyből távolugrás. Játék - Labdázás... - Labdafogyasztó... - Házatlan mókus ... - Tűz – víz - repülő ... - Ravasz róka... - Szalag fogó... - Farok lopó ...	<u>LABDAGYAKORLATOK: DOBÁSOK</u> 1. Kétkezes alsó és felsődobás különböző nagyságú labdával távolba <u>UGRÁSOK</u> 2. Átugrás kézi szereken páros lábbal 3. Magasugrás <u>FUTÁSGYAKORLATOK</u> 4. Futás tempóváltoztatással; Belegyorsuló futás Játék 1. Labda kiütő 2. Krokodil és majmok 3. Mókusok ki a házból 4. Verseny játékok a futásgyakorlat elemeivel Eszközök 5. Labda- marok, kézi, medicin labda 6. Karikák 7. Síp	8. Bontott csoportban - <u>LABDAGYAKORLATOK- DOBÁSOK</u> 1. Labdaátadások: egy és két kézzel; alsó és felső dobással; kétkezes mellső átadás különböző méretű és súlyú labdával; 2. Labdavezetés: egy kézzel történő labdavezetés; labdavezetés közben feladatok végrehajtása pl, tempóváltás, leguggolás-felállás, terpeszállás- zártláb, kézcsere 9. <u>UGRÁSOK</u> 3. Helyből távolugrás szőnyegre; távolugró gödörbe 4. Helyből magasugrás- kezdetben 10-30 cm, később 50 cm magas átugrás; Sorozatugrás azonos magasságú és azonos távolságban elhelyezett tárgyak átugrása páros lábról páros lábra Egész csoportban: 1. Sorverseny- vonalsorból és oszlopsorból- labdavezetés 2. Labda kiütő 3. Sorverseny – vonalsorból és oszlopsorból– sorozatugrás 4. Váltóverseny – oszlopsorból – ugrások Játék: • Krokodil és majmok • Mókusok ki a házból • Név labda Eszközök: labda- marok, kézi, medicin labda, karikák, ugrógát

„D” MOZGÁS - Szeptember				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Játékos mindennapi mozgás szervezésével a mozgás szeretetére nevelés. A mindennapi mozgás tevékenységen való részvételre ösztönzés 2. Egyszerű járás és futás gyakorlatok 3. Labdagurítás, dobás, elkapás 4. Futások	1.Futás egyenes irányban akadályokon át különböző kh.ből indulva. 2. Versenyfutás kéziszerrel is. 3. Labdagurítás, dobás, elkapás 4. Labdagurítás, dobás, elkapás	1.Futás egyenes irányba, és akadályokon át, különböző kiinduló helyzetekből. Versenyfutás 2. Futás tempóváltoztatással, lassú-gyors futás, versenyfutás 3. Dobás távolba babzsákkal, verseny 4. Dobás vízszintes célba zoknilabdával	1.Futás tempó-, és irányváltoztatással. Versenyfutás különböző kiinduló helyzetekből 2.Váltóverseny futással, eszközzel 3. Dobás magas szerek felett kislabdával 4. Kislabda dobás távolba
Játék	-Kiscsibék - Medvék - Autós - Madarak -Fuss a labda után	- Háztalan mókus - Babzsák fogó - Versenyfutás - Autós	-Egyéni versengés -Babzsákfogó -Szoborjáték - ravasz róka -Verseny játékok	-Egyéni versengés -Kutya fogó -Kakasok fel a kerítésre -Ravasz róka -Váltó verseny -Számfogó-számkereső
Eszközök	Jeltőlámpa, síp, dob, fejdísz, labda, futópálya	kézi-szer, babzsák, labda, futópálya	kézi-szerek, babzsák, zoknilabda	babzsák, kislabda

MOZGÁS-Október				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	Ismerkedés a tornateremmel 1. Futás egyenes vonalban , irányváltatással tárgyak között 2. Futás irányváltatással, tárgyak kerülgetése 3. Labdagurítás padhoz, labda elkapása két kézzel különböző kiindulóhelyzetből 4. Labdagurítás társnak két kézzel kül. kiindulóhelyzetből, elkapása két kézzel	1. Futás egyenes irányban és akadályokon át kül.kiinduló helyzetből indulva. Versenyfutás. 2. Futás tempóváltatással, lassú, gyors futás. Versenyfutás. 3. Egykezes felső dobás, kislabdadobás távolba, dobás magas szerek felett 4. Célba dobás, függőleges célba	1. Távolugrás nekifutásból 2. Távolugrás nekifutásból 3. Kislabda dobás távolba és függőleges célba. 4. Természetes támaszgyakorlatok talajon és padon-kúszás, csúszás, mászás	Csoportbontásban: 1. Távolugrás nekifutásból 2. Célba dobás függőleges célba különböző kéziszerekkel 3. Futás, dobás 4. Természetes támaszgyakorlatok talajon, vízszintes és rézsútos padon.(kúszás, csúszás, mászás, nyusziugrás, pók-, rák járás) Egész csoport: 1. Páros gyakorlatok: dobás társnak, futás dobás 2. Labda kiütő 3.-4. Váltóverseny: természetes támaszgyakorlatok
Játék	-Autó - Madarak -Csibék - Labdagyűjtő zoknilabdával	-Babzsákfogó -Tűz, víz, repülő-maci-kutya-nyuszi -Autó -Szoborjáték új	-Házatlan mókus -Ravasz róka - Békás tó - Váltóverseny futással -Egyéni versengés -Dobd át a labdát kislabdával -Karikafoglaló zenére	-Kutya fogó -Terpesz fogó -Békás tó -Tűz, víz, repülő -Sóbálvány -Dobd át a labdát -Labda adogató zenére -Labda fogó
Eszközök	Zoknilabda, labda	zoknilabda, babzsák	karika, kislabda, pom-pom	kislabda, babzsák, zoknilabda

MOZGÁS - November				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Kúszás térden, talajon, deszkán, vízszintes padon 2. Kúszás térden egyenes padon, greisfal elemein, átbújás tárgyak alatt ue. irányváltotatás talajon 3. Csúszás ülésben egyenes irányban, talajon, padon - u.az csak irányváltotatással 4. Csúszás ülésben különböző szereken kéziszerral	1.Kúszás, mászás, csúszás - ülésben talajon és irányváltotatással 2. Kúszás, mászás, ülésben-csúszás padon, Greis fal elemein 3. Kúszás, mászás, csúszás-ülésben és hasonfekvésben vízszintes és rázsútos padon kéziszerral is 4. Nyusziugrás talajon egyenesen és irányváltotatással	1.Kúszás, mászás, csúszás, nyusziugrás talajon irányváltotatással, vízszintes és rézsútos padon, greisvald elemein 2. Csúszás ülésben hason és hanyatt fekvésben vízszintes és rézsútos padon 3.Csúszás ülésben hason és hanyatt fekvésben vízszintes és rézsútos padon 4. Zsugorkanyarlati átugrás padon	Bontott csoportban: 1.Csúszás ülésben, hason és hanyatt fekvésben vízszintes, rézsútos és megemelt padon 2. Csúszás ülésben, hason és hanyatt fekvésben vízszintes, rézsútos és megemelt padon eszközzel 3.Zsugorkanyarlati átugrás padon 4. Zsugorkanyarlati átugrás padon, sánta róka, talicskázás talajon Egész csoport: 1. Támaszgyakorlatok gyakoroltatása változott körülmények között 2. Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal 3.Egyéni versengés 4.Mozgásos játékok
Játék	-Autók -Medvék -Labdagyűjtő zoknilabdával - Tűz-víz, repülő - Repülők	-Szalaggyűjtő -új -Háztalan mókus -Kutyafogó (Kgyj.41. -Egyéni versengés -Békás tó (Kgyj.31	- Babszák fogó - Kutya fogó -Egyéni versengés -Számkeresés -Számkeresés-új Kgyj.8. -Babszák adogató zenére-új -Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal	-Szalag gyűjtő -Babszák adogató zenére -Kutya fogó - Kakasok fel a kerítésre -Cápa -Mókusok kia házból
Eszközök	Zoknilabda, babszák, greisvald elemek, pad	szalag, karika	szalag, babszák, zászló	szalag, babszák , karika

MOZGÁS - December				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1. Mászás talajon, padon egyenes irányban, átbújás szerek alatt 2. Mászás padon és Greis fal elemein fel, le, vízszintesen, rézsutosan	1.-2. Váltóverseny futással és természetes támaszgyakorlatokkal	Természetes támaszgyakorlatok 1. Természetes támaszgyakorlatok különböző formáinak gyakoroltatása akadálypályán 2. Természetes támaszgyakorlatok különböző formáinak gyakoroltatása akadálypályán	Bontott csoportban: 1. Mászás fel-, le, előre, oldalirányba-mászófal 2. Ügyességi pálya a mozgás elemeivel, eszközeivel Egész csoport: 1. Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal 2. Váltóverseny természetes támaszgyakorlatokkal
Játék	- Tűz, víz, repülő - Medvék - Babzsákhurcoló	- Kutya fogó - Váltó verseny	- Egyéni versengés - Kutya fogó - Váltó verseny - Kiütő labdával	- Ravasz róka - Szalag gyűjtő - Váltó verseny - Kiütő
Eszközök	babzsák, zoknilabda	babzsák	labda, szalag, babzsák...	szalag, zoknilabda, babzsák

MOZGÁS - Január				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Járás, futás vonalak között, vonalon, deszkán 2.Egyensúlyozó járás deszkán, vízszintes padon 3. Egyensúlyozó járás deszkán, vízszintes padon előre és oldalt különböző kartartásokkal 4. Egyensúlyozó járás vízszintes padon előre és oldalt eszközzel a kézben	1.Hossztengely körüli gurulás kéziszerrel a kézben 2. Hossztengely körüli gurulás kéziszerrel a kézben 3. Labda gurítás egy és két kézzel helyben és tovahaladással, talajon, padon 4. -5.Labda feldobás elkapás két kézzel, Labda átadás társnak két kézzel, alsó és felső dobás különböző kiindulóhelyzetből	1.Hossztengely körüli gurulás, kéziszerrel a kézben 2. Hossztengely körüli gurulás, kéziszerrel a kézben és a boka között. 3. Labda gurítás egy és két kézzel, lábbal helyben és tovahaladással, talajon, padon. Labdagurítás kézzel, lábbal különböző helyzetekből társnak és irányváltotatással. 4. Labda feldobás és elkapás két kézzel, helyben és tovahaladással, talajon és padon.	Bontott csoport: 1.Hossztengely körüli gurulás kéziszerrel a kézben 2. Hossztengely körüli gurulás kéziszerrel a kézben és a boka között párban 3. Labdagurítás egy és két kézzel, lábbal, helyben és tovahaladással, talajon, egyenesen és irányváltotatással 4. Labdagurítás egy és két kézzel, lábbal, helyben és tovahaladással padon Egész csoport: 1.Hossztengely körüli gurulás párban 2. Hossztengely körüli gurulás párban, kéziszerrel a boka között 3.Labdagurítás párban egy és két kézzel, lábbal 4. Kiűtő labdával
Játék	- Tűz,víz,repülő -Maci-kutya - Háztalan mókus -Labdagyűjtő zoknilabdával - Autók	-Tűz, víz, repülő, nyuszi, kutya, törpe, óriás -Karika foglalo -új -Repülők a hangárban - Egyéni versengés -Dobd át a labdát –új Ajgy.9	- Babzsák fogó - Labda cica - Kiűtő labdával - Egyéni versengés labdával - Kakasok fel a kerítésre! - Váltóverseny labdával - Cápa-új Kgyj.33.	-Karika foglalo zenére -Labda cica -Dobd át a labdát -Mókusok ki a házból -Tűz, víz, repülő 8 elemmel -Cápa -Labdahajsa-új, Kgyj.108.
eszközök	Karika, zoknilabda, eszközök,	karika, labda	babzsák, labda	babzsák, labda, karaika

MOZGÁS-Február				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Hossztengely körüli gurulás magastartással 2. Hossztengely körüli gurulás magastartással 3. Babzsákhajítás távolba 4. Babzsákhajítás távolba és távoli célba	<u>Egyensúly gyakorlatok</u> 1.Egyensúlyozó járás előre vízszintes padon kéziszerral a kézben 2. Egyensúlyozó járás előre és oldalt és 360 fokos fordulattal vízszintes padon 3. Egyensúlyozó járás előre akadályok átlépésével, mélyugrás 4. Egyensúlyozó járás vízszintes és rézsútos padon , mélyugrás	<u>Egyensúly gyakorlatok</u> 1.Egyensúlyozó járás előre, oldalt vízszintes padon, 360 fokos fordulattal, mélyugrás 2. Egyensúlyozó járás előre, oldalt vízszintes padon, 360 fokos fordulattal, kéziszerral a kézben , mélyugrás 3. Egyensúlyozó járás előre, oldalt rézsútos padon , 360 fokos fordulattal + futás vízszintes padon 4. Egyensúlyozó járás és futás előre, oldalt rézsútos padon, kéziszerral a kézben	Bontott csoportban: 1.Egyensúlyozó járás előre, oldalt vízszintes padon, 360 fokos fordulattal, mélyugrás 2. Ugyanez kéziszerral a kézben + hátra 3. Egyensúlyozó járás előre, oldalt rézsútos és megemelt padon, 360 fokos fordulattal, mélyugrás 4.Egyensúlyozó járás előre, oldalt a pad merevítő gerendáján Egész csoport: 1.-2. Egyensúlyozó járás oldalt talajon, vízszintes padon társsal, eszközzel (pl.szalag, karika) 3.-4.Váltóverseny-sorverseny az egyensúlyozó járással, kéziszerral, változatos körülmények között
Játék	- Tűz,víz,repülő -Madarak-madáretető - Háztalan mókus - Babzsákfogó (óvónő a fogó)	-Tűz, víz , repülő 8 elemmel -Kendő gyűjtő- új -Dobd át a labdát -Labda cica - Egyéni versengés - Váltóverseny	-Babzsák adogató zenére -Kutyafogó -Babzsák fogó - Váltóverseny padon -Egyéni versengés padon -Cápa -Kiütő labdával pályán-új	-Kakasok fel a kerítésre -Szalaggyűjtő -Labdaadogató zenére -Cápa -Kiütő labdával pályán
eszközök	Kéziszer, szalag, babzsák	kéziszer, kendő, labda	kendő, babzsák, labda	babzsák, pad, zoknilabda, szalag, labda, karika

MOZGÁS - Március				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Csúszás hason fekvésben padon 2. Csúszás hason fekvésben padon 3. Ugrás előkészítő gyakorlatok – ismerkedés a Mozgáskotta elemeivel 4.Helyből távolugrás	1.Gurulóátfordulás előre, hajlított terpeszállásból guggolótámaszba érkezéssel 2. Gurulóátfordulás előre, hajlított terpeszállásból guggolótámaszba érkezéssel 3. Dobás vízszintes célba babzsákkal és kislabdával 4. Dobás vízszintes célba babzsákkal és kislabdával	1.Gurulóátfordulás előre hajlított terpeszállásból nyújtott ülésbe érkezéssel 2. Guruló átfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba érkezéssel 3. Guruló átfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba érkezéssel 4. Bordásfalra mászás fel, le, jobbra-balra haladás, hátsó és mellső függésben, lábmozgások különböző lábtartások	Bontott csoport: 1.Guruló átfordulás előre, hajlított terpeszállásból, zárt állásból, guggolótámaszból indulva, érkezés nyújtott ill.zsugor ülésbe 2. Ugyanez, érkezés guggolótámaszba, állásba 3.Gurulóátfordulás előre néhány lépésből indulva 4.Nyusziugrás leterpesztéssel vízszintes padon Egész csoport: 1.-2. Mozgás zenére-gimnasztika 3. Labda kiütő 4. Váltóverseny :kúszás, csúszás, mászás, nyusziugrás
Játék	-Versenyfutás Egyéni versengés Labdacica Labdagyűjtő	-Ravaszróka –új, Kgyj.34. -Egyéni versengés eszközzel -Labdakiütős cica -Háztalan mókus -Váltóverseny -Dobd át a labdát Repülők a hangárban	-Ravasz róka -Egyéni versengés akadálypályán -Kiütő labdával pályán -Szobor játék - Váltóverseny akadály pályán -Számkereső-számfogó -Székfoglaló zenére -Húzz el ha tudsz	-Mókusok ki a házból -Kendő fogó -Szalag gyűjtő -Cápa -Nyuszi fogó -Karika foglalo zenére - Egyéni versengés - Váltóverseny
Eszközök	szőnyeg, labda, babzsák	labda, karika	labda, karika	karika, szalag, kendő, labda

MOZGÁS - Április				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.Labdagurítás két kézzel társnak különböző kiinduló helyzetből 2. Labdagurítás saját maga előtt egy kézzel, talajon, padon, akadályok körül 3. Labda dobása társnak, elkapás két kézzel 4. Labda dobása társnak, elkapás két kézzel	1. Helyből távolugrás 2. Helyből távolugrás 3. Függésgyakorlatok bordásfalon: mászás bordásfalra fel-le, mellső és hátsó függés, különböző lábtartások 4. Zsugorkanyarlati átugrás padon	1.Mászás fel, le, jobb és bal irányban haladás mászófalon 2. Labdaátadás társnak helyben különböző kiinduló helyzetből egy és két kézzel 3.Labdavezetés helyben és tovahaladással 4. Helyből távolugrás	Bontott csoport: 1.Mászás mászófalon fel, le , jobbra, balra haladással 2. Bordásfalra mászás fel. le, jobbra, balra haladás hátsó és mellső függésben lábmozgások, különböző lábtartások 3. Lajhárffüggés, lajhármászás 4. Helyből távolugrás Egész csoport: 1. Ügyességi pálya: pl.mászófal , mozgáskotta elemei, egyéb eszközök 2. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i>-szabad gyakorlatok 3. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i>-gyakorlatok kézi szerrel: karika 4. <i>Gimnasztikai gyakorlatok</i> - páros gyakorlatok
játék	-Babzsákfogó - Háztalan mókus - Labdacica-óvónő a cica - Egyéni versengés	-Babzsákfogó -Kakasok fel a kerítésre -Labdakiütős cica -Egyéni versengés eszközzel - Békás tó - Szalaggyűjtő - Ravasz róka - Váltóverseny	-Kiütő labdával pályán -Kakasok fel a kerítésre -Cápa -Egyéni versengés lebdával -Kendőfogó -Váltóverseny labdával -Ravasz róka -Labdagyűjtő két csapatban	-Kakasok fela kerítésre -Labdaadogató zenére -Labdacica -Ravasz róka -Függő fogó
eszközök	labda, babzsák	szalag, babzsák	labda, kendő	zászló, labda, kötél

MOZGÁS - Május				
	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Főgyakorlat	1.. Futás egyenes irányba, irány változtatással, fák, eszközök megkerülésével 4. U.a +akadályokon át is 3. Versenyfutás különböző testhelyzetekből indulva 4. Labda gurítás és dobás	1.Labdagurítás maguk mellett, egyenesen, talajon és padon, akadályok megkerülésével 2. Labda feldobás és elkapás két kézzel. Dobás társnak különböző kiindulóhelyzetből egy és két kézzel. 3. Ua., mint a 2. 4. Nekifutásból távolugrás	1.Nekifutásból magasugrás 2. Nekifutásból magasugrás 3.-4. Futás gyakorlatok labdával	Bontott csoport: 1.Labdavezetés járás, lassú futás közben vonalon, vonalak padok között. 2. Labdavezetés homokozó szélén, padon 3. Futás gyakorlatok labdával 4. Nekifutásból magasugrás Egész csoport: 1.Kiütő 2. Labdavezetés verseny helyzetben 3.-4.Váltóverseny-sorverseny labdával
Játék	- Tűz,víz,repülő -Tyúkanyó és a kiscsibék -Autók -Méhecskék	-Átkelés a folyón- Kgyj.114 -Kakasok fel a kerítésre - Labda kiütős cica - Kendőgyűjtő -Dobd át a labdát -Ravasz róka - Szobor játék	-Cápa -Kakasok fel a kerítésre -Karika foglалó zenére -Versenyfutás -Ravasz róka -Váltóverseny labdával -Szobor játék -Egyéni versengés labdával	- Szalag gyűjtő -Labdaadogató zenére -Tűz, víz, repülő 8 elemmel -Ravasz róka -Fészek fogó
Eszközök	mászóka, csúszda, karikák, alagút, dob, labda	labda, kendő	labda, karika, zászló	labda, pad, szalag, bot

„V” MOZGÁS - Szeptember

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	1. Ismerkedés a terasz mozgásos játékeszközeivel/alagút, csúszda, mászóka, karikák, motorok/ 2. Ismerkedés az udvarrész mozgásfejlesztő játékaival 3. Futás az udvaron a játékeszközök megkerülésével 4. Közös mozgásos játékok megkedveltetése	1. Az előző évben megismert játékok, mozgásformák ismételése, gyakorlása 1. Járások:-lábujjhegyen-sarkon -törpejárás-óriásjárás 2. Futások:-futás jelre helyzetváltoztatással (taps, dob, síp) -versenyfutás az erdőben 4. Természetes támaszgyakorlatok az erdőben - kúszás, csúszás, mászás	1. Járás egyenesen, körben és irányváltoztatással különböző irányokban 2. <u>Speciális járások</u>-lábujjon, sarkon, térd és sarokemeléssel 3. <u>Egyensúlyozó járás</u>-homokozó szélén, farönkön (erdőben), sport udvaron, tornaszereken, lépegetőn 4. <u>Futás</u> -egyenesen, jelre különböző irányokba, közepes iramú, belegyorsuló, versenyfutás	<u>Bontott csoportban: Járás és futásgyakorlatok:</u> <u>1-2. Járás:</u> egyenesen, körben és irányváltoztatással különböző irányokban -tárgyak, személyek megkerülésével -előre, oldalt, hátra, 180%-s fordulattal -speciális járások-lábujjon, sarkon, térd és sarok emeléssel, talp külső élén -guggolásban -járás ütemre: zenére, tapsra, dobszóra <u>3.-4. Futás</u> -egyenesen, jelre különböző irányokba - tárgyak, személyek megkerülésével -akadályon át - lassú, közepes, gyors iramú, belegyorsuló -versenyfutás <u>Egész csoporttal:</u> -váltóverseny a járás, futás elemeinek felhasználásával -futás egyenletes tempóban a stadion futópályáján
játék	• Tűz, víz, repülő • Tyúkanyó és a kiscsibék • Autók • Méhecskék	• Tűz, víz, repülők • Autók • Repülők • Szobros játék	• Gólya, gólya • Terpesz fogó • Szalagfogó • Ravasz róka	• Gólya, gólya • Terpesz fogó • Halászfogó • Ravasz róka • Számkereső
eszközök	mászóka, csúszda, karikák, alagút, dob	dob, síp, szalagok, babzsák	szalagok, síp, dob, babzsák	szalagok, síp, dob, babzsák

MOZGÁS - Október

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Ismerkedés a tornateremmel, tornaeszközökkel Átöltözünk tornaruhába október második felétől Járás és futás gyakorlatok 1.Járás egyenesen, tárgyak megkerülésével 2.Járás, köralakítás 3.Futás egyenesen, tárgyak megkerülésével 4.Közepes iramú futás	1.Kúszás, mászás (medve járás, nyuszi ugrás) talajon, egyenes irányban 2.Kúszás, mászás vízszintes padon, Gneisz falon 3.Mászás bordásfalon fel-, és le 4.Hátsó függőállás bordásfalon lábemeléssel	1.<u>Kúszás, mászás</u>- pók-, rák járás, nyusziugrás talajon 2.<u>Kúszás, mászás</u> megemelt rézsutos tornaszereken, tornaszerek alatt 3.<u>Mászás</u> bordásfalon fellé 4. Hátsó függőállás bordásfalon-lábemelések	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-4.Egyensúly gyakorlatok természetes járással, futással -padon-vízszintes, megemelt, rézsutos -tornaszereken, pad merevítő gerendáján, akadályok átlépésével -különböző irányokba: előre, hátra, oldalt,360 fokos fordulattal -különböző kartartásokkal, lábujjérintéssel -kézi szerekkel <u>Egész csoporttal:</u> -futóverseny -váltóverseny az egyensúly gyakorlatok elemeivel
játék	• Autók • Csibék és tyúkanyó • Repülők • Tűz, víz repülő • Rakéták	• Kutyafogó • Tűz, víz, repülő (nyuszi-, és mackó járásváltozatával) • Tyúkanyó és a csibék • Kakasok fel a kerítésre • Autók	• Nyuszik és a vadász • Kutyafogó • Tűz, víz, repülő-medve, pók, rák, nyuszijárás • Kakasok fel a kerítésre	• Helyfoglaló • Érintőfogó • Tűz, víz, repülő, medve, pók, rák, nyuszijárás • Fogyófogó
eszközök	Dob, Tárcsa, Síp, Játékeszközök	babzsák, karika, Greiss fal, pad bordásfal	dob, pad, bordásfal	dob, pad, bordásfal, kézi szerek

MOZGÁS - November

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Támasz gyakorlatok - kúszás 1.Kúszás talajon 2. Kúszás hullámvonalban 3. Kúszás talajon változó körülmények között- tárgyak megkerülésével 4. Kúszás vízszintes padon Gimnasztikai gyakorlatok - szabadgyakorlatok	1.Csúszás ülésben, talajon egyenes irányba és irányváltoztatással 2.Csúszás ülésben talajon- kéziszerrel az ölben 3.Csúszás ülésben padon 4.Csúszás ülésben padon- kéziszerrel az ölben	1. <u>Csúszás</u> ülésben, talajon és padon 2. <u>Csúszás</u> ülésben padon- kéziszerrel 3. <u>Csúszás</u> ülésben irányváltoztatással 4. <u>Csúszás</u> ülésben rézsutos padon, tornaszeren	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-2.Támaszgyakorlatok: kúszás, csúszás, mászás -kúszás, csúszás, mászás ülésben, hason-, hanyatt fekvésben -vízszintes, rézsutos és megemelt tornaszereken -tornaszerek alatt -kéziszerrel -egyénilég és párokban 3.-4.Labdagyakorlatok -labdagurítás egy és két kézzel -helyben és tovahaladással -társnak különböző kiindulóhelyzetből -különböző irányokba, irányváltoztatással <u>Egész csoporttal:</u> -Labdakiütő -Versenyjátékok a fő gyakorlat (támaszgyakorlat) elemeivel
játék	• Repülők • Autók • Tűz, víz, repülő • Szobrok	• Labdagyűjtő (rongy-, kislabdával) • Tűz, víz, repülő (nyuszi-, és mackó járás változtatásával) • Tyúkanyó és a csibék • Méhecskék	• Labdagyűjtő (rongy-, kislabdával) • Mókusok ki a házból • Sorverseny a csúszás elemeivel • Váltóverseny a csúszás elemeivel	• Labdagyűjtő (rongylabdával, kislabdával) • Terpeszfogó • Labdafogó • Keresztneves labda
eszközök	Body roll, pad, babzsák, alagút	kézilabda, karika, rongylabda	labda, karika, pad, babzsák	labda, karika, rongylabda, pad

MOZGÁS - December

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Támasz gyakorlatok - Mászás 1.Mászás talajon előre 2.Mászás talajon, tárgyak megkerülésével 3.Mászás padon +Gimnasztikai gyakorlatok a kedvenc plüss állataikkal +Ismert testnevelési játékok gyakorlása	1.Kúszás, csúszás, mászás egyenes irányban és irányváltoztatással 2.Kúszás, csúszás, mászás padon 3.Kúszás, csúszás, mászás eszközzel a kézben	1. <u>Bordásfal</u> gyakorlatok -mászás fel-le -mellső függés -hátsó függés 2. <u>Függések</u> -bordásfal gyakorlatok -nyújtott függés -hajlított függés -hátsó függés -zsugor függés -függeszkedés a Greiswald falon-létra elem használatával 3. <u>Bordásfalgyakorlatok</u> -oldal irányú haladás keresztfogással	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-3.Függés gyakorlatok -Bordásfal gyakorlatok -mászás fel-,le és jobbra-balra - mellső-,hátsó függésben lábmozgások -oldal irányú haladás keresztfogással -mellső függésben haladás oldalirányba <u>Egész csoportban:</u> -versenyjátékok -egyéni versengés
játék	• Repülők • Csibék és a héja • Mackók a barlangban	• Babzsákfogó • Tedd le! Ragadd meg! • Nyulak a bokorból ki	• Cápa fogó • Terpeszfogó • Ravasz róka	• Tarzan-párduc • Sapka fogó • Kakasok fel a kerítésre
eszközök	pad, nagyméretű plüss állatok	babzsák, rongylabda, alvós játékok, pad	bordásfal, Greis wald fal, babzsák, pad	bordásfal, babzsák, pad

MOZGÁS - Január

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Támaszgyakorlatok - Csúszás 1.Ülésben talajon 2.Ülésben talajon tárgyak megkerülésével 3.Padon 4.Átbújás tárgyak alatt	1.Hossztengely körüli gurulás magasba emelt kézzel 2.Hossztengely körüli gurulás kéziszerral a kézben 3.Csúszás hason fekvésben padon 4.Csúszás hason fekvésben padon	1. <u>Hossztengely körüli gurulás</u> magastartásba emelt karral 2. <u>Hossztengely körüli gurulás</u> kéziszerral a kézben 3.-4. <u>Ugrások:</u> -szökdelés páros lábon, egy lábon helyben és tovahaladással -nyusziugrás leterpesztéssel padon	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-2. Labdagyakorlatok, labdaátadás -kétkezes alsó dobás társnak helyben és haladással -kétkezes felsődobás társnak helyben és tovahaladással 3. Hossztengely körüli gurulás -kéziszerral a kézben -párban 4. Ugrások: -szökdelés páros lábon, egy lábon helyben és tovahaladással -nyusziugrás leterpesztéssel padon <u>Egész csoporttal:</u> -versenyjátékok a fő gyakorlat elemeivel -labdajátékok
játék	• Cica és az egerek • Tűz, víz, repülő • Szobros játék • Háztalan mókusz	• Mackók • Nyuszi és a vadász • Labdagyűjtő • Mókuszok ki a házból	• Labdakiütő • Babzsákfogó • Tedd le-ragadd meg • Versenyjáték az ugrások elemeivel	• Labdakiütő • Babzsákfogó • Labdagyűjtő • Sapkafogó
eszközök	nagyméretű plüss állatok, szigetelő szalag, pad, babzsák, zsámoly,	rongylabda, babzsák, szőnyeg, pad	babzsák, szőnyeg, pad, labda	babzsák, szőnyeg, pad, labda, sapka

MOZGÁS - Február

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Csúszás, egyensúlyozó járás 1.Csúszás hason fekvésben padon 2.Csúszás ülésben padon 3.Egyensúlyozó járás vonal között 4.Egyensúlyozó járás hullámvonalban	1.Járás, futás padok között, vonalon, deszkán 2.Járás deszkán, vízszintes padon 3.Járás padon különböző kartartásokkal, akadályok átlépésével, magas térdemeléssel 4.Járás padon előre, hátra	1. <u>Kéziszer</u> gyakorlatok-szalag, bot 2.Gyakorlatok <u>tornaszerekkel</u> -pad, páros gyakorlatok 3. <u>Zsugorkanyarati</u> átu grás vízszintes padon 4. <u>Zsugorkanyarati</u> átu grás vízszintes padon	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-2.Ugrások -Zsugorkanyarati átu grás padon 3.-4. Labdagyakorlatok -labdavezetés -helyben -járás közben-lassú futással -vonalon-vonal közben -padon <u>Egész csoportban:</u> -versenyjátékok labdával -labdakiütő
játék	• Tyúkanyó és a csibék • Tűz, víz, repülő • Nyulak a bokorból • Szobros játék	• Kutya fogó • Nyuszik és a vadász • Tűz, víz, repülő stb. • Nyulak a bokorból ki	• Szalag-farok fogó • Sapka fogó • Zsinór a ház • Versenyjáték-Vidd ki! Hozd vissza!	• Farokfogó • Sapka fogó (farsangi) • Helyfoglaló • Menekülő szarvasok
eszközök	szalag, pad,	babzsák, karika, kislabda, pad, deszka	babzsák, sapka, bot, pad, szalag, zsinór	babzsák, sapka, bot, pad, szalag, labda

MOZGÁS - Március

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	1.Hossztengely körüli gurulás emelt karral 2.Hossztengely körüli gurulás emelt karral, kézi szerrel a kézben 3. Labda gyakorlatok:- labdafeldobás két kézzel helyben 4.Labda gyakorlatok:- labda elkapás két kézzel helyben	1.Gurulóátfordulás előre-guggolótámaszból hajlított ülésbe 2.Gurulóátfordulás előre-terpeszállásból hajlított ülésbe 3.Labdagurítás maguk előtt 4.Labdagurítás felfordított padhoz különböző testhelyzetekben 5.Labda feldobása, elkapása	1.Gurulóátfordulás előre-hajlított terpeszállásból zsugor ülésbe érkezéssel 2.Gurulóátfordulás előre-terpeszállásból nyújtott ülésbe érkezéssel 3.Labdagurítás különböző kiindulóhelyzetekből társnak-terpeszből, guggolva, háttal 4.Labda feldobása, elkapása két kézzel helyben és tovalaladással 5. Labdavezetés járás közben, padok között és padon	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-2.Gurulóátfordulás előre: -guggolótámaszból -terpeszállásból -ikerbukfenc 3.-4. Dobások -célbadoás függőleges célba egykezes felső és alsó doással -babzsákkal -maroklabdával <u>Egész csoporttal:</u> -Egyéni versengés-dobások -Váltóverseny a gurulóátfordulás gyakorlataival
játék	• Tűz, víz, repülő • Méhecskék • Cica és egerek • Babzsákgyűjtő	• Labdafogó • Szobros játék • Szalagfogó • Egyéni versengés	• Labdafogó • Kiütő • Szalagfogó • Váltóverseny labdával	• Labdafogó • Kiütő • Szobros játék • Terpeszfogó
eszközök	Pad, Babzsák, Labda	labda, szalag, szőnyeg, pad	labda, szalag, szőnyeg, pad	labda, babzsák, maroklabda, szőnyeg, pad, számoly

MOZGÁS - Április

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Labda gyakorlatok 1. Labda gurítás maguk előtt 2. Labda gurítás tárgyak megkerülésével 3. Labda gurítás társnak 4. Labda feldobás, elkapás kézzel	1. Labda feldobása, elkapása két kézzel 2. Különböző feladatok labdával járás és futás közben 3. Babzsák és kislabda dobás 4. Célba dobás vízszintes célba	1. Dobás távolba maroklabdával 2. Dobás vízszintes célba egykezes alsódobással 3. Egyensúlyozó járás rézsútos padon, pad merevítő gerendáján 4. Egyensúlyozó járás akadályok átlépésével, különböző kartartásokkal	<u>Bontott csoportban:</u> 1. Egyensúly gyakorlatok - vízszintes-rézsútos padon - a pad merevítő gerendáján - különböző irányokba: előre, hátra, oldalra - akadályok átlépésével 2. Szerugrás, mélyugrás - padról - zsámolyról 3.-4. Labdadobások - távolba dobás - magas szerek fölött maroklabdával <u>Egész csoporttal:</u> - versenyjátékok a főgyakorlat elemeivel - labdakiütő
játék	• Szobros játék • Ragadd meg! • Labdacica • Sorversenyek labdával	• Labdagyűjtő • Sorversenyek • Babzsákfogó • Békás tó	• Terpeszfogó • Tűz, víz, repülő • Hídépítő fogó • Váltóverseny labdával, babzsákkal	• Terpeszfogó • Érintő fogó • Hídépítő fogó • Elefántfogó
eszközök	babzsák, labdák	labda, babzsák	pad, babzsák, kislabda, bordásfal zsámoly, karika	pad, babzsák, kislabda, bordásfal, zsámoly, karika

MOZGÁS - Május

	3-4 éves	4-5 éves	5-6 éves	6-7 éves
Fő gyakorlat	Futások 1.Futás egyenes irányban meghatározott célíg 2.Futás tárgyak, fák megkerülésével 3.Futás tempó változtatással 4.Versenyfutás párban és csapatban	1.Futás különböző alakzatokban akadályokon át 2.Versenyfutás 3.Ugrás akadályon át páros lábbal 4.Helyből magasugrás páros lábbal	1. <u>Futás</u> tempóváltoztatással 2. <u>Távolugrás</u> nekifutással 3. <u>Versenyfutás</u> csoportosan, fiúk-lányok, párban 4.Váltóverseny	<u>Bontott csoportban:</u> 1.-2. Labdagyakorlatok -dobások: -Különböző nagyságú labdával kétkezes alsó és felsődobás -Távolba dobás egykezes felsődobással maroklabdával 3. Ugrások: -Kézi szereken való átugrás páros lábbal -Hejből távolugrás 4. Futások: -Futás tempóváltoztatással <u>Egész csoporttal:</u> -Egyéni versengés-futások -Kedvenc testnevelési játékaink
játék	• Kendő gyűjtő • Mókusok ki a házból • Szobros játék • Kedvenc testnevelési játékok	• Sorverseny • Egyéni versengés • Székfoglaló • Mókusok ki a házból	• Kötélhúzás • Kiütő • Székfoglaló • Mókusok ki a házból	• Kötélhúzás • Kiütő • Székfoglaló • Mókusok ki a házból
eszközök	rönkök, karikák, kendő	karika, szalag, bot	ugrógödör, síp, szék	ugrógödör, síp, szék, labdák

11.SZ. FÜGGELÉK

MOZGÁSOS JÁTÉKOK GYŰJTEMÉNY

JÁTÉK MEGNEVEZÉSE	JÁTÉK LEÍRÁSA	FELHASZNÁLT ESZKÖZÖK	FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK
MÓKUSOK KI A HÁZBÓL!	játékterületen annyi karikát helyezünk el, ahány gyermek játszik. Minden gyermek beáll egy-egy karikába. Az óvónő felszólítására: „Mókusok ki a házból!”, mindenki kilép a karikából, és szabadon futkározik. Amikor az óvónő elkiáltja magát: „Mókusok be a házba!”, akkor minden gyerek beszalad egy-egy karikába. Egy karikába csak egy gyerek állhat! A karikák számát eggyel mindig csökkentjük! Addig játsszuk, amíg már csak egy karika van a földre helyezve! Az a győztes, aki az utolsó karikába befut.	karika	téri tájékozódás fejlesztése, figyelem fejlesztése, kitartásra nevelés,
SZOBORJÁTÉK	A gyermekek szabadon futkároznak. Az óvónő felszólítására: „Megérkezett a szobrász!”, valamilyen testhelyzetben megállnak mozdulatlanul, tetszés szerint „szobrot” mintáznak. Addig nem mozdulhatnak el, amíg az óvónő jelt nem ad a további futásra. A gyerekek csoportosan is alkothatnak szobrot. A mozdulatlan, ötletes szobrokat dicsérjük meg! Játszhatjuk zenére is.		állóképesség fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, egyensúlyérzék fejlesztése
HÁZATLAN MÓKUS	A játékterületen eggyel kevesebb széket helyezünk el (lehet a terem két szélén, körben, szétszórta), mint amennyi gyerek részt vesz a játékban. Minden gyerek leül egy-egy székre. Akinek nem jutott szék, az lesz a mókus, aki a következő verssel csalogatja ki a kis mókusokat az odúból:	székek, vagy babzsák	ügyesség fejlesztése, téri tájékozódás fejlesztése, perifériás látás fejlesztése

	„Mókus, mókus, fürge mókus, esik eső, fúj a szél, siess hamar, keress házat, nemsokára itt a tél! Ki a házból, mókusok!" Ekkor mindegyik mókusnak el kell hagynia az odút, és újat kell keresni. A kiáltó mókus is bebújik valahova, így valaki megint odú nélkül marad. A kívül rekedt ismét elkiáltja magát, és így folytatódik a játék tovább. Azaz ügyes kis mókus, aki mindig talál magának odút.		
GÓLYA JÁTÉK	Két padot a terem közepére teszünk. A gyerekek körben futkároznak. Ha meghallják a „gólya" vezényszót, akkor felállnak a padra, és egy lábon egyensúlyoznak. Jelre futás tovább körben. Aki lelép a padról vagy leteszi a másik lábát, az kiesik és leül a padra, tovább már nem fut. Az utolsó benn maradt öt gólya a legügyesebb.	két pad	egyensúlyérzék fejlesztése, magasba ugrás alakítása, testtudat alakítása, tájékozódó képesség fejlesztése
TÚZOLTÓ PARANCSNOK	A gyerekek nagy körben ülve székeken helyezkednek el. Egy széket középre helyezünk, ide ül a tűzoltóparancsnok, aki a következő verset mondja: „A faluban tűz ütött ki, siessünk azt eloltani, szaladj pajtás, szaladj, tőlünk el ne maradj!" Amíg a parancsnok mondja a verset, addig a többiek a körön kívül szaladnak. A „maradj" szóra a tűzoltóparancsnok tapsol egyet, mire mindenki gyorsan keres magának egy széket, a tűzoltóparancsnok is. Aki legelőször ül a középső székre, az lesz az új tűzoltóparancsnok	székek	ügyesség fejlesztése, téri tájékozódás fejlesztése, perifériás látás fejlesztése

ÜRÍTSD KI A KOSARAT!	A játéktéren egy kosarat helyezünk el, tele babzsákkal. A gyerekek szétszórtnak helyezkednek el a kosár körül. Az óvónő, vagy a választott gyermek a babzsákokat különböző irányba dobja egymás után. A gyerekek igyekeznek a tárgyakat megszerezni futással és visszatenni a kosárba. A kosár egy pillanatig sem maradhat üres. Az óvónő, illetve választott gyermek folyamatosan dobálja ki a babzsákokat.	kosár, babzsákok	térbeli irányok kialakítása, dobások gyakoroltatása, állóképesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
TERPESZFOGÓ	A gyerekek bármilyen irányban futhatnak a behatárolt területen. Egy fogót választunk. Érintésre a megfogott gyermek terpeszbe, oldalsó középtartásba „dermed”. A még szabadon futó társak felmenthetik a fogságból úgy, ha terpesztett lába alatt átbújnak.		térpercepció fejlesztése, testséma fejlesztése, testzóna alakítása, laterális fejlesztése, állóképesség fejlesztése
RAGADÓS KÖRÖK	3 sorban köröket alakítunk a behatárolt terület közepére és két szélére. 1-1 körrel átjárást is biztosítunk a sorok között. A gyermekek a területen tetszőleges irányba futhatnak. Ha szükséges bemenekülhetnek a fogó elől az üres körökbe. Egyikből a másikba is lehet menekülni. A köröket csak pillanatokra lehet igénybe venni, mert bent ragad, aki csak álldogál. Akit megfognak, leguggol a játékterületen, a körön kívül.	karika, vagy szalag	térirányok bemozgásának fejlesztése, figyelem fejlesztése, analízáló-szintetizáló képesség fejlesztése
TÁNCOLÓ TÜNDÉREK	A gyerekek szétszórtnak alakzatban futkároznak. Amikor a zene megszólal, a gyerekek párt keresnek. A párok keresztező kézfogással körbeforognak, amíg a zene szól. Ha a zene elhallgat, ismét futnak.	zenei cd lejátszó, cd	hallási figyelem fejlesztése, szociális képességek fejlesztése

LIBÁK ÉS A RÓKA	A játszótér egyik felén a libák a tóban úszkálnak. A túlsó oldalon áll a gazdasszony, közöttük középen a róka. Az asszony átszól a libákhoz: „Libuskáim gyertek haza!”. Ekkor a libák a gazdasszonyhoz futnak. A róka igyekszik libákat fogni. Akit elfogott, abból is róka lesz. A libák így egyre fogynak, a rókák száma viszont nő. A két utolsó libából lesz a következő játékban a gazdasszony és a róka.		gyorsaság fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése, reakció gyorsaság fejlesztése, figyelem fejlesztése
HELYFOGLALÓ	Két padot párhuzamosan helyezünk el a játéktéren. A padok tetejére eggyel kevesebb babzsákot teszünk, mint amennyi gyerek játszik. A gyerekek a padokat kikerülve körbe futnak, majd megadott jelre (pl. taps, dobszó...) el kell foglalniuk egy helyet, azaz le kell ülniük egy babzsákra lovagló ülésben, tarkóra tett kézzel. Akinek nem jut hely a padon, az kiesik a játékból. A babzsákok számát eggyel mindig csökkentjük! Az a gyermek győz, akinek sikerül helyet foglalni az utolsó babzsákon.	padok, babzsákok	gyorsaság fejlesztése, ügyesség fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése, ritmusváltás alakítása,
FOGATOK	Két gyerekből áll egy fogat. Az elől elhelyezkedő gyerek a ló, a hátul lévő a lovas. Egy karikával van összeköttetésben a ló a lovassal úgy, hogy a ló hátulról fogja meg a karikát két kézzel, a lovas pedig a karikába bújva a karikát maga előtt fogja meg, mint a kantárt. A fogat az indulási vonal mögött helyezkedik el. Az óvónő jelére a fogatok futással elindulnak az érkezési vonal felé. Ha a vonalat elérték, szerepet cserélnek. Játsható versenyszerűen is!	karika	együttműködés fejlesztése, versenyszellem alakítása, gyorsaság fejlesztése, figyelem fejlesztése,
TÖRPÉK-ÓRIÁSOK	A gyerekek szabadon futkároznak. Ha az óvónő azt kiáltja, hogy: „törpék”, akkor a gyerekek törpékké változnak, és törpejárásban (guggolásban,		figyelem fejlesztése, emlékezet fejlesztése,

	csípőre tett kézzel) haladnak tovább. Ha azt mondja, hogy: „óriások”, akkor óriásjárásban (lábujjhegyen, magas tartásban, nyújtózkodva) haladnak		reakció gyorsaság fejlesztése
SZÉKFOGLALÓ	A játéktérre eggyel kevesebb széket teszünk, mint ahány gyerek játszik. A székeket tetszés szerint helyezhetjük: szétszórt alakzatba, körbe, vonalsorba, két sorba háttal egymásnak. A gyermekek a székeket kerülgetve futkároznak zenére. Ha a zene megáll, mindenki sietve leül. Akinek nem jut szék, kiesik a játékból, és félreáll. A székek számát eggyel mindig csökkentjük. Az győz, akinek sikerül a legutolsó székre leülni.	szék, cd-lejátszó, cd	hallási figyelem fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, ügyesség fejlesztése
A KIS HAJÓSINASOK	A játéktér közepére leteszünk egy előre elkészített hajóformát. A hajó előtt a tenger, a hajó mögött a szárazföld van. A gyerekek szabadon futkároznak. Az óvónő különböző utasításokat ad: „szárazföldre!”, vagy „hajóra!”, vagy „tengerre!”. A gyerekek az adott jelhez kapcsolódva a megfelelő helyre futnak.	Hajóforma	hallási figyelem fejlesztése, emlékezet fejlesztése, ügyesség fejlesztése
MOZDONY	Minden gyerek szétszórta helyezkedik el a játéktéren egy-egy karikában (állomáson), egy gyerek kivételével, mert ő lesz a mozdony. A mozdony a játékosok közt helyezkedik el, kiválaszt egy gyereket, megérinti. A megérintett gyerek „vagon” lesz, elhagyja az „állomást”, és derékfogással követi a mozdonyt. A mozdony a karikák között jár. Amikor a mozdony elég hosszú, a mozdony sípol egyet, a vonat szétválik, a mozdony és a vagonok futva keresnek egy-egy üresen maradt karikát. Az a gyerek, aki nem talál magának karikát, mozdony lesz.	karika	figyelem fejlesztése, együttműködő képesség fejlesztése, gyorsaság, lényegkiemelés fejlesztése, térbeli tájékozódás fejlesztése

JAPÁNFOGÓ	A gyerekek szabadon futkároznak. Egy gyermek a fogó. Akit a fogó megérint, annak talpon és tenyéren, nyújtott lábbal és kézzel kell elhelyezkednie. Akkor futhat tovább, ha egy másik gyermek átbújik alatta. Ha elfáradt a fogó, akkor válasszunk másikat.		állóképesség fejlesztése, ügyesség fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése
LABDAÉRINTŐ	A gyermekek szabadon futkároznak a játékterületen. Egy gyermek a fogó, aki kezében egy labdával fut. Akit a labdával megérint, az átveszi a labdát, és ő lesz az új fogó. Játshatjuk két fogóval és két labdával is.	labda	figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, labda érzék fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
ELEFÁNT FOGÓ	Egy gyermek a fogó, aki kezéből ormányt alakít ki magának a következőképpen: bal kezével megfogja az orrát, jobb kezét átdugja a lyukon (bal könyök felett). A gyermekek futkároznak, és akit a fogó megérint az ormányával, az lesz az újabb fogó.		testséma fejlesztése, téri irányok alakítása, emlékezet fejlesztés, ügyesség fejlesztése
GUGGOLÓ FOGÓ	A gyermekek szabadon futkároznak. Egy gyermek a fogó. A fogó, akit megérint, annak le kell guggolnia azon a helyen, ahol a fogó megfogta. A fogó célja, hogy minél több gyereket megfogjon. A játékosok száma állandóan fogy, a guggolóké pedig szaporodik, miközben akadályként nehezítik a futást. A legutolsó futó a győztes.		ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, rész-egész viszony felismerésének fejlesztése
ÉRINTŐ FOGÓ	A gyerekek szétszórt alakzatban futkároznak. Egy gyermek a fogó. Akit megfogott, annak azon a helyen, ahol a fogó őt megérintette, saját magát meg kell fognia (pl. a vállát, hasát, hátát, lábát stb.) és ilyen testtartásban kergeti a többieket. Ha valakit megfogott, elengedheti a fogást saját magán! Ha a fogó elmulasztja a testrészt érintését, a megfogás érvénytelen.		testséma fejlesztése, tájékozódó képesség fejlesztése, ügyesség fejlesztése, emlékezet fejlesztése

PÁROSFOGÓ	A gyermekek párosával szétszórtan helyezkednek el. A fogó pár nélkül áll. A fogó jelre indul, üldözi a párokat, akiknek úgy kell futni, hogy egymás kezét ne engedjék el. Akit a fogó elkap, annak kezét megfogva új párt alkot. A pár nélküli gyermek lesz az új fogó.		együttműködő képesség fejlesztése, ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
FÉSZKEFOGÓ	A gyermekek kettesével, egymással szemben állva kezét fognak, kis fészkeket alkotnak. A játéktéren elhelyezkedik egy futó és egy fogó is. A fogó a futót kergeti a fészkek között, és igyekszik megfogni. A futó bemenekülhet egy fészekbe, és akivel szemben megáll, annak kezét megfogva új fészket alkot. Akinek viszont háttal áll, átveszi az ő szerepét, és tovább fut a fészkek között a fogó elől. Akit a fogó megérint, az lesz az új fogó.		együttműködő képesség fejlesztése, ügyesség fejlesztése, ok-okozati összefüggés fejlesztése
FOGD MEG A SAPKÁT!	Egy gyermeknek sapka van a fején, a fogó ezt a gyermeket üldözi. Ha már nagyon veszélyes helyzetben van, akkor úgy védekezik, hogy a sapkát valaki másnak a fejére helyezi. A fogó mindig a sapkás gyermeket kergeti. Az lesz az új fogó, akinek a fejéről a fogó a sapkát megszerezte. Ha a fogó nagyon kifáradt és nem sikerül a sapkát megszereznie, akkor váltsuk le.	sapka	ügyesség fejlesztése, analízis- szintézis képességének fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
CICA ÉS AZ EGEREK	Három-négy lépésre egymástól húzzunk két párhuzamos vonalat (esetleg ragasztó- szalagot), ez lesz az árok. Egy vagy két cica beáll az árokba. Az egerek futkároznak egyik oldalról a másikra, és közben mondják: „Ha jó cica volna, egeret is fogna!”. Aki már elindult a túloldalra, és belépett az árokba, annak át kell futnia, visszalépni nem	kréta, vagy ragasztó szalag	ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, analízis- szintézis képességének fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése

	szabad. Akit a cica megfog, az szerepet cserél az egérrel.		
RÓKA ÉS A SÜNDISZNOK	A gyerekek szabadon futkároznak, ők a sündisznók. Egy gyermek a fogó, ő a róka. Ha közelben van a róka, akkor a sündisznóknak le kell guggolni, és a hátukat gömbölyítik. Ebben a testhelyzetben a róka nem tudja megérinteni a tüskék miatt a sünöket. Ha már nincs ideje leguggolni a sünnek, és a róka megfogja, akkor szerepcsere történik.		ügyesség fejlesztése, figyelem fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, ütemváltás képességének fejlesztése
FAROKLOPÓ (SZALAGFOGÓ)	Egy gyermeket kijelölünk fogónak. A többieknek egy-egy „farkat” helyezünk el hátul a nadrágjukban. Ez lehet kendő vagy szalag. A „farok” jól látható legyen, azaz a nadrágból lógjon ki! A gyerekek futkároznak, a fogó jelre indul. A fogó feladata, hogy minél több szalagot gyűjtsön össze. Akiktől a fogó a szalagot megszerezte, azok a gyerekek is tovább futnak, nehezítve a fogó feladatát. Ha a fogó elfáradt, akkor számoljuk meg hány szalagot gyűjtött, és válasszunk másik fogót. Azaz ügyes, akinek a szalagja megmaradt	szalag	ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, lényegkiemelés fejlesztése,
RAGADÓS KÖRÖK	A játékterületen három sorban (a terem két szélén és közepén) karikákat helyezünk a földre, vagy köröket rajzolunk. Egy sorba négy-öt kör legyen. A gyerekek tetszőleges irányban futkároznak. Egy gyermek a fogó. Ha szükséges, bemenekülhetnek a fogó elől az üres körökbe. A köröket csak pillanatokra lehet igénybe venni, mert bent ragad, aki csak ott álldogál. Akit a fogó megfogott, leguggol a játékterületen, a körökön kívül. Az utolsó futó játékos a győztes.	karika	ügyesség fejlesztése, ritmusérzék fejlesztése,

PLÉD A HÁZ!	Kijelölünk az udvaron egy területet, ahol a gyerekek futkározhatnak. Egy plédet terítünk a fűbe. A gyerekek a fogó elől a házba (plédre) menekülhetnek, ott a gyerekeket nem lehet megfogni. A házba csak rövid ideig lehet tartózkodni. Aki sokáig van a házba, az kiesik a játékból, és a játékterületen törökülésbe helyezkedik el. Akit a fogó megfogott, azzal szerepet cserél.	pléd	ügyesség fejlesztése, ritmusérzék fejlesztése,
SZABADULJ A BABZSÁKTÓL!	A gyermekek szabadon futkároznak, miközben egy babzsákot adogatnak egymásnak. A fogó igyekszik azt a gyereket megérinteni, akinél a babzsák van. Aki ügyes, gyorsan tovább adja a babzsákot, hogy ne lehessen megfogni. Akit megfogtak, az lesz a fogó. A babzsákot nem szabad dobni, csak kézből-kézbe adogatni. Ha valaki mégis dobja, akkor ő lesz a fogó.	babzsák	ügyesség fejlesztése, ritmusérzék fejlesztése, figyelem fejlesztése, finom motorikus képesség fejlesztése
KUTYAFOGÓ	A fogó négykézláb jár, mint egy kutya és igyekszik megfogni a többieket. Akit megérintett, az is négykézlábra ereszkedik, és ő is fogó lesz. A kutyák száma folyamatosan emelkedik. Az utolsó futó játékos a győztes.		ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, együttműködő képesség fejlesztése
MIRE ADUNK: FÁRA VAGY VASRA?	A gyerekek szétszórta helyezkednek el. Egy gyermek a fogó, akitől a többiek megkérdezik: „Mire adunk: fára vagy vasra?”. Aszerint, hogy a fogó mit felel, menekülés közben a gyerekek igyekeznek valami fát vagy fémet megérinteni. Akinek ez sikerül, az nem fogható meg. Akit megfogott, az lesz az új fogó.	fém- fa tárgyak	figyelem fejlesztése, emlékezet fejlesztése, ok-okozati összefüggés megláttatása,

EGÉRFOGÓ	Nagy kört rajzolunk, mely az egérlyuk. Az egerek itt tartózkodnak. A körön kívül kettő macska sétál. Az óvónő jelére az egerek kilépnek az egérlyukból. A macskák igyekeznek megfogni egy-egy egeret. Akit megfogtak, azzal szerepet cserél a macska.		
VIRÁGFOGÓ	Egy gyermek a fogó, aki kergeti a többi gyereket. A gyerekek szabadon futkározhatnak. Akit megfog, annak mondani kell egy virágnevet. Ha tud mondani, akkor tovább futhat. Az a gyerek, aki nem tud mondani olyan virágot, amelyik a játék során addig nem hangzott még el, annak terpeszben, oldalsó középtartásban kell megállnia. Akkor futhat tovább, ha valaki kiváltja, vagyis átbújik a terpesz alatt. Ha új fogót választunk, akkor a játék újra indul, vagyis az előző játékban elhangzott virágokat újra megnevezhetik. Virág helyett lehet mást is megnevezni, s annak megfelelően változik a játék neve pl. gyümölcsfogó, zöldségfogó, színfogó stb.		testséma fejlesztése, szókincsbővítés, figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, együttműködő képesség fejlesztése
SÓBÁLVÁNY	A gyermekek szabadon futkároznak. Egy gyermek a fogó. Akit a fogó megfogott, az sóbálvánnyá meredve ott marad, így egyre kevesebb lesz a futók száma, akik a szobrok között menekülve igyekeznek egérutat nyerni. Utolsó futó játékos a győztes. Ha a fogó elfáradt, cseréljük le egy másik gyerekkel.		állóképesség fejlesztése, ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, téri orientáció fejlesztése
SZÍNCÁPA	Két párhuzamos vonalat húzunk egymástól két-három méter távolságra. Ez a tenger, ahol a cápa áll. A többi gyermek a tenger egyik oldalán áll. Amikor a cápa elkiáltja		figyelem fejlesztése, szókincsbővítés, gyorsaság fejlesztése,

	magát, hogy pl. „Jöhetnek a sárgák!”, akkor mindenki átfut a túloldalra. A cápa igyekszik megfogni a gyerekeket. Akin az elhangzott színből van valami ruhadarab, az nem fogható meg, akár át is sétálhat. Ezután más színt mondva folytatódik a játék. Akit a cápa megfogott, azzal szerepet cserél		ügyesség fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése
JÉGKIRÁLYNŐ	A gyermekek szabadon futkároznak. Egy gyermek a fogó, aki a jégkirálynő. Akit a jégkirálynő megérint, az Jéggé dermed, vagyis egyenes testtartással, hátul összekulcsolt kézzel megáll. Akkor futhat tovább, ha egy futó gyermek felmelegíti, azaz a hasát megsimogatja. Ha a fogó elfáradt cseréljük le.		állóképesség fejlesztése, emlékezet fejlesztése, testséma fejlesztése
FOGD MEG RÓKA!	A játéktér két szemben lévő vége a ház (paddal jelölve). Minden gyermek menetirányban, körben fut a padok közötti területen. A róka az óvónő mellett vár. „Fogd meg róka!” kiáltásra indul a fogó menetirányban, a többiek pedig a házba igyekeznek bejutni a pad megkerülésével. A padon átlépni, átugrani nem szabad. Akit megfogott a róka, azzal szerepet cserél. Változata: Akit a róka megfog, a padra ül. Az utolsó futó a győztes.	pad,	figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése, szabálytudat alakítása
FÉLTEK-E A MEDVÉTŐL?	A gyermekek a játéktér egyik oldalán állnak egy vonal mögött egymás mellett. A kérdező medve velük szemben, a túloldalon áll. A medve megkérdezi a gyerekektől: „Féltek-e a medvétől?”. Erre a gyerekek kórusban kiáltják: „Nem!”, és átszaladnak a túloldalra megkerülve a medvét. A medve igyekszik valakit megfogni. Ha sikerül, a megfogott		figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése, szabálytudat alakítása

	lesz az új medve, ha nem sikerül, ő marad továbbra is		
FARKASFOGÓ	Székekből kör alakú házat építünk úgy, hogy a székek közti réseken be lehessen fégni. A gyerekek a ház körül menetirányban futnak. A farkas a terem egyik sarkában várakozik. „Jön a farkas!” kiáltásra üldözni kezdi a gyerekeket, akik igyekeznek bemenekülni a házba. A farkas igyekszik valakit megfogni. Akit megfog, azzal szerepet cserél. Ha senkit nem fog meg, továbbra is ő marad a fogó. Változata: Akit megfog, az leül egy székre, majd a farkas visszamegy a terem sarkába, és újra indul.	szék,	figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, hallási figyelem fejlesztése, szabálytudat alakítása
HÍDÉPÍTŐ FOGÓ	Két hosszú tornapadot egymástól két méter távolságra, a játéktér közepére állítunk. A gyerekek a padok között, a „hídon” egy irányban futnak. A híd végén kétfelé kanyarodik az út. Ha a fogó elindul, akkor a gyerekek az útról lekanyarodva is futhatnak. A fogó jelre indul, szintén ezen az útvonalon. Akiket a fogó megérintett, a padra állva kezét fognak, építik a korlátot. Az a gyors építőmester, aki adott idő alatt (pl. 30 mp) a leghosszabb korlátot fel tudja állítani. Az idő lejártá után válasszunk másik fogót.	tornapad	ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, lényeglátás fejlesztése, egyensúlyérzék fejlesztése, időérzékelés fejlesztése
GYERE BE A HÁZBA!	A játéktér közepére kör alakban székeket helyezünk. A székek közé karikákból legalább nyolc „házat” építünk. A karikákat függőlegesen állítsuk. A gyerekek a ház körül menetirányban futnak. Egy gyermek a fogó, aki jelre indul. A fürgébb gyerekek a karikákon átbújva bemenekülnek a házba. A többieknek továbbhaladva addig kell futniuk, amíg megüresedik egy	szék, karika	gyorsaság fejlesztése, ügyesség fejlesztése, lényegkiemelés fejlesztése,

	karika, ekkor ők is bebújhatnak a házba. Akit a fogó megérint, az leül egy székre. Amikor már minden szék foglalt, akkor válasszunk új fogót azok közül, akit a fogónak nem sikerült megérinteni		
PÓKFOGÓ	Minden gyermek pókjárásban közlekedik, még a fogó is. Akit a fogó megérint, az lesz az új fogó. Változata: Akit a fogó megérint, az törökülésbe leül azon a helyen, ahol a fogó megérintette. A fogó célja hogy minél több gyereket megfogjon. A játékban lévő gyerekek száma folyamatosan csökken, a törökülésben ülőké viszont nő, akik egyben akadályként is szolgálnak a még játszóknak. Az utolsó pókjárásban lévő gyermek a győztes.		ügyesség fejlesztése, állóképesség fejlesztése, erő fejlesztése,
PÓKFOGÓ BABZSÁKKAL	Minden gyermek pókjárásban közlekedik. Csak a fogó ölében van babzsák. A fogó igyekszik olyan közel férkőzni egy társához, hogy át tudja tenni a babzsákot az ölébe. Akihez a babzsák került, az lesz az új fogó.	babzsák	ügyesség fejlesztése, állóképesség fejlesztése, erő fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, finommotorika fejlesztése
RÁKFOGÓ	Minden gyermek rákjárásban közlekedik. Akit a fogó megérint, az lesz az új fogó. Változata: Akit a fogó megérint, törökülésbe leül azon a helyen, ahol a fogó megérintette. A fogó célja, hogy minél több gyereket megfogjon. A játszóknak száma folyamatosan csökken, a törökülésben ülőké nő, akik akadályként is szolgálnak a még játékban levőknek. Az utolsó rákjárásban lévő gyermek a győztes.		ügyesség fejlesztése, állóképesség fejlesztése, erő fejlesztése, gyorsaság fejlesztése,

RÁKFOGÓ BABZSÁKKAL	Minden gyermek rákjárásban közlekedik. Csak a fogó ölében van babzsák. Igyekszik olyan közel férközni egy társához, hogy át tudja tenni a babzsákot az ölébe. Akihez a babzsák került, az lesz az új fogó.		ügyesség fejlesztése, állóképesség fejlesztése, erő fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, finommotorika fejlesztése
FOGYÓ FOGÓ	A gyerekek szabadon futkároznak a játéktéren. Egy gyermek a fogó, aki jelre indul. Ha a fogó valakit megfogott, akkor ő maga azon a helyen leguggol, ahol a futót megfogta. Az eddig futó gyerek lesz az új fogó. Az új fogó addig fut, amíg valakit meg nem fog, ezután ő is leguggol. A futók száma állandóan fogy, a guggolóké szaporodik, miközben akadályként nehezítik a futást. Győztes a legutolsó futó gyerek.		figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, térbeli tájékozódás fejlesztése
NYÚL VADÁSZAT	A játszó gyermekek számánál kettővel kevesebb karikát helyezünk el a játéktéren, ezek lesznek a bokrok. Mindegyik bokorba beáll egy-egy gyerek, ők a nyuszik. A bokrokon kívül áll egy nyuszi, akinek nem jutott bokor, és egy vadászkutya. Jelre a kutya kergetni kezdi a nyuszt, aki ijedtében beszalad egy bokorba. Egy bokorba azonban csak egy nyuszi lehet, ezért az addig benne lévő nyuszinak ki kell szaladnia, és új bokrot kell keresnie. Ha a kutya megfogta a nyuszt, szerepet cserélnek. Ha sokáig nem sikerül nyuszt fognia, más játékost válasszunk helyére.	karika	szabálytudat alakítása, gyorsaság fejlesztése,
A RÓKA ÉS A TYÚKOK	A játéktér egyik sarkát két paddal elrekesztjük. A szabadon maradt játéktérre babzsákokat szórunk szét (minél többet, a gyerekek	pad, babzsák	ügyesség fejlesztése, szabálytudat alakítása, finom

	számának kétszerese is lehet). Egy gyermek a róka, aki a padokon belül áll, a tyúkok pedig szétszórtan a padokon kívül helyezkednek el. Jelre a tyúkok megpróbálják a tojásokat (babzsákokat) bemenekíteni a ketrecbe. A tojásokat dobni nem szabad (mert különben összetörnek), csak a pad előtt állva lehet óvatosan betenni. Egyszerre egy tojást vihet minden gyerek. A róka közben igyekszik a tyúkokat megfogni. A róka a padokon kívül nem jöhet, csak kézzel nyúlhat ki. Akit a róka megfogott, az a játékból kiesik. Ha minden tojás bekerül a ketrecbe és még vannak szabadon futkározó tyúkok, akkor ők a győztesek. Ha viszont a róka megfogja az összes tyúkot mielőtt a tojásaikat a ketrecbe juttatná, a róka a játék győztese.		motorikus képesség fejlesztése, mennyiségfogalom alakítása,
VIGYÁZZ A HARMADIKNÁL!	A gyerekek körbe állnak, arccal befelé fordulva. Egy gyerek a kör közepén áll egy labdával. Háromszor feldobja a labdát maga előtt, és közben hangosan számol: 1, 2, 3. A harmadik feldobás után minden gyerek elfut, mert a középső ekkor célba vesz valakit, és megdobja. Ha valakit sikerült eltalálnia a labdával, akkor az áll be a körbe. Ha a dobás nem sikerült, akkor ő áll vissza középre	labda	szabálytudat alakítása, ügyesség fejlesztése, labdaérzék fejlesztése, számfogalom alakítása, szem-kéz koordináció fejlesztése
LABDAHAJSZA	A gyermekek körbe állnak, arccal befelé fordulva. Egymástól távol kiosztunk kettő vagy három labdát (létszámtól függően). Jelre az óra járásával megegyező irányban mindenki a szomszédjának adja tovább a labdát minél gyorsabban. Ebben a játékban a labdák versenyeznek, melyik éri utol a másikat? Ha két	labda	irányok alakítása, gyorsaság fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, labda érzékelés fejlesztése

	labda összetalálkozik, újra kezdődik a játék.		
VIGYÁZZ A LABDÁRA!	A gyerekek terpesztett lábbal körbe állnak úgy, hogy a cipőjük széle a szomszédjukhoz érjen. Egyik gyerek lába előtt van egy labda, aki jelre kezdi gurítani. A gyerekek előrehajolva kezükkel gurítják a labdát, és igyekeznek a lábak között kigurítani. Akinek átgurult a labda a két lába között, az kiáll a játékból, így a játsszók száma folyamatosan csökken. Az győz, aki utoljára marad.	labda	ügyesség fejlesztése, taktikai képesség fejlesztése, ritmusérzék fejlesztése, figyelem fejlesztése
LABDA FOGYASZTÓ	A gyerekek nagy körbe állnak. Minden második gyerek belép a körbe. A külsőknél egy labda van, akik jelre a körben szabadon futkározó gyerekeket igyekeznek megdobni. Akit eltaláltak, az kiáll a kör szélére, és ő is, mint dobó vesz részt a játékban. Célozni csak a kör széléről lehet. A földről pattanó labda nem érvényes találat. Az győz, aki utoljára marad benn a körben. A következő játékban szerepcsere, vagyis akik eddig céloztak, azok állnak be középre.	labda	szem-kéz koordináció fejlesztése, ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
RAGADD MEG!	A gyerekek nagy körben helyezkednek el. A kör közepén, a gyerekektől egyenlő távolságra, a földre eggyel kevesebb kisméretű labdát helyezünk el, mint amennyi gyerek játszik. Amikor az óvónő azt mondja: „Ragadd meg!”, akkor minden gyerek felugrik, felkap egy labdát, és labdával visszaül a helyére. Egy gyermek csak egy labdát foghat meg. Akinek nem jutott labda, az kiáll a játékból. A többiek visszahelyezik középre a labdákat, és az óvónő egyet elvesz, hogy ismét kevesebb legyen, mint a gyerekek száma. Az győz, akinek az utolsó labdát is sikerül megragadnia. Változatai: - játszhatjuk babzsákkal is	labda	gyorsaság fejlesztése, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, szabálytudat alakítása

	- kiinduló helyzet megváltoztatásával (hason fekvés, guggolás, térdelőtámasz...)		
KIDOBÓ	Egy gyermek a kidobó. A többiek futkározva menekülnek a kidobó elől. Akit a kidobó eltalál a labdával, az félreáll. A kidobó labdával a kezében nem futhat, ahol épp felveszi a guruló labdát, ott megállva kell céloznia. Ha már csak kevés gyerek van a játékban, akkor segítségként a kidobó hármát léphet a labdával. Az utolsónak futó gyerek a győztes.	labda	ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése
AUTÓK A LÁMPÁNÁL	Minden gyerek kezében labda. A gyerekek szétszórt alakzatban helyezkednek el. Az óvónő háromszínű táblát, lámpát emel a magasba egyenként, egymást váltva. „Piros” színű jelzésnél megállnak a labdát átölelve. „Sárga” színű jelzésnél a labdát helyben kell pattogatni. „Zöld” színű jelzésnél a gyerekek szabadon közlekedhetnek a játéktéren labdavezetéssel. Azaz ügyes, aki nem téveszt a játék során.	labda	szabálytudat alakítása, figyelem fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése, emlékezet fejlesztése
VÍZSZINTES CÉLBADOBÁS VERSENYSZERŰEN BABZSÁKKAL	A játéktér egyik végén jelöljük meg a dobóvonalat. A vonaltól 2,5-3 méter távolságra jelöljük ki szalaggal vagy bottal egy folyosót. Ötfős csapatokkal játszunk. Az első öt gyerek a dobóvonalhoz áll, bal harántterpeszállásban, mélytartásban jobb kézzel, babzsákkal. Az óvónő indítójelére a gyerekek egykezes alsódobással hajítják a babzsákot a folyosóba. Ennek végeztével, futással visszahozzák az eldobott babzsákot. Háromszor ismételik meg. A győztes az, aki a legtöbb találatot érte el. Minden csapat háromszor hajítson. Legvégén a csapatok győztesei mérjék össze	babzsák, szalag,	szem-kéz koordináció fejlesztése, ügyesség fejlesztése, csapatszellem alakítása, testséma alakítása, térbeli tájékozódás alakítása

	ügyességüket. Az a győztes, akinek a legtöbbszor sikerül a folyosóra dobnia a babzsákot.		
EGYÉNI VERSENGÉSEK KETTŐS KÖRBEN KARIKÁVAL	A gyerekek kettős körben helyezkednek el. A belső kör tagjai törökülésben, hátkörben (arccal kifele) helyezkednek el, a karikát maguk előtt függőlegesen tartva. A külső kör tagjai alapállásban állnak, a karikák mögött balra. Jelre a külső kör tagjai térdelőtámaszban átmásznak a párjuk által fogott karikán, majd felállva körbefutnak menetirányban. Az győz, aki először ér vissza a kiinduló helyzetbe. Az értékelést szerepcsere követi. Változatai: - átbújás után a haladást nyuszi ugrással (pók-, rákjárással...) végzik - átbújás után ellenkező irányban haladnak	karika	gyorsaság fejlesztése, csapatmunka alakítása, analízáló-szintetizáló képesség fejlesztése
KI ÉR ELŐBB A HELYÉRE?	A gyerekek kettős körben helyezkednek el egymással szemben. A külső kör nagy terpeszben áll, a belső kör törökülésben helyezkedik el. Az óvónő indító jelére a guggolok, átbújnak a velük szemben állók lába között, és menetirányban körbe futnak, majd visszaérve társukhoz, visszabújnak, és kiinduló helyzetben (törökülés) helyezkednek el. Az a legügyesebb, aki elsőnek ér vissza a helyére. Két-három játék után történjen szerepcsere.		ügyesség fejlesztése, testséma alakítása
A NYULAK ÉS A KÁPOSZTA LEVÉL	Két egyenlő létszámú csoporttal játszunk. A gyerekek kettős körben helyezkednek el. A belső kör (a nyúl ketrece) kézfogással, arccal kifele zárt állásban van. A külső kör guggol, ők a nyulak. A kör közepére káposztalevelet kell tenni (babzsák, kendő, szalag). Az óvónő indítójelére a ketrecek kinyílnak, azaz a belső kör terpeszbe áll. A nyulak átbújnak az ajtón, mindegyik megszerez egy káposztalevelet, és	babzsák	számfogalom alakítása, gyorsaság fejlesztése, nagymozgások összerendezése

	kiviszi a ketrecébe. Egyszerre egy tárgyat vihetnek ki a nyulak. Ha a káposztalevelek elfogytak, megszámoljuk melyik nyúl volt a legleleményesebb. Az győz, aki a legtöbbet gyűjtötte. Ezután szerepet cserélnek.		
SZÚNYOG ÉS A GYÍKOK	Egy gyermek a szúnyog, a többiek a gyíkok. A gyíkok a terem egyik végében helyezkednek el hason fekvésben, alkartámasszal. A szúnyog a terem másik végén áll egy vonal elé, háttal a többieknek. Jelre a gyíkok elkezdnek kúszni a szúnyog felé. A szúnyog hirtelen mozdulattal többször hátra fordul, ekkor a gyíkoknak mozdulatlanul kell feküdniük. Ha valaki mégis megmozdul, azt a szúnyog visszaküldi a kezdő vonal mögé. Amelyik gyík elsőként tudja megfogni a szúnyog lábát úgy, hogy az nem veszi észre, akkor az a játék győztese. A győztes szerepet cserél a szúnyoggal		figyelem fejlesztése, ügyesség fejlesztése, mozgások összerendezése
CÉLBADOBÁS LÁBBAL	A gyermekek körben helyezkednek el. A kör közepére karikát helyezünk. A megjelölt vonal mögül, lábbal (mezítláb) kell a babzsákkal beletalálni a karikába. Az győz, aki a legtöbbször talál célba. Változatai: - felfordított zsámolyba - body-roll hengerbe - felfüggesztett karikába	karika, babzsák	szem-láb koordináció fejlesztése, ügyesség fejlesztése, térlátás fejlesztése
LABDAGURITÁS FEJJEL	A gyerekek térdelőtámaszban helyezkednek el az induló vonal előtt. Minden gyerek előtt labda van. Jelre négykézláb járással fejjel előre kell lökni a labdát az érkezési vonalig. Az győz, aki elsőnek ér át az érkezési vonalon. Nagy létszám esetén csapatokra osztva játsszuk.	labda	ügyesség fejlesztése, logika fejlesztése, térbeli tájékozódás fejlesztése

	Minden csapat első helyezettje mérkőzzön meg a legvégén egymással.		
KENDŐ SZEDEGETŐ	A játéktéren amennyi kendőt csak tudunk, szórjunk szét. A gyerekek mezítláb szétszórt alakzatban helyezkednek el. Jelre lábujjakkal kell összeszedni a kendőket. Az győz, aki a legtöbb kendőt gyűjtötte össze.	kendő	szem-láb koordináció fejlesztése, ügyesség fejlesztése
SORVERSENY AKADÁLYAL	Két alapvonalat (induló- és célvonal) jelölünk meg a játéktéren. A játéktér közepén kifeszítünk egy zsinórt, melynek magasságát a csoport fejlettségének megfelelően állítsuk. Két azonos létszámú csoportot alkotunk. A csoportok oszlop alakzatban (egymás mögött), az induló vonal mögött állnak. Jelre mindenki egyidejűleg az akadályig elfut, a zsinór alatt átbújik, tovább fut a célvonalig. A célvonal mögött oszlop alakzatba állnak. Az a csoport győz, amelyik elsőként teljesíti a feladatot. A következő játéknál a célvonal lesz az induló vonal, és fordítva. Az akadály alatt tetszés szerint bújhatnak át. Változatai: - akadály fölötti átjutás (átlépés, átugrás) - akadály alatt meghatározott mozgásformával (csúszás: ülésben, hason, hanyatt) - haladás eszközzel (babzsák, labda)		csapatszellem alakítása, együttműködő képesség alakítása, versenyszellem alakítása
SORVERSENY SZÖKDELÉSEL, MÁSZÁSSAL	Két azonos létszámú csoporttal játsszuk. A csoportok az induló vonal mögött helyezkednek el egymás mögött oszlopsorban. A játéktér túlsó végén elhelyezünk a csoportokkal szemben egy-egy		csapatszellem alakítása, együttműködő képesség alakítása, versenyszellem

	body-rollt. Jelre mindkét csoport valamennyi tagja egyszerre elindul páros lábon szökdeléssel a hengerig, azt baloldaltól megkerülik, visszaszökdelnek az induló vonalig, és visszaállnak az eredeti kiinduló helyzetbe. Amelyik csoport előbb ér vissza az győz. Ismételjük meg kétszer, majd adjunk másik feladatot, mint pl. haladás a pályán mászással. Változatai: - a megkerülendő tárgyig feladattal, onnan visszafutással 5-7 évesek - eszközzel a kézben (babzsák, labda, kendő) - szlalomozva, több henger megkerülésével Sok más feladattal is játszhatjuk: - futás - nyuszi ugrás - óriás-, törpe-, medvejárás... - pók-, rákjárás...		alakítása, térbeli irányok alakítása, ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
VONATOZÁS	Két azonos létszámú csoportot alkotva a gyerekek oszlopsorban állnak fel, vállfogással az alapvonal mögött. A csoportokkal (vonatok) szemben, a játéktér túlsó végébe teszünk egy-egy széket. Jelre mindkét vonat elindul gyors léptekkel sípoló hangot kiadva, és sebesen halad előre. A székhez érve a vonat kanyarodik, és balról megkerülve visszasiet az állomásra. Az a vonat győz, amelyik hamarabb ér vissza. A vonatnak elszakadni nem szabad. Ha mégis, akkor megállva, újra összekapcsolódva mehetnek tovább. Változatai: - több széket tehetünk akadálnak, melyek között a haladás szlalomozva történjék - futással		csapatszellem alakítása, együttműködő képesség alakítása, versenyszellem alakítása, térbeli irányok alakítása, ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
SORVERSENY HELYCSERÉVEL	Két azonos létszámú csoport játssza. A játéktér két oldalán egy-egy alapvonalat húzunk. A csoportok az		

	alapvonalakon egymással szemben állnak. Jelre a két csoport, futással helyet cserél. Az ellenkező oldalra érve az alapvonalnál megfordul és alapállásban megáll. Az a csoport győz, aki a feladatot hamarabb teljesítette. Futás közben az összeütközést el kell kerülni. Változatai: - a kiinduló- és befejező helyzet törökülés, guggolás, térdelés - a kiinduló- és befejező helyzet különböző lehet - a kiinduló- és befejező helyzet a menetiránnyal ellentétes: törökülés háttal... - a haladást változtatjuk: nyuszi ugrás, medve-, pók-, rákjárás, ülésben csúszás...		csapatszellem alakítása, együttműködő képesség alakítása, versenyszellem alakítása, szabálytudat alakítása, térbeli irányok alakítása, ügyesség fejlesztése, gyorsaság fejlesztése
CÉLBADOBÓ VERSENY KÉT KÖRBEN	Két azonos létszámú csoporttal játszunk. A csoport két körben helyezkedik el, arccal befelé fordulva, kezükben babzsákkal. A körök közepére egy karikát, vagy egy felfordított számolyt teszünk. Jelre mindenki igyekszik a babzsákot bedobni a karikába vagy a számolyba. Dobás után senki nem veheti fel a babzsákot azért, hogy középre helyezze. Az a csoport győz, amelyik több találatot ér el.	babzsák, karika	szem-kéz koordináció fejlesztése, ügyesség fejlesztése, logika fejlesztése, csapatszellem alakítása
ALAGÚT	Azonos létszámú csapatokat állítunk fel. A csapattagok terpesztett lábbal, egymás mögött állnak. Jelre az utolsó gyermek négykézlábra ereszkedik, és elindul a lábak alatti alagúton előre. Ha végigmászott, feláll, szétterpeszti a lábát. A most utolsó is elindul előre az alagúton. A játéknak akkor van vége, ha mindenki visszakerül eredeti helyére. A leggyorsabb csapat a győztes. Játék közben a sor előre halad, ezért a játéktér végén kezdjük a versenyt		gyorsaság fejlesztése, nagymozgás összerendezése, csapatszellem alakítása

MENTSETEK MEG AZ EGEREKTŐL	Két csapat játssza azonos létszámmal. A játékterületet középen felezővonallal megjelöljük. A csapatok egy-egy térfélen helyezkednek el szétszórt alakzatban. Minden csapatnak van három egere (babzsák). Jelre a két csapat igyekszik átdobálni az egereit a másik térfélre. Az átdobott egerektől is a lehető leggyorsabban próbálnak megszabadulni, vagyis visszadobni. Az a csapat kap pontot, amelynek a térfelén - ha csak egy pillanatra is - nincs egyetlen egér sem.	babzsák	szem-kéz koordináció fejlesztése, gyorsaság fejlesztése, csapatszellem alakítása
--	---	----------------	---

	1. év 3-4 éves	2. év 4-5 éves	3. év 5-6 éves	4. év 6-7 éves
Játékok	• Kiscsibék • Medvék • Autók • Madarak • Fuss a labda után • Csibék • Labdagyűjtő zoknilabdával • Tűz-víz, repülő • Repülők • Medvék • Babzsákhurcoló • Maci-kutya • Háztalan mókus • Madarak-madáretető • Háztalan mókus Babzsákfogó (óvónő a fogó) • Versenyfutás • Egyéni versengés • Labdacica • Labdagyűjtő • Babzsákfogó • Labdacica-óvónő a cica • Tyúkanyó és a kiscsibék • Méhecskék	• Háztalan mókus • Babzsák fogó • Versenyfutás • Autós • Tűz, víz, repülő-maci-kutya-nyuszi • Szoborjáték új • Szalaggyűjtő -új • Kutyafogó (Kgyj.41. • Egyéni versengés • Békás tó (Kgyj.31 • Kutya fogó • Váltó verseny • Tűz, víz, repülő, nyuszi, kutya, törpe, óriás • Karika foglalo -új • Repülők a hangárban • Egyéni versengés • Dobd át a labdát –új Ajgy.9 • Tűz, víz , repülő 8 elemmel • Kendő gyűjtő- új • Dobd át a labdát • Labda cica • Egyéni versengés • Váltóverseny • Ravaszróka –új, Kgyj.34.	• Babzsákfogó • Szoborjáték • Ravasz róka • Versenyjátékok • Háztalan mókus • Ravasz róka • Békás tó • Váltóverseny futással • Dobd át a labdát • Karikafoglalo zenére • Szalag fogó • Babzsák fogó • Kutya fogó • Egyéni versengés • Számkeresés • Babzsák adogató zenére • Egyéni versengés • Váltóverseny • Kiütő labdával • Babzsákfogó • Labdacica • Kiütő labdával • Egyéni versengés labdával • Kakasok fel a kerítésre! • Váltóverseny labdával • Váltóverseny padon • Egyéni versengés padon • Cápa • Egyéni versengés akadálypályán	• Egyéni versengés • Kutya fogó • Kakasok fel a kerítésre • Ravasz róka • Váltó verseny • Számfogó-számkereső • Kutya fogó • Terpesz fogó • Békás tó • Tűz, víz, repülő • Sóbálvány • Dobd át a labdát • Babzsák adogató zenére • Babzsákfogó • Szalag gyűjtő • Cápa • Mókusok ki a házból • Karika foglalo zenére • Labda cica • Tűz, víz, repülő 8 elemmel • Labdahajsza • Kiütő labdával pályán • Labda adogató zenére • Mókusok ki a házból • Kendő fogó • Szalag gyűjtő • Nyuszi fogó • Függő fogó • Tűz, víz, repülő 8 elemmel • Fészek fogó

		• Egyéni versengés eszközzel • Labda kiütős cica • Váltóverseny • Babzsákfogó • Kakasok fel a kerítésre • Békás tó • Szalaggyűjtő • Ravaszróka • Váltóverseny • Átkelés a folyón- Kgyj.114 • Kendőgyűjtő • Szobor játék	• Szobor játék • Váltóverseny akadály pályán • Számkereső-számfogó • Székfoglaló zenére • Húzz el ha tudsz • Kakasok fel a kerítésre • Egyéni versengés labdával • Kendőfogó • Váltóverseny labdával • Ravasz róka • Labdagyűjtő két csapatba • Karikafoglaló zenére • Versenyfutás • Szobor játék	
--	--	--	---	--

Mozgásos játékok

I.- II. évfolyam

1. Pillangók a virágoskertben

Eszköz: 3 laminált virág, 3 virág

Játékszabály: A talajra a játékvezető elhelyez 3 laminált virágot. (piros – fehér – sárga). A gyerekek szórt alakzatban futnak a kijelölt területen. Az óvodapedagógus felemel egy virágot (piros – fehér – sárga), a gyerekeknek (pillangóknak) a megfelelő színű virág köré kell szállnia. Az óvodapedagógus később 2, majd 3 virágot emel egyszerre.

2. „Jégkirály – jégkirálynő”

Játékszabály: A gyermekek szabadon futkározhatnak a kijelölt területe. Kijelölünk egy fogót, akit megérint, „jéggé fagy”, a többiek egy érintéssel kiolvasztják.

3. Cserebogarak

Játékszabály: A gyerekek körben futnak. Amikor a játékvezető azt kiáltja: „Fúj a szél!” A gyerekek a hátukra fekszenek, kezüket és lábukat mozgatják, utánozva a cserebogarakat. „Süt a nap!” jelzésre ismét repülhetnek a cserebogarak.

4. Békafogó

Játékszabály: A gólya a tóban áll. A békák csúfolják.

Gólya, gólya, brekeke,
Kell – e békapecsenye
Itt van már,
Tessék, hát
Fogj magadnak egy békát.

Akit a gólya elkap, az beáll a tóba.

5. Pacafogó

Játékszabály: Akit a fogó elkap, megfogja a kezét, és így tovább. A paca (lánc) folyamatosan nő. Akit bekerítenek a pacával az is beáll a sorba.

6. Babzsákfoglaló

Eszköz: babzsákok

Játékszabály: Mindenki kap egy babzsákot, amit szétszórtan leraknak a teremben. Futnak a babzsákok között. Akusztikus jelre rá kell ülni egy szabad babzsákra, de a játékvezető mindig ellop egy babzsákot, vagy többet.

7. Elefántfogó

Játékszabály: A fogó bal kezével befogja az orrát, jobb kezével pedig átnyúl a karján, így készítve ormányt. Az ormányával kapja el a gyerekeket. Akit megfog az is elefántfogó lesz.

8. Fecskék a dróton

Eszköz: tornapadok

Játékszabály: A kijelölt játéktéren a játékosok – akik valójában kiefecskék – a padok között szabadon járhatnak, futhatnak – azaz próbálnak repülni. A tanulás során igyekezzenek a fecske mama (először óvodapedagógus, később társ) vezényszavára elfoglalni minél hamarabb a helyüket a „dróton” (padon, ill. kijelölt rész), ahogyan azt ő kéri!

Pl.: Üljetek le a padra! Álljatok a pad elé! Álljatok fel a padra! stb...

9. A róka és a sünik

Játékszabály: A sünik szaladnak, nyomukban a rókával. Ha róka közel ér, gyorsan összegömbölyödnek. Ekkor nem foghatja meg őket a róka. Ha viszont nem sikerül időben összegömbölyödniük, és a róka megérint valakit, ő lesz a következő játékban a róka.

10. Hosszúlábú gólya bácsi

Játékszabály: A játéktérre minél nagyobb kört rajzolunk. A kör közepén áll a békákra vadászó gólya. A békák a körön kívül állnak, onnan bosszantva a gólyát mondják: „Hosszúlábú gólyabácsi, mit tetszik ma vacsorálni? Békahúst? Brekeke, ugye, milyen jó lenne?”

Közben a békák bemerészkednek a tóba, vagyis átfutnak a körön. Akit elkap a gólya, az is beáll a körbe, belőle is gólya lesz. A játék addig tart, míg minden békából gólya nem lesz.

11. Óvakodj a gólyától!

Játékszabály: A játéktérre rajzolt körben, a tóban élnek a békák, ők most a tótól 5-6 méter távolságra napoznak. Kb. az út felénél egy lábon áll a gólya. A békák kórusban azt mondják:

„A tó partján ül a béka, nincsen neki semmi dolga.

Ha látja, hogy jön a gólya, rögtön beugrik a tóba.”

Az utolsó szó elhangzása után a gólya felröppen, és igyekszik megfogni egy békát. A békák a tóba ugranak, ott nem foghatja meg őket a gólya. Amelyik békát sikerül megfogni, gólyává válik.

12. Esik az eső!

Eszköz: szőnyeg vagy karika

Játékszabály: Kijelölünk egy „odút” – lehet szőnyeg, karika. Megjelöljük a játéktér határait. A gyermekek a „verebek” szabadon ugrálnak páros lábbal, csípőre tett kézzel az „odú” körül. A játékvezető elkiáltja magát: „Esik az eső!”, erre a „verebeknek be kell szökdelniük az odúba. Lehet változtatni a szabályokon, pl.: kijelölünk egy fogót „macskát”, aki a verebekre vadászik. A páros lábon ugrálás, mint szabály megmarad.

13. Repüljenek a pillangók!

Eszköz: pillangók, színes korongok vagy babzsákok, szőnyeg vagy színes karikák

Játékszabály: Többszínű pillangókat kapnak a gyerekek, lehet a nyakukban vagy a csuklójukon viselhető pillangó. Szabadon repdesnek a teremben, közben figyelik, milyen színű korongot mutat fel a játékvezető. A színnel megegyező lepkék a szőnyegre szállnak, de lehet a pillangókkal azonos színű karikákkal is játszani. Amikor már minden lepke megérkezett, akkor van vége a játéknak.

14. Szigetről – szigetre

Eszköz: karikák

Játékszabály: Rakjunk le a földre karikákat, egymástól kisebb – nagyobb távolságra, ezek lesznek a szigetek. A gyerekek egy lábon/ ill. páros lábon ugrálnak egyik karikából a másikba – minden szigetet meg kell látogatni, egy szigeten csak egy gyermek tartózkodhat, a szigeten pihenhet egy kicsit/ illetve lábat cserélhet.

15. Gombóc, palacsinta, gólya

Játékszabály: A „Tűz – víz – repülő” játék mintájára a gyerekek szétszórt alakzatban helyezkednek el a kijelölt területen. Jelre kötetlen futás végezhetnek. „Gombóc” felszólításra zsugorulásban, „palacsinta” jelzésre hanyattfekvésbe, magastartásba emelt karral kell elhelyezkedni, „gólya” utasításra pedig egyik lábon kell állni a másik térd előre lendítésével. Feladat: jelzésre a lehető leggyorsabban kell az adott helyzetet elfoglalni. Aki eltéveszti, vagy utoljára hajtja végre a feladatot, kiáll a játékból. Győztes az a gyermek, aki utoljára marad.

16. Béka, tó, gólya

Játékszabály: A gyerekek szétszórt alakzatban helyezkednek el a kijelölt területen. Jelre kötetlen futást végezhetnek. „Béka” felszólításra terpesz guggolótámaszba kell elhelyezkedni, „tó” jelzésre hanyattfekvésbe, rézsútos magastartásba emelt karral és a lábak terpesztésével, „gólya” utasításra pedig egyik lábon kell állni a másik térd előre lendítésével. Feladat: jelzésre a lehető leggyorsabban kell az adott helyzetet elfoglalni. Aki eltéveszti, vagy utoljára hajtja végre a feladatot, kiáll a játékból. Győztes az a gyermek, aki utoljára marad.

17. Pillangók a virágoskertben

Eszköz: 3 laminált virág, 3 virág

Játékszabály: A talajra a játékvezető elhelyez 3 laminált virágot. (piros – fehér – sárga). A gyerekek szórt alakzatban futnak a kijelölt területen. Az óvodapedagógus felemel egy virágot (piros – fehér – sárga), a gyerekeknek (pillangóknak) a megfelelő színű virág köré kell szállnia. Az óvodapedagógus később 2, majd 3 virágot emel egyszerre.

18. „Jégkirály – jégkirálynő”

Játékszabály: A gyermekek szabadon futkározhatnak a kijelölt területe. Kijelölünk egy fogót, akit megérint, „jéggé fagy”, a többiek egy érintéssel kiolvasztják.

19. Cserebogarak

Játékszabály: A gyerekek körben futnak. Amikor a játékvezető azt kiáltja: „Fúj a szél!” A gyerekek a hátukra fekszenek, kezüket és lábukat mozgatják, utánozva a cserebogarakat. „Süt a nap!” jelzésre ismét repülhetnek a cserebogarak.

20. Béka fogó

Játékszabály: A gólya a tóban áll. A békák csúfolják.

Gólya, gólya, brekeke,
Kell – e békapecsenye
Itt van már,
Tessék, hát
Fogj magadnak egy békát.

Akit a gólya elkap, az beáll a tóba.

21. Paca fogó

Játékszabály: Akit a fogó elkap, megfogja a kezét, és így tovább. A paca (lánc) folyamatosan nő. Akit bekerítenek a pacával az is beáll a sorba.

22. Babzsákfogláló

Eszköz: babzsákok

Játékszabály: Mindenki kap egy babzsákot, amit szétszórta leraknak a teremben. Futnak a babzsákok között. Akusztikus jelre rá kell ülni egy szabad babzsákra, de a játékvezető mindig ellop egy babzsákot, vagy többet.

23. Elefántfogó

Játékszabály: A fogó bal kezével befogja az orrát, jobb kezével pedig átnyúl a karján, így készítve ormányt. Az ormányával kapja el a gyerekeket. Akit megfog az is elefántfogó lesz.

24. Fecskék a dróton

Eszköz: tornapadok

Játékszabály: A kijelölt játéktéren a játékosok – akik valójában kislecskék – a padok között szabadon járhatnak, futhatnak – azaz próbálnak repülni. A tanulás során igyekezzenek a fecske mama (először óvodapedagógus, később társ) vezényszavára elfoglalni minél hamarabb a helyüket a „dróton” (padon, ill. kijelölt részen), ahogyan azt ő kéri!

Pl.: Üljetek le a padra! Álljatok a pad elé! Álljatok fel a padra! stb...

25. A róka és a sünik

Játékszabály: A sünik szaladnak, nyomukban a rókával. Ha róka közel ér, gyorsan összegömbölyödnek. Ekkor nem foghatja meg őket a róka. Ha viszont nem sikerül időben összegömbölyödniük, és a róka megérint valakit, ő lesz a következő játékban a róka.

26. Hosszúlábú gólya bácsi

Játékszabály: A játéktérre minél nagyobb kört rajzolunk. A kör közepén áll a békákra vadászó gólya. A békák a körön kívül állnak, onnan bosszantva a gólyát mondják: „Hosszúlábú gólyabácsi, mit tetszik ma vacsorálni? Békahúst? Brekeke, ugye, milyen jó lenne?” Közben a békák bemerészkednek a tóba, vagyis átfutnak a körön. Akit elkap a gólya, az is beáll a körbe, belőle is gólya lesz. A játék addig tart, míg minden békából gólya nem lesz.

27. Óvakodj a gólyától!

Játékszabály: A játéktérre rajzolt körben, a tóban élnek a békák, ők most a tótól 5-6 méter távolságra napoznak. Kb. az út felénél egy lábon áll a gólya. A békák kórusban azt mondják: „A tó partján ül a béka, nincsen neki semmi dolga.

Ha látja, hogy jön a gólya, rögtön beugrik a tóba.”

Az utolsó szó elhangzása után a gólya felröppen, és igyekszik megfogni egy békát. A békák a tóba ugranak, ott nem foghatja meg őket a gólya. Amelyik békát sikerül megfogni, gólyává válik.

28. Esik az eső!

Eszköz: szőnyeg vagy karika

Játékszabály: Kijelölünk egy „odút” – lehet szőnyeg, karika. Megjelöljük a játéktér határait. A gyermekek a „verebek” szabadon ugrálnak páros lábbal, csípőre tett kézzel az „odú” körül. A játékvezető elkiáltja magát: „Esik az eső!”, erre a „verebeknek be kell szökdelniük az odúba. Lehet változtatni a szabályokon, pl.: kijelölünk egy fogót „macskát”, aki a verebekre vadászik. A páros lábon ugrálás, mint szabály megmarad.

29. Repüljenek a pillangók!

Eszköz: pillangók, színes korongok vagy babzsákok, szőnyeg vagy színes karikák

Játékszabály: Többszínű pillangókat kapnak a gyerekek, lehet a nyakukban vagy a csuklójukon viselhető pillangó. Szabadon repdesnek a teremben, közben figyelik, milyen színű korongot mutat fel a játékvezető. A színnel megegyező lepkék a szőnyegre szállnak, de lehet a pillangókkal azonos színű karikákkal is játszani. Amikor már minden lepke megérkezett, akkor van vége a játéknak.

30. Szigetről – szigetre

Eszköz: karikák

Játékszabály: Rakjunk le a földre karikákat, egymástól kisebb – nagyobb távolságra, ezek lesznek a szigetek. A gyerekek egy lábon/ ill. páros lábon ugrálnak egyik karikából a másikba – minden szigetet meg kell látogatni, egy szigeten csak egy gyermek tartózkodhat, a szigeten pihenhet egy kicsit/ illetve lábat cserélhet.

31. Gombóc, palacsinta, gólya

Játékszabály: A „Tűz – víz – repülő” játék mintájára a gyerekek szétszórt alakzatban helyezkednek el a kijelölt területen. Jelre kötetlen futás végezhetnek. „Gombóc” felszólításra zsugorulásban, „palacsinta” jelzésre hanyattfekvésbe, magastartásba emelt karral kell elhelyezkedni, „gólya” utasításra pedig egyik lábon kell állni a másik térd előre lendítésével. Feladat: jelzésre a lehető leggyorsabban kell az adott helyzetet elfoglalni. Aki eltéveszti, vagy utoljára hajtja végre a feladatot, kiáll a játékból. Győztes az a gyermek, aki utoljára marad.

32. Béka, tó, gólya

Játékszabály: A gyerekek szétszórt alakzatban helyezkednek el a kijelölt területen. Jelre kötetlen futást végezhetnek. „Béka” felszólításra terpesz guggolótámaszba kell elhelyezkedni, „tó” jelzésre hanyattfekvésbe, rézsútos magastartásba emelt karral és a lábak terpesztésével, „gólya” utasításra pedig egyik lábon kell állni a másik térd előre lendítésével. Feladat: jelzésre a lehető leggyorsabban kell az adott helyzetet elfoglalni. Aki eltéveszti, vagy utoljára hajtja végre a feladatot, kiáll a játékból. Győztes az a gyermek, aki utoljára marad.

33. Autó, gomba, fészek

Eszköz: Annyi tornakarika ahány gyerek van.

Játékszabály: Minden gyerek kap egy karikát. Autó felkiáltásra indul a játék. Ekkor a karika a kormány, amit mellső középtartásban tartva kell haladni a gyerekeknek. Gomba felkiáltásra a gyerekek guggolásba ereszkednek, a karikát a fejük fölé emelik. Fészek felkiáltásra a gyerekek a földre helyezik a karikát és beleülnek, mintha madarak lennének a fészekben. (a játék alkalmas a rekációgyorsaság, az ízületi mozgékonyaság fejlesztésére)

34. Fészekrakó:

Játékszabály: A gyermekek babzsákkal a kezükben szaladgálnak, jelre leülnek a babzsákra, amely a fészket jelenti a játékban. Az az ügyes, aki elsőként ül nyugodtan a babzsákjára. Nehezítés: kivenni néhány babzsákot

35. Ragadd meg!

Eszköz: kislabda, maroklabda

Kislabda hajítás előkészítő gyakorlat is, nem csak játék

Játékszabály: Páros játék: Az egyik gyermek törökülésben a földön ül és fogja a labdát, a másik gyermek harántterpeszben áll- ellentétes kéz és láb- és szintén fogja a labdát. Jelre mindketten megpróbálják elvenni a másiktól a labdát.

36. Színek és kiinduló helyzetek illetve mozgásformák

2-3 mozdulattól /színtől/ 6-7-8 mozdulatig /színig/

Játékszabály: Egy-egy színhez egy-egy mozdulat, testtartás, kiinduló helyzet tartozik. Nehezítés: kiesésre játszani

37. Süni fogó:

Játékszabály: A „süni” leguggol és összehúzza magát. A gyerekek incselkednek vele: Sündisznócska szúr a tüskéd, ujjaimat megsebezték! A mondóka végén a süni felpattan és akit megfog először ő az újabb süni.

38. Mókusok fel a fára, le a fáról

Játékszabály: A terem közepén elhelyezek egy hosszú futószőnyeget (mozgáskotta szőnyeget). A gyerekek a tornateremben szaladgálnak. „Mókusok mókusok fel a fára” vezényszóra felugranak a szőnyegre. „Mókusok, mókusok le a fáról” vezényszóra futnak tovább. „Mókusok, mókusok makkot szedjete” vezényszóra leguggolnak és a kezükkel imitálva szedik a makkot. „Mókusok, mókusok fussatok” vezényszóra is futnak tovább.

39. Madáretető kereső

Játékszabály: A tornateremben babzsákot helyezek el (kék, sárga, zöld, piros) színűeket szétszórva. „Madarak, madarak(színű) madáretetőre szálljatok” (például: kék madáretetőre szálljatok). A gyerekek mivel kismadarak leguggolnak a megfelelő színű babzsák mellett és ráteszik az ujjukat, mintha az a csőrük lenne. A lényeg hogy minél gyorsabban megtalálja mindenki a megfelelő színű etetőt, egy etetőnél több madár is lehet. „Madarak madarak repüljete” vezényszóra mindenki fut tovább. Az instrukció mellé mindig mutatom a megfelelő színű babzsákot, nehezítésképpen ezt el lehet hagyni.

Mozgásos játékok III. – IV. évfolyam

1. Virágfoglaló

Eszköz: laminált virágok

Játékszabály: A játékvezető eggyel kevesebb számú laminált virágot helyez el a földön, mint ahány gyermek játszik. A virág nélkül maradt gyerek azt mondja:

- Repüljete pillangók! , a gyerekek szórt alakzatban futnak a kijelölt játéktéren.
- Szálljatok virágra! – jelre pedig mindenki keres egy virágot és mellé áll.

Akinek nem maradt virág, az kiáltja el magát: Repüljete pillangók!

2. „Fogd meg a...”

Eszköz: babzsák, labda, kocka, stb....

Játékszabály: Párok egymással szemben ülnek törökülésben. A játékvezető testrészeket, érzékszerveket sorol, pl.: fogd meg a füled! Stb.... a végén mondja: Fogd meg a babzsákot/kockát/labdát/stb....! Aki előbb megfogja, az tovább jut a játékban. A végére 4-en maradnak. Lehet nem kiesős formában játszani, ki szerzi meg többet a párokból a tárgyat, az a győztes.

3. Kiütő szabályokkal

Eszköz: 4-5-6-7-8 labda (létszámtól függ)

Játékszabály: Az óvodapedagógus közepén áll, ő a kidobó/ütő. A gyerekek körben szaladnak. Akit a felnőtt eltalál, annak meg kell érintenie egy előre megjelölt tárgyat – pl.: fal, asztal, ajtó, szekrény, stb... és utána állhat vissza a játékba. Aki visszaviszi a labdát az óvodapedagógusnak, azt rögtön nem lehet kiütni, csak később kerülhet rá sor, minimum 1 kör.

4. Kutvák és kutyaházak

Játékszabály: A gyerekek párban állnak egymással szemben, az egyikük leguggol, ő lesz a kutya. Az állva maradt gyerek terpeszbe áll, ő a kutyaház. Jelre a kiskutyák kibújnak az ő „ajtáján” és felpattanva a többi házat kerülgetve futkározik. Jelre minden kutyának a saját házában kell bebújni. Szerepcserével játszunk többször is. Nehezíthetjük úgy, hogy a kutyák kibújása után a házak is elfutnak a helyükről. Jelre a házak állnak meg, és a kutyáknak így kell a saját óljukat megtalálniuk.

5. Fogathajtás

Eszköz: karikák

Játékszabály: A gyerekek párba állnak, egymás mögé. Az egyik gyerek (lovacska) a karikában áll. A hátul álló gyerek (a hajtó) a karikát két kézzel fogja, így irányítja a fogatot. Jelre elindulnak: a „lovacska” szökdel egy lábon utánzárással, ő húzza a „fogatot”. Arra kell mennie, amerre a hajtó irányítja – úgy, hogy ne ütközzenek másokkal. Lábtartás – csere, majd szerepcsere.

6. Hídepítő fogó

Eszköz: 2 tornapad

Játékszabály: Két hosszú tornapadot egymástól 2 méter távolságra, a játéktér közepére állítunk. A gyerekek a padok között a „hídon” egy irányban futnak. A híd végén kétfelé kanyarodik az út, tetszőlegesen lehet választani. A fogó az óvodapedagógus jelzésére indul, szintén ezen az útvonalon. Akit a fogó megérintett, a padra állva kezét fognak, építik a korlátot. Az a gyors építőmester, aki 3-4 korlátot fel tud állítani. A játék során az éles kanyarvételt lehet gyakorolni.

7. „Kő – papír – olló!”

Játékszabály: Kő: guggolóállás, térd átfogva

Papír: zárt állás karok magastartásban

Olló: haránt terpeszállás, karral „olló” formát tart (egyik kar le, a másik fel)

Játéklehetőségek:

- a) Mindenki játszik, futás közben hangzik el a három szó.
- b) Mindenki játszik, csak a szavakat mondjuk, aki téveszt, kiesik.
- c) Párban játszanak, öt játékból ki nyert többet – párcsere, aki rosszat mutat, kiesik, új párt keres.

8. Keresd a csapattársad!

Játékszabály: A fiúk és a lányok két csapatot alkotnak. Futás szétszórt alakzatban. Jelre mindenki leguggol, lehatja a fejét, becsukja a szemét. A játékvezető csendben felállít egy kislányt és egy kislányt a terem két különböző pontjára. A következő jelre a gyerekek odafutnak a saját csapattársukhoz.

9. Krumpli ültetés

Eszköz: karikák, babzsákok

Játékszabály: A terem két szemben lévő oldalán 5-5 karikát álltunk egymástól 1 méterre. A játéktér közepén helyezzük el a babzsákokat, annyit ahány gyerek játszik. A babzsákokat kerülve, körben futnak a gyerekek, jelre szereznek egy babzságot, elfutnak vele egy karikához és beejtik, majd minél hamarabb igyekezzenek visszajutni a futóterületre. Aki a legfürgébb volt, az lesz a győztes.

10. Félperces fogó

Játékszabály: A gyermekek szabadon futkároznak a kijelölt területen. A kiválasztott fogó fél percen keresztül folyamatosan üldözi a társait, és akit megérintett annak guggolóállásba kell elhelyezkednie és „nyuszifület” (gurulóátfordulás hátra kéztartás) kialakítani. A fél perc elteltével megszámoljuk, hogy hány gyermeket sikerült megfogni, és új fogót választunk. A játék végén az a győztes, aki a legtöbb gyermeket fogta meg, illetve akit egyszer sem sikerült megérinteni.

11. Színek és kiinduló helyzetek illetve mozgásformák

2-3 mozdulattól /színtől/ 6-7-8 mozdulatig /színig/

Játékszabály: Egy-egy színhez egy-egy mozdulat, testtartás, kiinduló helyzet tartozik. Nehezítés: kiesésre játszani

12. Tóbiás

Játékszabály: A gyerekek körben állnak, középen áll Tóbiás aki mond egy számot maximum a gyermeklétszámig. Ezután a labdát körbe adják, a megnevezett számnál a soron következő gyermek feldobja a labdát, és mindenki szétfut. Tóbiásnak kell elkapnia a labdát, és kiáltania: Allj! Mindenki szoborrá dermed, az lesz az új Tóbiás, akit a labdával eltalál.

13. Baglyocska hunyorog:

Játékszabály: A gyermekek egerekké vagy pockokká változnak. Egy, majd később két vagy több gyermek pedig bagollyá. A bagolynak egy (vagy több) nagy karikát jelölünk ki fészeknek, ahová a zsákmányt gyűjti. A Baglyocska hunyorog című népköltés elmondása után az egerek/pockok futásnak erednek, és megpróbálnak elmenekülni a bagoly elől, aki pedig minél több zsákmányt igyekszik szerezni magának. A játéknak akkor van vége, amikor az óvodapedagógus jelzi, hogy felkelt a Nap (például egy sárga labda jelezheti ezt) A játéknak a végén megszámolják, kinek mennyi ételmezt sikerült szereznie.

A mondóka szövege:

Baglyocska hunyorog

Baglyocska hunyorog

Fatönkön kuporog

Nagy fejét forgatja

Hol erre, hol arra

Izeg-mozog, toporog

Tipi, tipi, top, top, top

Szegény bagoly nappal vak,

Dőlt falak közt fészket rak

Éjjel jár ki vadászni,

Egereket hajhászni.

14. Ütögető:

Játékszabály: A gyerekek körben állnak. Egyikük közülük a „bukta”, aki labdát ütöget a földre és a következő mondókat mondja:

Egy előre

Két kettőre

Három hatra

Hat kilencre

Üsd ki tízre

Bukta!

Az utolsó szóra a gyerekek szaladni kezdenek. A bukta után dobja a labdát, akit eltalál azzal helyet cserél.

15. Boszorkányfogó :

Játékszabály: Kijelölünk egy boszorkányt, ő lesz a fogó, nála lesz a kendő. A többi gyermek a manó, szabadon futnak. Akit megérint a boszorkány a kendőjével az békává változik, békaugrásban ugrál tovább. A békákat a manók felszabadíthatják azzal, hogy megérintik a vállukat. (a játék fejleszti az ízületi mozgékonyt, térbeli tájékozódó képességet)

16. Süni fogó:

Játékszabály: A „süni” leguggol és összehúzza magát. A gyerekek incselkednek vele: Sündisznócska szúr a tüskéd, ujjaimat megsebezték! A mondóka végén a süni felpattan és akit megfog először ő az újabb süni.

Nehezítés: Ahol megérintette az előző fogó, azt a testrészét végig fognia kell

Vagy:

Akit megfogott „süni” változik, a többiek érintésével újra beszállhat a játékba.

17. Autós játék

Eszköz: ragasztható csík

Játékszabály: Párban vannak a gyermekek, a hátsó gyermek megfogja az előtte álló derekát. A pályán a vonalakon lehet menni. (Előre felrajzolt, ragasztott csík).
Jelre: beállnak a kijelölt garázsba az autók.

18. Babzsákos pókfogó

Eszköz: babzsák

Játékszabály: Mindenki pókjárásban közlekedik egy kijelölt területen, a fogó a hasán babzsákot visz, akit megfog, annak adja át a babzsákot és az lesz az új fogó. 2-3 fogóval/babzsákkal játszunk.

19. Ugróiskola a létrán

Eszköz: mozgáskoordinációs létra

Játékszabály: A mozgáskoordinációs létrára egy gyermek eldob egy babzsákot. Ameddig eldobta a babzsákot, addig kell a létrán elszökdelnie, majd lehajolnia és felvennie a babzsákot. A szökdelést változatos módon alkalmazhatjuk pl.: páros lábbal, fél lábbal.

20. Összenőve

Eszköz:

Játékszabály: Adott testrészüknél össze kell kapaszkodjanak vagy össze kell kötözni (pl. kéz, boka, fenék). 'Összenőve' kell feladatokat teljesíteni. (a feladatok függenek attól, hol vannak összenőve) Például:

- 5x guggolni
- 4x ugrani
- állásból hátra feküdni, majd vissza
- járni szlalomban
- stb.

Mozgásos mondókák

Ilyen kicsi a törpe
guggoljunk le a földre! (leguggolunk)
Ilyen nagy az óriás
nyújtózkodjunk kispajtás! (felállunk, felfelé nyújtózkodunk)

Nyisd a kezed, zárd ökölbe,
forgasd csuklód körbe, körbe!
Tapsolj kettőt, csapj a térdre,
engedd kezed le a mélybe!

Ujjaimat tornáztatom, közben csak ezt mondogatom
Nyitom, zárom, szorítom, föl-le, föl-le fordítom.
Hegedülök, zongorázok, furulyázok, orgonálok,
Már is kész a kis kezem, kezdhetem!

Lassan forog a kerék, mert a vize nem elég.
Gyorsan forog a kerék, mert a vize már elég.

Ugráljunk, mint a verebek, rajta gyerekek!

Húzz, húzz engemet,
Én is húzlak tégedet,

Amelyikünk elesik,
Az lesz a legkisebbik!
(Harántterpeszben állnak a párok, keresztfogás, húzzák felváltva egymást, a végén leguggolnak.)
Hej Gyula, Gyula, Gyula,
Szól a duda, duda, duda
Pest, Buda, Buda, Buda
Pattogatott kukorica.
(testünket ütögetjük: Térd,comb, has,, váll, fejtető. Körbejárás egyre gyorsabban és hangosabban, utolsó sornál kör közepébe befutás!)

Körbe, körbe járunk,
Azután megállunk,
Hármat ugrunk, hopp, hopp, hopp,
Nagyot lépünk, dob, dob, dob
(Első két sorra körbejárás, harmadik sornál ugrás páros lábbal háromszor, utolsó sorra topogás/dobbantás váltott lábbal háromszor.

Koordináció fejlesztő gyakorlatok

Járásgyakorlatok

- óriásjárás: járás lábujjon karok magas tartásban
- óriáslépés: minden lépésnél támadó állásba kilépve
- járás sarkon, külső talpélen
- járás sarok-talp gördüléssel
- járás térd és sarokemeléssel/lendítéssel térdemeléssel
- gólyajárás: járás oldalsó középtartásban magasra húzott térdrel
- járás vállszélességű terpeszben lábujjhegyen
- tengerészjárás: járás terpeszben dülöngélve
- tyúklépés: járás lábfejeket szorosan egymás elé illesztve
- járás térdemeléssel karok oldalsó középtartásban térd érintése ellentétes karral
- indiánjárás: járás ellentétes oldali karlendítéssel magas tartásba
- törpejárás

Járásgyakorlatokat végezhetjük ritmusra: számolásra, taps, dob, kasztanyetta stb.

Futások

- futásokhoz használatos karmozdulat gyakorlása álló helyzetben majd futással
- futás saroklendítéssel
- futás térdlendítéssel
- futás nyújtott lábbal (szkipp)
- futás vállszéles terpeszben sarok/ térd lendítéssel
- futás ritmusra- zenére
- repülőfutás: folyamatosan gyorsul-majd lassuló futás és megáll

Ugrások, szökdelések

- verébszökdelés: szökdelés zárt lábbal helyben karok csípőn (páros lábon szökdelés)
- indiánszökdelés: ellentétes térd és karlendítéssel
- harántterpesz szökdelés
- lovacsázás: szökdelés harántterpeszben testsúlyáthelyezéssel előre és hátra (helyben és továbbhaladással oldal irányba) lábtartáscserével is.
- sasszé oldalra karok csípőn vagy lendítés oldalsó középtartásba
- sasszé szemből harántterpeszben továbblépéssel
- terpesz zár szökdelés

- egy lábról elugrás térd lendítéssel páros karkörzéssel (elugrás előkészítése, indiánszökdelés előkészítése)

Járások, futások szökdelések elemeinek zenére történő végrehajtása – Zenés torna

A járásgyakorlatok, futások, szökdelések eszközök használatával

- vonalon, hullám, cikcakk
- karikából karikába előre/hátra is
- koordinációs létrán
- zsámolyra fel le
- padon
- gátakon/ akadályokon át
- mozgáskottán
- eszközökkel végezve

Mozgáskotta gyakorlatai

Babzsákos feladatok színes babzsákok szétszórtan elhelyezve

- járásgyakorlatok menj végig a babzsákokon (térdemeléssel, gólyajárással, sarokemeléssel, óriásjárás, stb)
- csak babzsákra szabad lépni
- nem szabad egy babzsákra sem rálépni
- minél több babzsákra lépj rá
- minél gyorsabban lépj rá
- csak adott színűre lépj rá/ minden adott színűre lépj rá
- mond ki a babzsákok színét/ állat nevét
- egy adott színű babzsákra lépj és mond ki a színét, két színnel is.
- minél több babzsákra lépj, de csak az adott színűt mond ki (pirosakat)
- minden babzsákra lépéskor tapsolj egyet/ csak adott színűnél tapsolj egyet
- számolj, miközben rálépsz a babzsákokra, mondj mondókát, miközben végigmész

Lábjeleken végrehajtott feladatok

Táblák jelentése

- békánál le kell guggolni
- színenként jobb-bal láb más színű
- forgóra páros lábon körbe kell ugrálni
- megfelelő színűnél egy lábon kell körbeugrálni, ha forgó van

Elhelyezésük:

- egymás után egyenes vonalban
- Cikk-cakk mintában való elhelyezés
- lapok 45-90 fokos elfordításával
- lapok közötti távolságok randomizálásával
- hullámvonalban való lerakással

Feladatok

- végig sétál rajta, járásgyakorlatok használatával
- szökdelésekkel végig szökdel páros egy lábon
- annyit szökdel az adott táblán ahány pötty van
- annyit tapsol, ahány pötty van rajta
- úgy szökdel, hogy azt a számot mondja, ahány pötty van rajta

Koordinációs létrán gyakorlatok

- Járásgyakorlatok:

- sarok-térdemeléssel járás előre kartartással
- sarokemeléssel járás oldal irányban kockából kockába
- indiánjárást stb.
- Futások:
 - saroklendítéssel/ térdemeléssel futás előre/ oldal irányba
 - futás terpeszben láb között a két létra
- Szökdelések
 - páros lábon szökdelés kockából kockába
 - páros lábon szökdelés kockából oldalra ki majd kockába előre be jobbra, balra
 - páros lábon szökdelés előre majd a következő kockánál negyed fordulattal ugrás ki kocka mellé majd a másik irányba is kockába be páros lábon
 - páros lábon szökdelés következő kockában sarokfelkapás majd következő kockába páros lábon szökdelés
 - terpesz zár szökdelés minden kockába ki be/ minden második kockába (zár) be
- Támaszgyakorlatok
 - medvejárást: lábak terpeszben kockán kívül kezek középen kockában

Gátjárások

- gátak elhelyezése kb három lábfejre érdemes, mindig csak egy irányból szabad a gátat átlépni
- térdemeléssel járás karok melső középtartásban gátvétel szemből
- oldal irányból térdemeléssel gát átlépése
- oldal irányból szökdeléssel gát átlépése mindkét irányból érdemes megcsinálni
- átfutás a gátak felett saroklendítéssel/ térdemeléssel közeli, nagyobb azonos, esetleg random gáttávolsággal
- ha ez már jól megy magasított akadályon gátvételi technika gyakorlása szemből ügyeseknél oldalról

12. SZ. FÜGGELÉK

KÖRNYEZETTUDATOSSÁG, FENNTARTHATÓSÁG 3-7 ÉVES KORBAN

AJÁNLÁS

Az egészséges életmód alakítása

Testápolás, tisztálkodás

A gyermekek törekedjenek az egészségvédelmi szokások elsajátítása közben -kézmosás, fogmosás, zsebkendő használat, mosdó /toalettpapír/ használat -a környezettudatos magatartás megismerésére és betartására:

- * csak a szükséges mennyiségű szappant, fogkrémet, toalettpapírt és papírzsebkendőt használnak
- * a papírzsebkendőt használat után dobják a szemetesbe.

A Környezetünk védelme érdekében tudatosuljon bennük a takarékos vízfogyasztás, vízhasználat fontossága:

- * ne pazarolják a vizet,
- * zárják el a csapot fogmosás és kézmosás közben és után.

Étkezés

Alakuljon az egészséges táplálkozás iránti igényük pl.

- * kóstolják meg az ételeket
- * csak annyi ételt kérjenek, ill. vegyenek el a tálcáról amennyit elfogyasztanak
- * ne pazarolják az ételeket, a kivett mennyiséget fogyasszák el
- * annyi vizet (folyadékot) kérjenek, ill. töltsenek, amennyit elfogyasztanak, ne pazaroljanak

Ismerjék meg, és fogadják el, és tartsák be a csoportban alakított szokásokat pl.

- * gyümölcsök, zöldségek, saláták, gyógyteák fogyasztása.
- * Szívesen fogyasszák a felkínált zöldségeket-, gyümölcsöket.
- * Használják a szalvétát rendeltetés szerint, figyeljenek a szalvéta mennyiségére, ne pazarolják azt. Étkezés után a szemetesbe dobják ki azt.

Tevékenyen vegyenek részt az egészséges ételek elkészítésében pl. vitaminsaláta, savanyítás, befőttkészítés stb.

Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés

Életkoruknak megfelelő mélységben tudatosuljon bennük, hogy az ember egy rendszer része, biológiai lény, de egyben társadalmi lény is. Ennek megfelelően ismerkedjenek a természeti és társadalmi környezet témaköreivel. /valamennyi korcsoportban/

Óvodai életük során ismerkedjenek a természeti és társadalmi környezet értékeivel:

- * a létezés csodájának elismerése,
- * az élet szeretete, tisztelete,
- * a külső és belső világ összekapcsolása,
- * a természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása,
- * törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra,
- * a modernizáció és a gazdasági-technikai fejlődés során a természet erőforrásainak önző kihasználása helyett annak kímélete.

A csoportszoba, terasz, udvarrész egyéni hangulatához a gyermekek is járuljanak hozzá pl.

- * alkotásaikkal
- * a természetsarok évszakhoz kapcsolódó gazdag berendezésével
- * növénygondozással a teraszon és az udvaron (így a gyermekek olyan tárgyi környezetben élhetik mindennapjaikat, ahol az épület, a csoportszoba, az udvar már külső megjelenésében is sugározza a közösség fenntarthatósági elveinek érvényesítését)

A gyermekek örömmel vegyenek részt olyan változatos tevékenységekben, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükből.

A természet, társadalmi jelenségek megismerése során fejlődjön vitatkozó, érvelő, döntési képességük, kritikus gondolkodásuk. Tudjanak gondolkodni, érvelni, vitatkozni.

Mondják el véleményüket, legyenek képesek azt megindokolni, legyenek képesek ellenvéleményt alkotni, elmondani.

A világ "megízlelése" megtapintása, játékos megközelítése által alakuljon holisztikus szemléletük, ami az „egészében való megismerést” jelenti

Természeti környezet nevelési feladatai:

Alakuljon pozitív viszony a természet és a gyermekek között

Alakuljon olyan szokásrendszer, mely a természet, az élőlények és az élet tiszteletében fejeződik ki

- A gyermekek a természettel való találkozásaik alkalmával pozitív érzelmeik kifejezésére a *szeretem-, nem szeretem* szavakon túl tanulják meg a tartalmukban többet jelentő kifejezéseket: *tisztelem, elfogadom, óvom, vigyázok rá* stb.

- Séták, kirándulások, óvodakerti – magasságys élményszerzés során lelkesen, érdeklődéssel, fokozott figyelemmel forduljanak környezetük felé, ezáltal alakuljon optimálisan világképük, értékrendjük.
- Alakuljon bennük olyan attitűd, mely lehetővé teszi számukra, hogy megértsék, tiszteljék a természetet, és érezzék iránta felelősséget.
- Tanulják meg felfedezni a körülöttük lévő világot, és tanuljanak meg benne tájékozódni.
- Gyűjtőmunkák, alkotások során ismerjék meg az újrahasznosítás formáit: pl. újságpapír, pet palack, wc papír guriga, parafa dugó, sajtos doboz, vajas doboz felhasználása; különböző csomagoló anyagok használata /nem fólia vagy műanyag, hanem természetes anyagok/.
- Legyen természetes számukra a műanyag mentesség, pl. újrahasznosított papír pohár, tányér, szívószál alkalmazása.
- Ismerkedjenek a fenntarthatóság fogalmával pl., ha nincs szükség a villanyvilágításra lekapcsoljuk azt.
- Vegyék észre és jelezzék, ha megfelelő fényviszonyok vannak, a természetes fény már elegendő és le kell kapcsolni a villanyt: a galérián, a csoportszobában, öltözőben, mosdóban, folyosón.
- Ismerjék a szelektív hulladékgyűjtés fogalmát és alkalmazzák a mindennapi óvodai életükben
- Az alkotás során kimaradt papír hulladékot a kihelyezett gyűjtőkosárba helyezték.
- Rajzolás, vágás során tudatosabban használják a papírlapot, kevesebb hulladékot termeljenek.
- Tevékenykedjenek örömmel együtt az óvoda kertjében, magasságysában.
- Közvetlen tapasztalással éljék át a konyhakerti növények termesztését, begyűjtését és fogyasztását, valamint egyéb felhasználásuk megismertetését, a növények alapos ismeretét és ezen keresztül a növények vegyszermentes védelmét;
- Erősödjön összetartozásuk az egész éven át tartó növénygondozás által, alakuljon a „MI” tudatuk: a „mi kertünk”, a „mi fánk”, a „mi növényeink”, „mi udvarunk”
- Ismerjék meg a komposztálás folyamatát, fontosságát.
- Vegyenek részt aktívan a „Madárbarát kert” kialakításában pl. madáritatók, madárodúk, madáretetők kihelyezésével, megfigyelésével
- Ismerjék az óvoda udvarán gyakran előforduló madarak nevét, figyeljék meg életmódjukat pl. *cinke, csuska, őszapó stb.*

- Ismerjék meg a környezetükben élő állatok pl. madarak, bogarak, kisemlősök természetes élőhelyét, és ezen keresztül az állatok védelmét.
- A gyermekek aktívan vegyenek részt elemi környezetvédelmi tevékenységekben az állatok kapcsán pl. téli madáretetés és -védelem, méhecske-, és madáritató kihelyezése, állatok téli lakhelye - bogárszálló készítése, vízben élő állatok gondozása: akvárium, halak– akvárium tisztítása.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően, közvetlen tapasztalat útján */Békás-tónál, kirándulások alkalmával, botanikus kert látogatásakor/* ismerkedjenek szűkebb környezetük vizeivel, és azok élővilágának sokszínűségével */hal, béka, vízimadár, vízinövény stb./*
- Emlékeik, egyéni élményeik felidézésével */családi nyaralás, kirándulás/* legyenek képesek a vizes élőhelyek megkülönböztetésére pl.: *patak, tó, folyó stb.*
- Ismeretterjesztő kisfilmek megtekintésével ismerkedjenek a Föld vizeinek sokféleségével pl: *tenger, óceán stb.*
- Alakuljon természetvédő attitűdjük a vizes élőhelyekkel kapcsolatban, legyen számukra fontos az ott élő állatok és növények védelme

Társadalmi környezet nevelési feladatai

- Alakuljon a gyerekek társas magatartása, alkalmazkodó képessége.
- Legyen számukra természetes az együttműködés, a társas készségek alakítása, az esélyteremtés, a kultúrák közötti párbeszéd alapjainak lerakása.
- Legyenek képesek a másságot elfogadni, megérteni azt, hogy mindenki másért szerethető, jó és fontos, értsék meg, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Fejlődjenek pozitív érzelmi képességeik a családi, és az óvodai közös ünnepek, tevékenységek iránt.
- Ünnepek, megemlékezések, beszélgetések, séta és kirándulás élmények által alakuljon nemzeti identitástudatuk, hazaszeretetük, kötődésük kulturális értékeinkhez, a szülőföldhöz és a családhoz. Alakuljon pozitív érzelmi viszonyuk a lakóhely, a szülőföld iránt.
- Ismerjék meg hagyományainkat, ünnepeinket, jeles napjainkat, környezetvédelemhez kötődő fontos napokat, vegyenek részt az előkészületekben, környezet feldíszítésében, ünneplésben.
- Örömmel és szívesen vegyenek részt sétákon, szervezett programokon (pl. tanyalátogatás, kirándulások), melyek alatt alakuljon természettudatos magatartásuk.

- Érzékeljék környezetükben a szépet, a tisztaságot, ezáltal fejlődjön esztétikai érzékük, környezet higiéniájuk, pl. az óvoda területén, az utcán a használt zsebkendőt ne dobják el, dobják a kukába. Ne szemeteljenek!
- A gyermekek ismerjék meg, készülődjenek a hagyományos jeles napokra, örömmel vegyenek részt az alábbi tevékenységekben:
Márton napi szokások felelevenítése, Luca napi búzaültetés, Advent - mézes sütemény készítése, február 2. – gyertyaszentelő, időjós nap - farsangi alakoskodás, ételek, szokások, hangulat, eszközök. - télboszorka égetés, húsvét - locsolás – tojásfestés

Munka

Életkoruknak megfelelő módon és mértékben vegyenek részt környezetvédelmi, fenntarthatósági egyszerű munkafolyamatokban:

- * *papírgyűjtés*
- * *állatvédelem/gondozás*
- * *növényvédelem/gondozás*
- * *komposztálás /falevél, zöldség-gyümölcs*
- * *szelektív hulladékgyűjtés*
- * *elemgyűjtés*

Tapasztalják meg az emberi munka, környezet átalakító hatását pl.

- * udvari munkák: sepregetés, levelek gereblyézése
- * komposztálás
- * udvaron nyíló virágok gondozása
- * madáretetők kirakása – madarak odacsalogatása
- * madár- és méhecskeitatók készítése
- * kerti munka a zöldségeskertben, magaságyásban pl. ásás, ültetés, tavaszi virágok, zöldségek- gyümölcsök, rügyszőlő fák, cserjék gondozása, locsolás, betakarítás

Ismerkedjenek a szelektív hulladékgyűjtés formáival pl. elemek, papír, műanyag, üveg válogatása, és életkoruknak megfelelően alkalmazzák azt.

Váljon szokássá a papírhulladék külön gyűjtése a csoportszobában, falevelek külön gyűjtése az udvaron

Tanulás

A felfedezéssel való tanulás, a probléma megoldás, az élményközpontú tanulási helyzetek megteremtésével a környezeti nevelés terén is valósuljon meg a tanulási folyamat megalapozása. A környezeti nevelési tartalmak terén, az életkorhoz igazított tevékenységközpontú módszerek alkalmazásával (sok-sok játékos tevékenység szervezésével, szenzitív módszerek

alkalmazásával, terepi tapasztalatokból származó ismeretbővítéssel, ismeretalkalmazással és az alkalmazási területek kialakításával) alakuljanak optimálisan a gyermekek képességei.

- A környezettel való ismerkedés közben fejlődjön, alakuljon a gyermekek beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége, kommunikációs készsége.
- Az érzékelt valóságot az ábrázolás eszközeivel fejezzék ki, pl. rajzolás, festés....
- A témába vágó hangulatkeltő, hangulatszínező mese, vers hallgatásával/ tanulásával alakuljon valóságismeretük.
- A dalok, dalosjátékok hangulat elemeinek megéreztetésével és a népszokások megismertetésével is kapcsolódjanak a környezeti témakörökhöz.
- A mozgás tevékenység során tudatosuljon bennük a testünk témakör feldolgozása.
- Legyen természetes számukra a környezet mennyiségi, méreti, formai, sík és térbeli jellemzőinek megfigyelése;
- A tárgyak, jelenségek mennyiségi viszonyain túl a matematikával való kapcsolat során fejlődjön a gyermek logikus gondolkodása.
- Fedezzenek fel összefüggéseket, ismerjék és tapasztalják meg a "minden mindennel összefügg" elvét.
- Az élmények feldolgozása során fedezzenek fel ok-okozati összefüggéseket.
- Kooperatív tanulási környezetben alakuljanak gondolkodási műveleteik, pl. analízis-szintézis stb...
- Gyakorolják közvetlenül a természetvédelmet, közösen éljék meg azt. */nem szakítjuk le a virágokat, nem tördeljük a fák ágait, nem bántjuk az állatokat/.*
- Miközben ismerkednek környezetükkel, az élőlényekkel, növényekkel és állatokkal, alapozódjon ökológiai szemléletük
- Tevékenységek, élmények alkalmával ismerjék, és szeressék meg a természetet.
- Szerezzenek benyomásokat növényekről, állatokról, az óvoda kertjéről, az erdőről, a vízpartról.
- Gyűjtsenek kincseket, üres csigaházat, terméseket, faleveleket, köveket.
- Legyenek képesek rácsodálkozni a természet csodáira, legyen fontos számukra, hogy titkok után kutassanak, legyenek fogékonyak a természet kínálta lehetőségekre.
- A világ "megízlelése" megtapintása, játékos megközelítése által alakuljon holisztikus szemléletük („egészében való megismerés”).
- A holisztikus látásmód segítségével tapasztalják meg, hogy a természetben nincsenek káros és hasznos élőlények, nincsenek elhanyagolható, lényegtelen dolgok. Környezetünk összetett, és a legkisebb eleme is fontos.

- Alakuljon pozitív viszony a természet és a gyermekek között,
- A környezettudatos, természet szerető-, és védő magatartás megalapozása érdekében a csoportban alakuljon olyan szokásrendszer, mely a természet, az élőlények és az élet tiszteletében fejeződik ki.
- A *JELES ZÖLD NAPOK* tevékeny feldolgozása, megélése során olyan örökérvényű értékek váljanak belsővé, mely által a gyermekek kellő információkat gyűjthetnek a környezetükről, a körülöttük lévő élővilágról, azok szépségéről és védelméről.

AJÁNLÁS A TANULÁSI TERVHEZ

TERMÉSZETI KÖRNYEZET

ŐSZ

- Kerti munka a kiskertünkben, magaságysokban- termés begyűjtése, betakarítás
- Élősarok berendezése- pl. évszaknak megfelelően, vagy akvárium berendezése, gondozása
- Őszi munkák a kertben, levélsöprés – hova gyűjthetjük a falevelet? - komposztálás
- Október 4. - Állatok Világnapja - Mit tehet az ember az állatokért? Veszélyeztetett állatok a földön.
- Télre készülődő állatok, vackolódó kisállatok, búvó bogarak- Bogárszálló készítése
- Madárbarát kert alakítása – madáretetők kihelyezése
- Költöző madarak
 - * *augusztus közepe* $\Rightarrow$ *gólyák*
 - * *szeptember 8. Kisasszony napja* $\Rightarrow$ *fecskek*
 - * *október- november* $\Rightarrow$ *Daruvonulás tágabb környezetünkben, a Hortobágyon*

TÉL

- Madaraink védelme- madáretetés az óvoda udvarán és az erdőben;
- Madárkarácsony –madáretetés;
- Gyűjtőmunka- madáreleség gyűjtése
- A vadetetés, vadgondozás fontossága /pl. foglalkozása: vadász, vadőr – szülő bevonása/

TAVASZ

- Kerti munka a kiskertünkben, magaságysokban – kertgondozás, ültetés
- Madárbarát kert alakítása: madáretetők beszedése, madár-, és méhecskeitatók kihelyezése
- Költöző madarak visszatérése
 - * *március* $\Rightarrow$ *gólyák*
 - * *április* $\Rightarrow$ *fecskek*

- Március 22. - A víz világnapja –kísérletek a vízzel; Tavak, folyók, tengerek védelme – mit tehet az ember?; Takarékoskodjunk a vízzel – Hogyan? Miért?
- Március 6. Energiatakarékossági világnap
- Április 22. – a Föld világnapja- Mit tehet az ember a bolygónkért? Miért vigyázzunk rá? Hogyan óvhatjuk?
- Május 10. A madarak és fák napja

TÁRSADALMI KÖRNYEZET

- Az ember környezet rendfenntartó szerepe pl. betakarítás, szüret, udvar rendben tartása...
- Az emberi munka értéke, haszna a betakarítások kapcsán. Hogyan jutnak el hozzánk a termékek?
- Az emberek munkájának fontossága, megbecsülése- foglalkozások
- Ember és környezete: egészségünk védelme, testünk, az orvos gyógyító munkája
- Advent a csoportban
- Jeles napok: Újév, Vízkereszt- a Karácsonyi ünnepkör vége – a Farsang kezdete
- Farsang, télbúcsúztatás- hagyományaink
- Húsvét - Hagyományok, népszokások
- Április 11. A város napja- lakóhelyünk, szülőföldünk

JELES ZÖLD NAPOK:

- * Vizes élőhelyek világnapja- február 2.
- * Újra papír nap – március 1.
- * A vadvilág világnapja- március 3.
- * Nemzetközi energiahatékonysági nap- március 6.
- * Újrahasznosítás világnapja- március 18.
- * Az erdők világnapja – március 21.
- * A víz világnapja – március 22.
- * Meteorológiai világnap – március 23.
- * A föld órája- március 3.- 4 szombatja
- * A föld napja – április 22.
- * Méhek hazai napja – április 30.
- * Madarak és fák napja – május 10.
- * Méhek világnapja – május 20.

- * Biológiai sokféleség nemzetközi napja – május 22.
- * Magyar természet napja – május 22.
- * Környezetvédelmi világnap – június 5.
- * Nemzetközi nylonzacskó mentes nap – július 3.
- * Nemzetközi konyhakerti nap – augusztus 30.
- * Takarítási világnap – szeptember 3. szombatja
- * Autómentes nap – szeptember 22.
- * Élelmiszerpazarlás elleni világnap – szeptember 29.
- * Állatok világnapja – október 4.
- * Madár megfigyelési világnap – október első hétvégéje
- * Komposztálás napja – október 10.
- * Kézmosás világnapja – október 15.
- * Tv kikapcsolási hét – október vége
- * Takarékosági világnap – október 31.
- * Ne vásárolj semmit! – nap – november utolsó péntek
- * Európai hulladékcsökkentési hét – november utolsó hete
- * Ünnepelj zölden! – december

JELES NAPOK:

- * Újév – január 1.
- * Vízkereszt – január 6.
- * Farsang – vízkeresztől hamvazó szerdáig
- * Húsvét- március/ április (mozgó ünnep)
- * Pünkösd – június, a húsvét utáni 50. Nap
- * Szent Márton – november 11.
- * Szent Miklós – Mikulás napja – december 5.
- * Szent Lúcia – Luca napja - december 13.
- * Karácsony- szent este – december 24.
- * Karácsony – december 25-26.
- * Szilveszter – december 31.

13. SZ. FÜGGELÉK

KÖRNYEZET TEVÉKENY MEGISMERÉSE ANYAG TERVEZÉSE

SZEPTEMBER				
1. év		2. év	3. év	4. év
1. hét	Ismerkedés az óvodával - Ismerkedünk csoporttársainkkal, nevükkel - Ismerkedünk a csoportban dolgozó felnőttekkel, nevükkel - Ismerkedünk a játékokkal, berendezési eszközökkel - Ismerkedünk a jelekkel Séta az óvoda épületében. (csoportszoba, öltöző, mosdó, terasz, udvar, tornaterem)	Újra az óvodában <i>Mi változott meg?</i> Nagyobbak lettünk, ki változott meg? Új játékaink vannak – fedezzük fel őket! -Régi – új napirend, szokások <i>Nyári rajz - élmények</i> felidézésével a nyár jellemzőinek megfogalmazása	Újra az óvodában <i>Mi változott meg?</i> - Megnőttünk, nagyok lettünk- ki változott meg? - Új játékok, átrendezett csoportszoba - Régi – új napirend, szokások <i>Nyári rajz - élmények</i> felidézésével a nyár jellemzőinek megfogalmazása	Újra az óvodában <i>Mi változott meg?</i> - Megnőttünk, nagyok lettünk ki változott meg? - Új játékok, átrendezett csoportszoba - Régi – új napirend, szokások <i>Nyári rajz - élmények</i> felidézésével a nyár jellemzőinek megfogalmazása + Nyári élmények az időjárásról- meleg, hőség, hűvös idő, nyári zápor vihar
2. hét	Ismerkedés az óvodával - Ismerkedünk az udvarrészünkkel, az udvari játékokkal - Szokások, szabályok a csoportszobában, a mosdóban, teraszon, az udvaron. Séta az udvaron	Nyári élményeink - fotók nézegetése, - emlékek felidézése <i>Hol nyaraltál? Mit láttál ?</i> <i>Mivel utaztál?</i> Magyarország- külföld - hasonlóság-különbség Magyarország térképe	Nyári élményeink - fotók nézegetése, - emlékek felidézése <i>Hol nyaraltál? Mit láttál ?</i> - Magyarország- külföld - hasonlóság-különbség Magyarország térképe <i>Mivel utaztál?</i> -földön-vízen-levegőben <i>Földrészek, országok, városok</i> - Tájékozódás földgömbön, térképen.	Nyári élményeink - fotók nézegetése, - emlékek felidézése <i>Hol nyaraltál? Mit láttál ?</i> <i>Mivel utaztál?</i> Magyarország- külföld? - hasonlóság-különbség Magyarország térképe + Magyarország - épített környezetünk - nevezetességek itthon és külföldön pl.szabadon választott ország Földrészek, országok, városok - Tájékozódás földgömbön, térképen.

3. hét	A Nap melege- a napfény érlelő hatása a növényekre Környezetvédelem * Kerti munka - magaságys/kiskert gondozása - termés begyűjtése Őszi zöldségek: répa Tudatos vásárlás-magyar termék	A Nap melege- a napfény érlelő hatása a növényekre Környezetvédelem * Kerti munka - magaságys/kiskert gondozása - termés begyűjtése Őszi zöldségek: répa, uborka paradicsom, paprika Tudatos vásárlás-magyar termék	A Nap melege- a napfény érlelő hatása a növényekre Környezetvédelem * Kerti munka - magaságys/kiskert gondozása - termés begyűjtése Őszi zöldségek: répa, uborka, krumpli paradicsom, paprika hagyma, káposzta Tudatos vásárlás-magyar termék	A Nap melege- a napfény érlelő hatása a növényekre Környezetvédelem * Kerti munka - magaságys/kiskert gondozása - termés begyűjtése Őszi zöldségek: répa, uborka, krumpli paradicsom, paprika hagyma, káposzta karalábé Tudatos vásárlás-magyar termék + Savanyítás
4. hét	Őszi gyümölcsök, zöldségek alma, szőlő - ízük, színük, formájuk, - felhasználásuk Néphagyomány: Szüret Szüreti mulatság az óvodában - A szüret, a szőlő feldolgozásának mozzanatai: - szőlődarálás, must préselés, - népszokások, hagyományok - ismerkedés az óvoda hagyományaival Tudatos vásárlás-magyar termék Ízük, színük, formájuk.	Őszi gyümölcsök, zöldségek alma, szőlő, szilva, körte - ízük, színük, formájuk, - felhasználásuk Néphagyomány: Szüret Szüreti mulatság az óvodában - A szüret, a szőlő feldolgozásának mozzanatai: - szőlődarálás, must préselés, - népszokások, hagyományok - ismerkedés az óvoda hagyományaival Zöldségbolt Tudatos vásárlás-magyar termék	Őszi gyümölcsök, zöldségek alma, szőlő, szilva, körte, barack - ízük, színük, formájuk, - felhasználásuk Néphagyomány: Szüret Szüreti mulatság az óvodában - A szüret, a szőlő feldolgozásának mozzanatai: - szőlődarálás, must préselés, - népszokások, hagyományok - ismerkedés az óvoda hagyományaival Piac/zöldségbolt Tudatos vásárlás-magyar termék Almaszedés/szőlő szüret	Őszi gyümölcsök, zöldségek: - alma, körte, szőlő, szilva, barack - ízük, színük, formájuk, - felhasználásuk Néphagyomány: Szüret Szüreti mulatság az óvodában A szüret, a szőlő feldolgozásának mozzanatai: - szőlődarálás, must préselés, - népszokások, hagyományok Mi lesz a szőlőből? Piac/zöldségbolt látogatás Almaszedés/szőlő szüret Tudatos vásárlás-magyar termék + Főzési szokások + Befőtt, kompót készítése;

OKTÓBER

OKTÓBER				
1. év		2. év	3. év	4. év
1. hét	Oktober 4. Állatok világnapja Környezetvédelem * Környezetünkben élő kisállatok. Állatok az óvoda udvarán: mókus, csiga, bogarak - a bogarak elbújnak, - a csiga bezárja a házát, - varjak az erdőben, udvaron, parkban - mókus – gyűjtöget Állatvédelmi témahét: Oktober 2-15	Oktober 4: Állatok világnapja Környezetvédelem * Környezetünkben élő kisállatok. <i>Állatok az óvoda udvarán, erdőben:</i> mókus, csiga, bogarak <i>Itt telelő madarak:</i> varjú, rigó, cinke Madársétány <i>Sündisznó</i> Állatkert Állatvédelmi témahét: Oktober 2-15	Oktober 4: Állatok világnapja Környezetvédelem * Környezetünkben élő kisállatok: mókus, csiga, bogarak, süni <i>Itt telelő madarak:</i> varjú, rigó, cinke, csuszka <i>Költöző madár:</i> darvak Madársétány <i>Magyarország állatai:</i> nyúl, őz, szarvas, róka, vaddisznó Állatkert Állatvédelmi témahét: Oktober 2-15	Oktober 4. - Állatok Világnapja Környezetvédelem * Állatok a Földön, földrészek állatai-érdekes állatok pl.egy földrész, vagy ország jellemző állata Veszélyes vagy veszélyeztetett ? Madársétány <i>Állatvédelem, felelős állattartás</i> <i>Mit tehet az állat az emberekért?</i> <i>Mit tehet az ember az állatokért?</i> Állatkert Állatvédelmi témahét: Oktober 2-1
2. hét	Állatok- Házi állatok - Kutya, macska - Tyúk, csibe, kakas Testfelépítés, lakhelye, haszna, táplálkozása Gondozásuk Környezetvédelem * Tudatos állattartás	Állatok- Házi állatok <i>Baromfi:</i> Tyúk, csibe, kakas <i>Lábas jószágok:</i> - Ló, tehén Testfelépítés, lakhelye, haszna, táplálkozása Gondozásuk Környezetvédelem * Tudatos állattartás	Állatok-Házi állatok <i>Baromfi:</i> tyúk, csibe, kakas, liba, kacska <i>Lábas jószágok és kicsinyeik:</i> - ló, tehén, sertés Kinézet, lakhelye, haszna, táplálkozása, gondozásuk Környezetvédelem * Tudatos állattartás <i>+Tanya/baromfiudvar látogatása</i>	Állatok-Házi állatok <i>Baromfi:</i> tyúk, csibe, kakas, liba, kacska, pulyka, gyöngytyúk <i>Lábas jószágok és kicsinyeik:</i> - ló, tehén, sertés, szamár, kecske, birka Kinézet, lakhelye, haszna, táplálkozása, gondozásuk Környezetvédelem * Tudatos állattartás <i>+Tanya/baromfiudvar látogatása</i>

3. hét	Ősz- Időjárás hatása az <u>emberre</u> Hűvösebb reggelek, nappalok. Erősebben fúj a szél. Borult az égbolt. Esik az eső. Öltözködés Rétegesen öltözünk Rövid ujjú – hosszú ujjú Ruhaneműk: kabát, sapka, sál, csizma viselünk Természetvédelem: <i>A levegő, mint energiaforrás</i>	Ősz- Időjárás hatása az <u>emberre</u> Hűvösebb reggelek, nappalok. Erősebben fúj a szél. Borult az égbolt. Esik az eső. Öltözködés Rétegesen öltözünk Rövid ujjú – hosszú ujjú Ruhaneműk: kabát, sapka, sál, csizma viselünk Természetvédelem: <i>A levegő, mint energiaforrás</i>	Ősz- Időjárás hatása az <u>emberre</u> Időjárás: Hűvösebb reggelek, nappalok. Erősebben fúj a szél. Borult az égbolt. Esik az eső. Öltözködés Rétegesen öltözünk Rövid ujjú – hosszú ujjú Ruhaneműk: kabát, sapka, sál, csizma viselünk Természetvédelem: <i>A levegő, mint energiaforrás</i>	Ősz- Időjárás hatása az <u>emberre</u> Időjárás-öltözködés- ruhaneműk: kabát, sapka, sál viselünk Öltözködés sorrendje Tekereg a szél: a levegő mozgása: szellő, szél, orkán stb. <i>Kísérletek a széllal</i> pl. szélzsák, szélcsengő; Lebegő, libbenő tárgyak. Természetvédelem: <i>A levegő, mint energiaforrás:</i> szélmalom, hajszárító, ventilátor, papír repülő Szélike...
4. hét	Ősz- Időjárás hatása a <u>természetre</u> Termések - Őszi terméseket gyűjtünk – dió, mogyoró, gesztenye, makk - Őszi levelek – avar színük, formájuk. Az ősz színei: sárga, barna, piros, zöld Rövid séta az óvoda körül, a természet változásainak megfigyelése, séta közben falevelek gyűjtése, préselünk Őszi termések-újrahasznosítás	Ősz- Időjárás hatása a <u>természetre</u> Őszi termések - Őszi terméseket gyűjtünk: mogyoró, gesztenye, makk - mire használjuk? - Őszi levelek – avar színük, formájuk. Az ősz színei: sárga, barna, piros, zöld - gyűjtögetünk, préselünk Őszi termések-újrahasznosítás Kirándulás/Gyalog túra az őszi erdőben, falevelek gyűjtése, préselünk	Ősz- Időjárás hatása a <u>természetre</u> Őszi termések - Őszi termések: mogyoró, gesztenye, makk - mire használjuk? - Őszi levelek – avar színük, formájuk. Az ősz színei: sárga, barna, piros, zöld - gyűjtögetünk, préselünk Őszi termések-újrahasznosítás Kirándulás/Gyalog túra az őszi erdőben	Ősz- Időjárás hatása a <u>természetre</u> Őszi termések - Őszi termések: mogyoró, gesztenye, makk - mire használjuk? - Őszi levelek – avar színük, formájuk. Az ősz színei: sárga, barna, piros, zöld - gyűjtögetünk, préselünk Őszi termések-újrahasznosítás Kirándulás/Gyalog túra az őszi erdőben,

NOVEMBER

	1. év	2. év	3. év	4. év
1. hét	Évszak: ŐSZ Néphagyomány: Márton nap: november 11. <i>Márton naphoz</i> kötődő szokások, eredettörténet. A jelesnaphoz kapcsolódó hagyományok- libás játékok,	Évszak: ŐSZ Néphagyomány: Márton nap: november 11. <i>Márton naphoz</i> kötődő szokások, eredettörténet. A jelesnaphoz kapcsolódó hagyományok - libás játékok	Évszak: ŐSZ Néphagyomány: Márton nap: november 11. <i>Márton naphoz</i> kötődő szokások, eredettörténet. A jelesnaphoz kapcsolódó hagyományok - libás játékok Természetvédelem * + A fény szerepe, hatása az emberre, állatokra: hamarabb sötétedik, világosság- sötétség, játék gyertyával, elemláppal;	Évszak: ŐSZ Néphagyomány: Márton nap: november 11. <i>Márton naphoz</i> kötődő szokások, eredettörténet. A jelesnaphoz kapcsolódó hagyományok- libásjátékok, - gasztronómia Természetvédelem * + A fény szerepe, hatása az emberre, állatokra: hamarabb sötétedik, rövidebb nappalok és hosszabb esték, éjszakák; világosság- sötétség, játék gyertyával, elemláppal;
2. hét	Évszak: ŐSZ Betakarítás - Őszi termékek - tök - dió verés Őszi munkák a kertben: levélseprés, gereblyézés Állatvédelem * Téli álomra készülő, vackoló állatok: süni, mókus, bogár Márton napi lámpás felvonulás	Évszak: ŐSZ Betakarítás - Őszi termékek - tök - dió verés - kukorica törés Őszi munkák a kertben: levélseprés, gereblyézés Állatvédelem * Téli álomra készülő, vackoló állatok: süni, mókus, bogár Márton napi lámpás felvonulás	Évszak: ŐSZ Betakarítás - Őszi termékek - tök - dió verés - kukorica törés Őszi munkák a kertben: levélseprés, gereblyézés Állatvédelem * Téli álomra készülő, vackoló állatok: süni, mókus, bogár + Évszakok összehasonlítása: nyár – őszi Márton napi lámpás felvonulás	Évszak: ŐSZ Betakarítás - Őszi termékek - tök - dió verés - kukorica törés Őszi munkák a kertben: levélseprés, gereblyézés Állatvédelem * Téli álomra készülő, vackoló állatok: süni, mókus, bogár + Évszakok összehasonlítása: nyár – őszi Márton napi lámpás felvonulás

3. hét	Testünk: Testrészeink – testséma <i>Testrészek megérintése</i> Egyszerű testrészeket nevezünk meg: kar, láb, fej, szem, orr, száj. Egészségvédelem <i>Tisztálkodás/tisztálkodási eszközök:</i> kézmosás fontossága <i>Tisztálkodási szokások-takarékosság</i> <i>Önmaga felismerése a tükörben:</i> szemszín, hajszín és hossza, összehasonlítva más gyermekével	Testünk: Testrészeink – testséma <i>-Testrészek megérintése, megnevezése:</i> kar, láb, fej, szem, orr, száj, stb. Egészségvédelem -Beszélgetés a betegségekről, egészségről <i>Tisztálkodás/tisztálkodási eszközök:</i> kézmosás, fogmosás -Az orvos munkájának fontossága. <i>Tisztálkodási szokások-takarékosság</i> <i>- Önmaga felismerése a tükörben:</i> szemszín, hajszín és hossza, összehasonlítva más gyermekével	Testünk: Testrészeink - testséma <i>-Testrészek: kívül-belül (pl. csontváz)</i> Egészségvédelem -Beszélgetés a betegségekről, egészségről <i>Tisztálkodás/tisztálkodási eszközök:</i> kézmosás, fogmosás -Az orvos munkájának fontossága. <i>Tisztálkodási szokások-takarékosság</i> <i>Önmaga felismerése a tükörben:</i> szemszín, hajszín stb. -Fiú vagy lány -Kézzel- lábbal (mit csinálunk?) +Tükörkép +Orvos/fogorvos gyógyító munkája	Testünk: Testrészeink - testséma <i>-Testrészek: kívül-belül (pl. csontváz)</i> Egészségvédelem -Beszélgetés a betegségekről, egészségről <i>Tisztálkodás/tisztálkodási eszközök:</i> kézmosás, fogmosás -Az orvos munkájának fontossága. <i>Tisztálkodási szokások-takarékosság</i> <i>Önmaga felismerése a tükörben</i> -Fiú vagy lány -Kézzel- lábbal (mit csinálunk?) +Tükörkép +Orvos/fogorvos gyógyító munkája
4. hét	Érzékszervek Mit? Mivel? Hogyan? Felfedezzük, hogy -a szemünkkel látunk, -a fülünkkel hallunk, - az orrunkkal érezzük a szagokat, illatokat, -nyelvünkkel az ízeket -bőrünkkel érzékelünk hideget/meleget Néphagyomány <i>Adventi koszorú</i>-gyertyagyújtás <i>Mikulás</i>	Érzékszervek Mit? Mivel? Hogyan? Felfedezzük, hogy -a szemünkkel látunk, -a fülünkkel hallunk, - az orrunkkal érezzük a szagokat, illatokat, -nyelvünkkel az ízeket -bőrünkkel érzékelünk hideget/meleget Néphagyomány <i>Adventi koszorú</i>-gyertyagyújtás <i>Mikulás</i>	Érzékszervek Mit? Mivel? Hogyan? Felfedezzük, hogy -a szemünkkel látunk, -a fülünkkel hallunk, - az orrunkkal érezzük a... -nyelvünkkel az ízeket -bőrünkkel érzékelünk Néphagyomány <i>Adventi koszorú</i>-gyertyagyújtás Különleges képességek: embereknel, állatoknál <i>Mikulás</i>	Érzékszervek Mit? Mivel? Hogyan? Felfedezzük, hogy -a szemünkkel látunk, -a fülünkkel hallunk, - az orrunkkal érezzük a szagokat, illatokat, -nyelvünkkel az ízeket -bőrünkkel érzékelünk Néphagyomány <i>Adventi koszorú</i>-gyertyagyújtás Különleges képességek: embereknel, állatoknál <i>Mikulás</i>

DECEMBER

	1. év	2. év	3. év	4. év
1. hét	TÉL- Téli ünnepek Téli időjárás , pihen az erdő -Dér, zúzmara, köd, hó Várjuk a <u>Mikulást</u> - termet díszítünk, beszélgetünk; - levelet írunk a Mikulásnak Madárkarácsony <i>Madaraink védelme-madáretetés az óvoda udvarán</i> Néphagyomány Adventi koszorú -gyertyagyújtás	TÉL- Téli ünnepek Téli időjárás , pihen az erdő -Dér, zúzmara, köd, hó Várjuk a <u>Mikulást</u> - termet díszítünk, beszélgetünk; - levelet írunk a Mikulásnak Madárkarácsony <i>Madaraink védelme-madáretetés az óvoda udvarán</i> Néphagyomány Adventi koszorú -gyertyagyújtás	TÉL- Téli ünnepek Téli időjárás , pihen az erdő -Dér, zúzmara, köd, hó Várjuk a <u>Mikulást</u> - termet díszítünk, beszélgetünk; - levelet írunk a Mikulásnak Madárkarácsony <i>Madaraink védelme-madáretetés az óvoda udvarán</i> Néphagyomány Adventi koszorú -gyertyagyújtás	TÉL- Téli ünnepek Téli időjárás : dér, zúzmara, köd, hó Várjuk a <u>Mikulást</u> - termet díszítünk, beszélgetünk; - levelet írunk a Mikulásnak Madárkarácsony <i>Madaraink védelme-madáretetés az óvoda udvarán</i> Néphagyomány Adventi koszorú -gyertyagyújtás
2. hét	Téli ünnepek-Jeles napok Néphagyomány <u>Lucázás</u> , hagyományok, hiedelmek- Luca búza ültetése, Luca napi vásár -december 13. Madarak a téli égbolton, fákon- telelő madaraink: cinege, varjú Színek : fekete/fehér Adventi koszorú -gyertyagyújtás	Téli ünnepek-Jeles napok Néphagyomány <u>Lucázás</u> , hagyományok, hiedelmek- Luca búza ültetése, Luca napi vásár -december 13. Madarak a téli égbolton, fákon- telelő madaraink: cinege, feketerigó, varjú Színek : fekete/fehér Adventi koszorú -gyertyagyújtás	Téli ünnepek-Jeles napok Néphagyomány <u>Lucázás</u> , hagyományok, hiedelmek- Luca búza ültetése, Luca napi vásár -december 13. Madarak a téli égbolton, fákon- telelő madaraink: cinege, feketerigó, varjú Színek : fekete/fehér Adventi koszorú -gyertyagyújtás	Téli ünnepek-Jeles napok Néphagyomány <u>Lucázás</u> , hagyományok, hiedelmek- Luca búza ültetése, Luca napi vásár -december 13. Madarak a téli égbolton, fákon- telelő madaraink: cinege, feketerigó, varjú Színek : fekete/fehér Adventi koszorú -gyertyagyújtás
3. hét	<u>Advent a csoportban, az óvodában</u> Néphagyomány Közös ünneplünk – együtt – az óvoda gyermekeivel, felnőtteivel Méz -Mézeskalács-sütés a gyerekekkel A mi családunk -ajándékot készítünk a szülőknek Adventi koszorú -gyertyagyújtás	<u>Advent a csoportban, az óvodában</u> Néphagyomány Az ünnep színei: piros, fehér, zöld, arany Méz -Mézeskalács-sütés a gyerekekkel A mi családunk -ajándékot készítünk a szülőknek Adventi koszorú -gyertyagyújtás	<u>Advent a csoportban, az óvodában</u> Néphagyomány Az ünnep színei: piros, fehér, zöld, arany Méz -Mézeskalács-sütés a gyerekekkel A mi családunk -ajándékot készítünk a szülőknek Adventi koszorú -gyertyagyújtás	<u>Advent a csoportban, az óvodában</u> Néphagyomány Az ünnep színei: piros, fehér, zöld, arany A Méz - mézes sütés; gyertya gyújtás + méhviasz gyertya készítés A mi családunk - ajándékot készítünk a családnak Adventi koszorú -gyertyagyújtás

JANUÁR

	1. év	2. év	3. év	4. év
1. hét	Új év, új év, új esztendő Néphagyomány - köszöntők, jókívánságok - újévi szokások Család - Hogyan ünnepeltél? - élmények, érzések - család tagjai - családrajz Újra együtt vagyunk	Új év, új év, új esztendő Néphagyomány - köszöntők, jókívánságok - újévi szokások Család - Hogyan ünnepeltél? - élmények, érzések - család tagjai - családrajz Újra együtt vagyunk	Új év, új év, új esztendő Néphagyomány - köszöntők, jókívánságok - újévi szokások Család - Hogyan ünnepeltél? - élmények, érzések - család tagjai - családrajz Újra együtt vagyunk	Új év, új év, új esztendő Néphagyomány - köszöntők, jókívánságok - újévi szokások Család - Hogyan ünnepeltél? - élmények, érzések - család tagjai - családrajz Újra együtt vagyunk
2. hét	Az idő -Év - évszakok Évszakok jellemzői Az év körforgása Környezetvédelem * Klímaváltozás-hazai éghajlati változások Időjárás, téli természet: Téli séta, nyomok a hóban, hideg van havazik, jég	Az idő -Év - évszakok -A hét napjai Évszakok jellemzői Az év körforgása Hetirend-napirend Környezetvédelem * Klímaváltozás-hazai éghajlati változások Időjárás, téli természet: Téli séta, nyomok a hóban, hideg van havazik, jég	Az idő -Év – évszakok -Hónapok -A hét napjai Évszakok jellemzői -Tél-nyár összehasonlítása Az év körforgása Hetirend-napirend Környezetvédelem * Klímaváltozás-hazai/külföldi éghajlati változások Időjárás, téli természet: Téli séta, nyomok a hóban, hideg van havazik, jég	Az idő -Év – évszakok -Hónapok -A hét napjai Évszakok jellemzői -A 4 évszak összehasonlítása Az év körforgása Hetirend-napirend +Évszakok a Földön, a különböző földrészekén. Környezetvédelem * Klímaváltozás-hazai /külföldi éghajlati változások Időjárás, téli természet: Téli séta, nyomok a hóban.

3. hét	TÉL - Téli sportok Időjárás-öltözködés: -Nagyon hideg van, fázunk. - Havazik, jeges minden a fagytól, gyakran van zúzmara és dér. Egészségvédelem -Réteges öltözködés -Hó, jég jellemzői: fagy – jéglámpást készítünk Kísérletek hóval, jéggel Játék a hóban - Csúszkálunk, szánkózunk, hógolyózunk, hóember	TÉL - Téli sportok Időjárás-öltözködés: -Nagyon hideg van, fázunk. - Havazik, jeges minden a fagytól, gyakran van zúzmara és dér. Egészségvédelem -Réteges öltözködés -Hó, jég jellemzői: fagy – jéglámpást készítünk Kísérletek hóval, jéggel Játék a hóban Csúszkálunk, szánkózunk, hógolyózunk, hóembert építünk. -Sielés, korcsolyázás	TÉL - Téli sportok Időjárás-öltözködés: -Nagyon hideg van, fázunk. - Havazik, jeges minden a fagytól, gyakran van zúzmara és dér. -Hó, jég jellemzői: fagy – jéglámpást készítünk Kísérletek hóval, jéggel Játék a hóban Csúszkálunk, szánkózunk, hógolyózunk, hóembert építünk. -Sielés, korcsolyázás Egészségvédelem -Réteges öltözködés	Tél-Téli sportok- korcsolyázás, szánkózás, csúszkálás, sielés, különleges téli sportok Játék a hóban Északi-sark – Déli-sark: mi a különbség? Állatviláguk, ott élő emberek. Mi az a pólus? Mi az a mágnesesség? – kísérletek, iránytű Egészségvédelem -Réteges öltözködés
4. hét	Állatok a jég világában: a jegesmedve Környezetvédelem Klímaváltozás-felmelegedés hatása Mit csinál télen a barna medve? • Hol él? Mit eszik? • Kicsinye • Mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei • Téli álmot alszik Maci napok a csoportban Hozd el kedvenc macidat!	Állatok a jég világában: jegesmedve, pingvin Környezetvédelem Klímaváltozás-felmelegedés hatása Mit csinál télen a barna medve? • Hol él? Mit eszik? • Kicsinye • Mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei • Téli álmot alszik	Állatok a jég világában: jegesmedve, pingvin, fóka Környezetvédelem Klímaváltozás-felmelegedés hatása Mit csinál télen a barna medve? • Hol él? Mit eszik? • Kicsinye • Mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei • Téli álmot alszik Medvefajták a nagyvilágban	Állatok a jég világában: jegesmedve, pingvin, fóka, rozmár Környezetvédelem Klímaváltozás-felmelegedés hatása Mit csinál télen a barna medve? • Hol él? Mit eszik? • Kicsinye • Mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei • Téli álmot alszik Medvefajták a nagyvilágban

FEBRUÁR

	1. év	2. év	3. év	4. év
1. hét	Néphagyomány Gyertyaszentelő - február 2. Kibújás vagy bebújás: medve Környezetvédelem * <i>Állatok az erdőben:</i> őz, róka - A vadetetés, vadgondozás fontossága, - Az ember szerepe a vadgondozásban -webkamera folyamatos figyelése; Vadgazdálkodás	Néphagyomány Gyertyaszentelő - február 2. Kibújás vagy bebújás: medve Környezetvédelem * <i>Állatok az erdőben:</i> őz, róka, szarvas - A vadetetés, vadgondozás fontossága, - Az ember szerepe a vadgondozásban; - Vadász/vadőr munkája -webkamera folyamatos figyelése; Vadgazdálkodás	Néphagyomány Gyertyaszentelő - február 2. Kibújás vagy bebújás: medve Környezetvédelem * <i>Állatok az erdőben:</i> őz, róka, szarvas, vaddisznó - A vadetetés, vadgondozás fontossága, - Az ember szerepe a vadgondozásban; - Vadász/vadőr munkája -webkamera folyamatos figyelése; Vadgazdálkodás +Nyomkereső: Állatok nyomai	Néphagyomány Gyertyaszentelő - február 2. Kibújás vagy bebújás: medve Környezetvédelem * <i>Állatok az erdőben:</i> őz, róka, szarvas, vaddisznó - A vadetetés, vadgondozás fontossága, - Az ember szerepe a vadgondozásban; - Vadász/vadőr munkája -webkamera folyamatos figyelése; Vadgazdálkodás +Nyomkereső: Állatok nyomai
2. hét	Itt a Farsang... Néphagyomány Télbúcsúztató – tavaszváró ünnep hagyományaink, népszokásaink: - Szokások, maskarák, jelmezek - Teremdíszítés	Itt a Farsang... Néphagyomány Télbúcsúztató – tavaszváró ünnep hagyományaink, népszokásaink: - Szokások, maskarák, jelmezek - Teremdíszítés	Itt a Farsang... Néphagyomány Télbúcsúztató – tavaszváró ünnep hagyományaink, népszokásaink: - Szokások, maskarák, jelmezek - Teremdíszítés Magyar hagyományaink: busójárás	Itt a Farsang... Néphagyomány Télbúcsúztató – tavaszváró ünnep hagyományaink, népszokásaink: - Szokások, maskarák, jelmezek - Teremdíszítés Magyar hagyományaink: busójárás Farsang, karnevál a Föld körül – ünnepel a nagyvilág Velençe, Rio;

3. hét	Farsang Néphagyomány <i>Farsangi hét az óvodában</i>	Farsang Néphagyomány <i>Farsangi hét az óvodában</i>	Farsang Néphagyomány <i>Farsangi hét az óvodában</i>	Farsang Néphagyomány <i>Farsangi hét az óvodában</i>
4. hét	Télbúcsúztatás Néphagyomány Télboszorka készítése, égetése. A telet az óvodába járó gyermekkel és felnőttekkel közösén búcsúztatjuk el. <u>Tavaszzárás</u> A Tavasz első jelei a természetben A tavasz hírnöke – a hóvirág <i>Természetsarok kialakítása:</i> - ágat hajtattunk - magvakat, hagymát csíráztatunk - palántázás	Télbúcsúztatás Néphagyomány Télboszorka készítése, égetése. A telet az óvodába járó gyermekkel és felnőttekkel közösén búcsúztatjuk el. <u>Tavaszzárás</u> A Tavasz első jelei a természetben A tavasz hírnöke – a hóvirág <i>Természetsarok kialakítása:</i> - ágat hajtattunk - magvakat, hagymát csíráztatunk - palántázás	Télbúcsúztatás Néphagyomány Télboszorka készítése, égetése. A telet az óvodába járó gyermekkel és felnőttekkel közösén búcsúztatjuk el. <u>Tavaszzárás</u> A Tavasz első jelei a természetben A tavasz hírnöke – a hóvirág <i>Természetsarok kialakítása:</i> - ágat hajtattunk - magvakat, hagymát csíráztatunk - palántázás	Télbúcsúztatás Néphagyomány Télboszorka készítése, égetése. A telet az óvodába járó gyermekkel és felnőttekkel közösén búcsúztatjuk el. <u>Tavaszzárás</u> A Tavasz első jelei a természetben A tavasz hírnöke – a hóvirág <i>Természetsarok kialakítása:</i> - ágat hajtattunk - magvakat, hagymát csíráztatunk - palántázás Kisze és Villő (tél és tavasz)

MÁRCIUS

	1. év	2. év	3. év	4. év
1. hét	TAVASZ Az időjárás változásai -Melegebben süt a nap, tisztább, levegő, langyos szellő A tavasz hírnöke. <i>hóvirág</i> Megérkeznek az első <i>gólyák</i> - gólyafészek - webkamera Környezetvédelem * Madáretetés befejezése, madáretető leszedése	TAVASZ Az időjárás változásai -Melegebben süt a nap, tisztább, levegő, langyos szellő A tavasz hírnöke. <i>hóvirág</i> Megérkeznek az első <i>gólyák</i> - gólyafészek - webkamera Környezetvédelem * Madáretetés befejezése, madáretető leszedése	TAVASZ Az időjárás változásai -Melegebben süt a nap, tisztább, levegő, langyos szellő A tavasz hírnöke. <i>hóvirág</i> Megérkeznek az első <i>gólyák</i> - gólyafészek - webkamera Környezetvédelem * Madáretetés befejezése, madáretető leszedése	TAVASZ- Az időjárás változásai -Melegebben süt a nap, tisztább, levegő, langyos szellő A tavasz hírnöke. <i>hóvirág</i> Megérkeznek az első <i>gólyák</i> - gólyafészek - webkamera Környezetvédelem * Madáretetés befejezése, madáretető leszedése
2. hét	Nemzeti ünnep -Március 15. Néphagyomány - <i>Katonás játék</i>, teremdzsítés - <i>Jelképek</i>: zászló, kokárda - <i>Színek</i>: piros, fehér, zöld - <i>Ló</i>: mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei, táplálkozása	Nemzeti ünnep -Március 15. Néphagyomány - <i>Katonás játék</i>, teremdzsítés - <i>Jelképek</i>: zászló, kokárda - <i>Színek</i>: piros, fehér, zöld - <i>Ló</i>: mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei, táplálkozása <i>Híres magyar: Petőfi Sándor</i> <i>Himnusz</i>	Nemzeti ünnep -Március 15. Néphagyomány - <i>Katonás játék</i>, teremdzsítés - <i>Jelképek</i>: zászló, kokárda - <i>Színek</i>: piros, fehér, zöld - <i>Ló</i>: mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei, táplálkozása - <i>Jelképek</i>: zászló, kokárda - <i>Színek</i>: piros, fehér, zöld - <i>Ló</i>: mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei, táplálkozása <i>Himnusz</i>, Csata dal, Nemzeti dal + Híres magyarok Élet a reformkorban pl. ruházat, hajviselet, érdekes tárgyak, közlekedés lóháton, lovaskocsival, szekérrel stb.	Nemzeti ünnep -Március 15. Néphagyomány - <i>Jelképek</i>: zászló, kokárda - <i>Színek</i>: piros, fehér, zöld - <i>Katonás játék</i>, teremdzsítés - <i>Ló</i>: mozgása, hangja, élőhelye, külső jegyei, táplálkozása <i>Himnusz</i>, Csata dal, Nemzeti dal + Híres magyarok Élet a reformkorban pl. ruházat, hajviselet, érdekes tárgyak, közlekedés lóháton, lovaskocsival, szekérrel stb.

3. hét	Víz, víz, tiszta víz... Víz világnapja - március 22. Környezetvédelem * - A víz jellemzői - A víz tulajdonságai - Vizes kísérletek, játékok. - Vízben élő állatok - Takarékosság, vizeink tisztaságának megóvása	Víz, víz, tiszta víz... Víz világnapja - március 22. Környezetvédelem * - Vizes kísérletek, játékok. - Takarékosság, vizeink tisztaságának megóvása - A víz tulajdonságai - A víz jellemzői - Vízben élő állatok A víz körforgása Időjósítások: Sándor, József, Benedek	Víz, víz, tiszta víz... Víz világnapja - március 22. Környezetvédelem * - Vizes kísérletek, játékok. - Takarékosság, vizeink tisztaságának megóvása - A víz tulajdonságai, jellemzői - Vízben élő állatok A víz mozgása – ér, patak, folyó, tenger, óceán; A víz mint energia; A víz körforgása +Vizes sportok Időjósítások:Sándor, József, Benedek	Víz, víz, tiszta víz... Víz világnapja - március 22. Környezetvédelem * - Vizes kísérletek, játékok. - Takarékosság, vizeink tisztaságának megóvása - A víz tulajdonságai, jellemzői - Vízben élő állatok A víz mozgása – ér, patak, folyó, tenger, óceán; A víz mint energia; A víz körforgása +Vizes sportok Időjósítások:Sándor, József, Benedek
4. hét	Közlekedés (csere a Húsvétal) - Ismerkedünk a gyalogos közlekedéssel, séta az óvoda környékén, az erdőben - Gyalogos közlekedés szabályai: járda, úttest, zebra Közlekedési eszközök személyautó, kerékpár, villamos Fenntarthatóság -közlekedési szokások	Közlekedés (csere a Húsvétal) - Ismerkedünk a gyalogos közlekedéssel, séta az óvoda környékén, az erdőben - Gyalogos közlekedés szabályai: járda, úttest, zebra - Lámpák használata-Séta a Bem térig Közlekedési eszközök: úttesten-sínen Megkülönböztetett járművek: mentő, tűzoltó, rendőr Fenntarthatóság -közlekedési szokások, újítások	Közlekedés (csere a Húsvétal) - Gyalogos közlekedés szabályai: járda, úttest, zebra, séta az óvoda környékén, - Közlekedési szokások: villamos - Lámpák használata-Séta a Bem térig Közlekedési eszközök: földön-vízen-levegőben Megkülönböztetett járművek: mentő, tűzoltó, rendőr Fenntarthatóság -közlekedési szokások, újítások Vasútállomás Tűzoltóság	Közlekedés (csere a Húsvétal) - Gyalogos közlekedés szabályai: járda, úttest, zebra - Közlekedési szokások: villamos, trolibusz - Lámpák használata-Séta a Kossuth térre Közlekedési eszközök: földön-vízen-levegőben Megkülönböztetett járművek: mentő, tűzoltó, rendőr Fenntarthatóság -közlekedési szokások, újítások Tűzoltóság Vasútállomás Reptér

ÁPRILIS

	1. év	2. év	3. év	4. év
1. hét	TAVASZ jelei a természetben: Időjárás-melegebb van Tavaszi színei Környezetvédelem * <i>Állatok</i> - Visszatérnek a fecskék - Az állatok viselkedése: bogarak, csigák, giliszták előbújnak <i>Növények tavasszal</i> Kiskert-magaságias: ültetés dugványozás - Rügyező fák, bokrok <i>Tavaszi virágok:</i> aranyeső <i>Április 1:</i> Bolondozás, tréfálkozás, viccelődés napja	TAVASZ jelei a természetben: Időjárás-melegebb van Tavaszi színei Környezetvédelem * <i>Állatok</i> - Visszatérnek a fecskék - Az állatok viselkedése: bogarak, csigák, giliszták előbújnak <i>Növények tavasszal</i> Kiskert-magaságias: ültetés dugványozás - Rügyező fák, bokrok <i>Tavaszi virágok:</i> aranyeső, tulipán <i>Április 1:</i> Bolondozás, tréfálkozás, viccelődés napja	TAVASZ jelei a természetben: Időjárás-melegebb van Tavaszi színei Környezetvédelem * <i>Állatok</i> - Visszatérnek a fecskék - Az állatok viselkedése: bogarak, csigák, giliszták előbújnak <i>Növények tavasszal</i> Kiskert-magaságias: ültetés dugványozás - Rügyező fák, bokrok <i>Tavaszi virágok:</i> aranyeső, tulipán, ibolya, <i>Április 1:</i> Bolondozás, tréfálkozás, viccelődés napja	TAVASZ jelei a természetben: Időjárás-melegebb van Tavaszi színei Környezetvédelem * <i>Állatok</i> - Visszatérnek a fecskék - Az állatok viselkedése: bogarak, csigák, giliszták előbújnak <i>Növények tavasszal</i> Kiskert-magaságias: ültetés dugványozás - Rügyező fák, bokrok <i>Tavaszi virágok:</i> aranyeső, tulipán, ibolya, jácint <i>Április 1:</i> Bolondozás, tréfálkozás, viccelődés napja
2. hét	Húsvét (mozgó ünnep) Néphagyomány, népszokások -<i>Tojásfestés</i> természetes anyagokkal, technikákkal -<i>Locsolkodás</i> - szokások -<i>Tojás</i> az élet, a teremtés szimbóluma <i>Húsvét szimbolikus állatai</i> tyúk, csibe, bárány, nyúl;	Húsvét (mozgó ünnep) Néphagyomány, népszokások -<i>Tojásfestés</i> természetes anyagokkal, technikákkal -<i>Locsolkodás</i> - szokások -<i>Tojás</i> az élet, a teremtés szimbóluma <i>Húsvét szimbolikus állatai</i> tyúk, csibe, bárány, nyúl;	Húsvét (mozgó ünnep) Néphagyomány, népszokások -<i>Tojásfestés</i> természetes anyagokkal, technikákkal -<i>Locsolkodás</i> - szokások -<i>Tojás</i> az élet, a teremtés szimbóluma <i>Húsvét szimbolikus állatai</i> tyúk, csibe, bárány, nyúl; +Április 11. Debrecen város napja <i>Városunk nevezetességei</i>	Húsvét (mozgó ünnep) Néphagyomány, népszokások -<i>Tojásfestés</i> természetes anyagokkal, technikákkal -<i>Locsolkodás</i> - szokások -<i>Tojás</i> az élet, a teremtés szimbóluma <i>Húsvét szimbolikus állatai</i> tyúk, csibe, bárány, nyúl; +Április 11. Debrecen város napja <i>Városunk nevezetességei</i>

3. hét	A FÖLD napja - Április 22. A Föld Természetvédelem * - <i>Élőhelyünk védelme</i> - <i>Mit tehetnek a gyerekek a Föld védelméért?</i> Környezettudatosságra nevelés, szelektív hulladékgyűjtés A <u>méhek</u> hazai napja: Április 30. -szerepe, haszna, fontossága	A FÖLD napja - Április 22. A Föld Természetvédelem * - <i>Élőhelyünk védelme</i> - <i>Mit tehetnek a gyerekek a Föld védelméért?</i> Környezettudatosságra nevelés, szelektív hulladékgyűjtés <i>Nap, Hold és csillagok, bolygók</i> A <u>méhek</u> hazai napja: Április 30. -szerepe, haszna, fontossága	A FÖLD napja - Április 22. A Föld Természetvédelem * - <i>Élőhelyünk védelme</i> - <i>Mit tehetnek a gyerekek a Föld védelméért?</i> Környezettudatosságra nevelés, szelektív hulladékgyűjtés <i>Nap, Hold és csillagok, bolygók</i> A <u>méhek</u> hazai napja: Április 30. -szerepe, haszna, fontossága	A FÖLD napja - Április 22. A Föld Természetvédelem* - <i>Élőhelyünk védelme, klímaváltozás-hulladékszennyezés.</i> - <i>Mit tehetnek a gyerekek a Föld védelméért?</i> Környezettudatosságra nevelés, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás + Világűr <i>Nap, Hold és csillagok, bolygók</i> A <u>méhek</u> hazai napja: Április 30. -szerepe, haszna, fontossága
4. hét	Anyák napja Készülünk az ünnepre- Anyák napja Nyílik az orgona, a tulipán <i>Anyák napi ringató-közös ünneplés</i>	Anyák napja Készülünk az ünnepre- Anyák napja Nyílik az orgona, a tulipán <i>Anyák napi ringató-közös ünneplés</i>	Anyák napja Készülünk az ünnepre- Anyák napja Nyílik az orgona, a tulipán <i>Anyák napi köszöntés</i>	Anyák napja Készülünk az Ünnepre- Anyák napja Nyílik az orgona, a tulipán <i>Anyák napi köszöntés</i>

MÁJUS

	1. év	2. év	3. év	év
1. hét	„Tavaszi Zöld Napok” program Egészségvédelem: -„Gyümölcs kóstoló” -Zöldségpalánták (paradicsom) ültetése, magvak elszórása (pl. sóska) csoportunk magaságyásába -Mozogj, mozdulj! – egészséges életmód Természetvédelem * -Tudatos vásárlás -Mi a magyar termék?	„Tavaszi Zöld Napok” program Egészségvédelem: -„Gyümölcs kóstoló” - Tavaszi zöldségek: retek, újhagyma, saláta- salátát készítünk, kóstoljuk, ízleljük - Tavaszi gyümölcsök: eper, cseresznye - Zöldségpalánták (paradicsom) ültetése, magvak elszórása (pl. sóska) csoportunk magaságyásába -Mozogj, mozdulj! – egészséges életmód Természetvédelem * -Tudatos vásárlás -Mi a magyar termék?	„Tavaszi Zöld Napok” program Egészségvédelem: - „Gyümölcs kóstoló” - Tavaszi zöldségek: retek, újhagyma, saláta- salátát készítünk, kóstoljuk, ízleljük - Tavaszi gyümölcsök: eper, cseresznye Piac látogatás -Zöldségpalánták ültetése (paradicsom, paprika), magvak elszórása (pl. sóska, saláta) csoportunk magaságyásába -Mozogj, mozdulj! – sportág választó Természetvédelem * -Tudatos vásárlás -Mi a magyar termék?	„Tavaszi Zöld Napok” program Egészségvédelem: - „Gyümölcs kóstoló” - Tavaszi zöldségek: retek, újhagyma, saláta- salátát készítünk, kóstoljuk, ízleljük - Tavaszi gyümölcsök: eper, cseresznye Piac látogatás -Zöldségpalánták ültetése (paradicsom, paprika), magvak elszórása (pl. sóska, saláta) csoportunk magaságyásába -Mozogj, mozdulj! – sportág választó Természetvédelem * -Tudatos vásárlás -Mi a magyar termék?
2. hét	Madarak és fák napja- Május 10. Természetvédelem * Biodiverzitás (növények, gombák, állatok) -Erdő növényei-állatai -Védett állatok Séta a Nagyerdőn	Madarak és fák napja- Május 10. Természetvédelem * Biodiverzitás (mikroorganizmusok, növények, gombák, állatok) -Erdő növényei-állatai -Védett állatok Séta a Nagyerdőn Madárles- a Nagyerdő madarai	Madarak és fák napja- Május 10. Természetvédelem * Biodiverzitás (mikroorganizmusok, növények, gombák, állatok) -Erdő növényei-állatai -Védett állatok Séta a Nagyerdőn Madárles- a Nagyerdő madarai	Madarak és fák napja Május 10. Természetvédelem * Biodiverzitás (mikroorganizmusok, növények, gombák, állatok) -Erdő növényei-állatai -Védett állatok Séta a Nagyerdőn Madárles - a Nagyerdő madarai

3. hét	Játék, felfedezés az udvaron Környezetvédelem- természetvédelem * Kisállatok az óvoda udvarán és az erdőben: béka, bogarak, pillangó, mókus, madarak Napvédelem -Tapasztalatszerzés a meleg elleni védekezésről-hogyan védekeznek az emberek, az állatok, a növények a meleg ellen. A madár és méhecske itatók gondozása	Játék, felfedezés az udvaron Környezetvédelem- természetvédelem * Kisállatok az óvoda udvarán és az erdőben: béka, bogarak, pillangó, mókus, madarak Napvédelem -Tapasztalatszerzés a meleg elleni védekezésről-hogyan védekeznek az emberek, az állatok, a növények a meleg ellen. A madár és méhecske itatók gondozása	Játék, felfedezés az udvaron Környezetvédelem- természetvédelem * Kisállatok az óvoda udvarán és az erdőben: béka, bogarak, pillangó, mókus, madarak Különleges hősegtűró állatok, szárazságtűró növények. Hol van a legmelegebb?- sivatagok, puszták. A madár és méhecske itatók gondozása Napvédelem -Tapasztalatszerzés a meleg elleni védekezésről-hogyan védekeznek az emberek, az állatok, a növények a meleg ellen.	Játék, felfedezés az udvaron Környezetvédelem- természetvédelem * Kisállatok az óvoda udvarán és az erdőben: béka, bogarak, pillangó, mókus, madarak Különleges hősegtűró állatok, szárazságtűró növények. Hol van a legmelegebb?- sivatagok, puszták. A madár és méhecske itatók gondozása Napvédelem -Tapasztalatszerzés a meleg elleni védekezésről-hogyan védekeznek az emberek, az állatok, a növények a meleg ellen.
4. hét	Gyermeknap Játék az udvaron, erdőben Homokvár - építések szabadon-anyagok az udvaron: homok, sár Kirándulás	Gyermeknap Játék az udvaron, erdőben Homokvár - építések szabadon-anyagok az udvaron: homok, sár Kirándulás	Gyermeknap Játék az udvaron, erdőben Homokvár - építések szabadon-anyagok az udvaron: homok, sár Búcsúunk az óvodától Évzáró- Ballagás a csoportunkban Kirándulás	Gyermeknap Játék az udvaron, erdőben Homokvár - építések szabadon-anyagok az udvaron: homok, sár Búcsúunk az óvodától Évzáró- Ballagás a csoportunkban Kirándulás

* **FOGLALKOZÁS-Ember munkája- KIMARADT, beépítésre javasoljuk! !!!-Ki hova tudja beépíteni??**

pl.érzékszervek-orvos, vadállatok-vadász, stb...

14.SZ. FÜGGELÉK

A NAGYERDEI ÓVODA „KEREK ERDŐ” PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK
„RUNDER WALD” – NÉMET NYELVŰ ÓVODAI NEVELÉS FÜGGELÉKE

BEMUTATKOZÁS

Üdvözlöm Önöket, Makai Valéria vagyok a Nagyerdei Óvoda intézményvezetője. Óvodapedagógusi diplomám megszerzése óta (1998) dolgozom a Nagyerdei Óvodában, fontos számomra az óvoda jövője.

Az elmúlt 33 év alatt szakmai munkámban kiteljesedhettem, a nevelőtestület aktív tagjaként az itt folyó minőségi munka fejlődését segítetttem. Óvodapedagógusi pályafutásom alatt a szakma iránti elkötelezettségem, a gyermekek iránti szeretetem csak erősödött. Munkám, mely egyben hivatásom is talán legfontosabb feladatának azt tekintem, hogy napjaink rohanó életébe időt szakítsunk a gyermekekre. Intézményvezetőként célom, hogy a Nagyerdei Óvoda továbbra is gyermekközpontú, befogadó legyen, hogy az ide járó gyermekek szeretetteljes nevelésben részesüljenek, hogy óvodás éveiket vidám, derűs, légkörben kiegyensúlyozott, boldog gyermekként töltsék. Fontos, hogy a családi nevelést kiegészítve, a 3-7 éves korosztállyal kapcsolatos szakmai tudásunk birtokában segítsük, támogassuk a szülőket a nehézségeik megoldásában, a problémahelyzeteik feloldásában partnereik legyünk. A pályán eltöltött évtizedek alatt sok minden változott, más szemlélet, más gyakorlat vált mindennapossá, ami folyamatos tanulást, fejlődést, innovációra való nyitottságot követelt, ami belső igényem is volt, és ami a mai napig megmaradt. Óvodánkban, óvodapedagógusaink nyitottak, innovatívak az új dolgokra, az új elgondolások, ismeretek és tapasztalatok felé. Nagyon örülünk ennek az új kihívásnak, hogy Debrecenben ezzel az egyedülálló kezdeményezéssel, a hagyományos óvodai feltételek között a természeti környezetünk sajátosságait figyelembe véve és értékeinket megtartva a városunkban életvitelszerűen élő-, és dolgozó német anyanyelvű családok 3-6 éves korú gyermekeinek biztosítjuk a német nyelvi nevelést és megalapozzuk iskolai tanulásukat.

Tisztelettel, Makai Valéria

A Nagyerdei Óvoda „Kerek Erdő” Pedagógiai Program **„Runder Wald”német nyelvű óvodai nevelés** című függelékét, a nevelőtestület a 2022.04.29- i nevelési értekezleten véleményezte.

Jóváhagyásra benyújtotta Makai Valéria intézményvezetőnek.

Alulírott intézményvezető a benyújtott „Kerek Erdő” Pedagógiai Program **„Runder Wald”német nyelvű óvodai nevelés** című függelékét jóváhagyta
2022.04.29.-n

Ez a **„Runder Wald”német nyelvű óvodai nevelés** című függelék 2022.04.29-l hatályos,
érvényes.

Debrecen, 2022.04.29.

ph
Makai Valéria
intézményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

Bemutakozás	2.oldal
Bevezető	5.oldal
A függelék készítői.....	5.oldal
Mottó	5.oldal
A függelékben érvényesülő alapelvek, értékek.....	6.oldal
Gyermekkép.....	7.oldal
Óvodakép.....	8.oldal
Helyzetelemzés	11.oldal
Nevelésünk célja, feladata	15.oldal
Az óvodai élet megszervezése	18.oldal
A német nyelvi nevelés	21.oldal
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	23.oldal
A tevékenységekben <u>német nyelven</u> megvalósuló tanulás	24.oldal
A gyermekek fejlődésének nyomon követése - a gyermekek mérése..	26.oldal
Az óvoda kapcsolatai.....	28.oldal

A legtöbb, amit gyerekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak.

"Zwei Dinge sollen Kinder von ihren Eltern bekommen: Wurzeln und Flügel."

BEVEZETŐ

A „Runder Wald” német nyelvű óvodai nevelés című függelék elkészítésének oka:

Hagyományos óvodai tevékenységek mellett a természeti környezetünk sajátosságait figyelembe véve és értékeinket megtartva a Debrecenben életvitel szerűen élő-, és dolgozó német anyanyelvű családok igényeinek való megfelelés. A *„Runder Wald” német nyelvű óvodai nevelés című függelék*

- a Nagyerdei Óvoda „Kerek Erdő” pedagógiai programjával együtt érvényes és
- kiegészíti az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata és

Házirendje.

A *„Runder Wald” német nyelvű óvodai nevelés* című függelék készítői a Nagyerdei Óvoda óvodapedagógusai:

Kovács Emese Makai

Valéria Virág Mária

Anikó

A függelék jóváhagyta:

Makai Valéria a Nagyerdei Óvoda intézményvezetője

Debrecen, 2022.04.29.

ÉRVÉNYESÜLŐ ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége.

- Gyermeki jog érvényesítése.
- A játék, a szabad játék igényének kielégítése.
- A mozgás szükségletének kielégítése.
- A valódi tudáshoz való juttatás tevékenységeken keresztül.
- Komplexitás érvényesítése.
- Tapasztalatba ágyazott differenciált képességfejlesztés.
- Elfogadás, bizalom, tisztelet, megbecsülés.
- Az anyanyelvi nevelés fontossága.
- A gyermek, mint egyén a közösségben.
- Szokás-, szabályrendszer kialakítása.
- Megfelelő életvitel, egészséges életmód.
- Környezettudatos viselkedés.
- Családokkal való együttműködés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása.
- Inkluzivitás
- Másság elfogadására nevelés

GYERMEKKÉP

Célok:

- Az óvodai nevelés gyermek központú, befogadó legyen
- Biztosítsa minden gyermek számára a magas színvonalú, szeretetteljes nevelést
- Érvényesüljön a hátránycsökkentő szerep és az előítélet mentesség
- A magyar/német családok még élő szokásainak megismertetése, nyelvének, kultúrájának ápolása az óvodások hétköznapi tevékenységrendszerében és az ünnepeken.
- A német ajkú családok gyermekeiben a nemzetiséghez való tartozás érzésének, szoros kötődésének erősítése.

Feladatok:

A családokkal együttműködve, nevelési tevékenységüket kiegészítve és azt segítve, olyan gyermekek nevelése, akik 6-7 éves korukra:

- Testileg, lelkileg, és erkölcsileg egészségesen fejlettek. Rendelkeznek az életkoruknak megfelelő testi és lelki képességekkel és készségekkel.
- Határozott fellépésűek, magabiztosak, pozitív az énképük, önállóak, dönteni tudnak, jól alkalmazkodnak, gyors a helyzetfelismerésük, jó kommunikációs képességűek, iskolai életre alkalmasak.
- Akik jól érzik magukat társaik és a felnőttek között az óvodánkban.
- Aktívak, érdeklődők, szívesen tevékenykednek.
- Választékosan beszélik anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezik ki.
- A magyar és a német nemzetiségi hagyományok megismerése, elsajátítása, átörökítése, a kultúrához tartozó ünnepek, hagyományok, szokások ápolása.

ÓVODAKÉP

A természet ajándéka az a csodálatos környezet, amely körül veszi óvodánkat Debrecenben, a Nagyerdő és a város találkozásánál.

A természeti környezet számtalan többletismeret megszerzésére ad lehetőséget, évszokról-évszakra, napról- napra a szemünk láttára bontakozik ki, és változik a mindenkori valóság.

A gyermekek és a természet között közvetlen módon szövődik kapcsolat, észrevétlenül jön közel hozzájuk a természet. Természetes közegükben ismerkednek növényekkel, állatokkal, észrevétlenül lesznek természetvédők, környezetszeretők.

A természet, az élővilág szeretete és védelme megalapozza a környezettudatos magatartás kialakulását, amely a későbbi évek során is elkíséri majd őket, ezért mindenkor élünk a környezet adta lehetőséggel.

Udvarunk fás-, bokros területeivel szinte beolvad az óvodát körülvevő erdőbe. Távol a városi közlekedés zajától, jó levegőn játszhatnak, mozoghatnak mindennap az ide járó gyermekek.

Óvodánk korszerű és modern felszereltsége maximálisan elősegíti a gyermekek testi, szellemi, erkölcsi fejlődését.

Óvodánk „nyitott óvoda”, küldetésünk, hogy óvodai tevékenységünk szolgálja és támogassa a városban hosszabb-rövidebb ideig élő német családok gyermekeinek óvodai nevelését, fejlesztését.

Nyugodt, zavartalan működésünkhöz minden feltétel adott:

- apartmanos épületszerkezet: nyolc önálló csoportszoba, hozzátartozó mosdóval, öltözővel, fedett terasszal
- tornaterem
- KRESZ pálya
- futballpálya

- műfüves futballpálya
- futópálya
- távolugró gödör

ugróiskola

- mezítlás út
- nyolc önálló udvarrész, saját homokozóval, változatos udvari játékeszközökkel, sporteszközökkel

A belső környezet harmonikusan illeszkedik a külsőhöz, szinte minden eszköz, tárgy természetes anyagból van.

Ideális környezetben, magas színvonalú pedagógiai munkával biztosítjuk gyermekeink egyéni képességeinek fejlődését.

Arra törekszünk, hogy gyermek központú nevelésünkkel megtartsuk és növeljük a velünk kapcsolatban állók elégedettségét.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időszakában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Programunkat szakmailag elkötelezett, elhivatott óvodapedagógusaink, tartalmas tevékenységekkel, szervezett programokkal valósítják meg.

Gyermekeinknek sokszínű tevékenységet biztosítunk, különös tekintettel a szabad játékra, a játék tevékenységeken keresztül az egyéni képességekhez igazodó műveltség tartalmakra.

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy:

- Az idejártó gyermekek személyisége kibontakozzon, önmagukhoz képest testileg, szellemileg, lelkileg fejlődjenek, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is.
- Olyan szeretetteljes óvodai légkört teremtsünk, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet övezi.

- Ahol a gyerekek jól érzik magukat, számukra az óvodai élet élményszerű, tartalmas és biztonságos.
- A gyermekek esetleges hátrányai csökkenjenek.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, bizalom övezze.

Programunkban pedagógiai hangsúlyt kap:

Játék- Mozgás- Anyanyelv- Környezettudatosság

HELYZETELEMZÉS

Óvodánk személyi feltételei

Személyi feltételeink biztosítottak programunk megvalósításához. Engedélyezett státusz:

34 fő

+1 fő, német nyelvi végzettségű óvodapedagógus (munkáltatója: Debreceni Német Kulturális Fórum)

Dolgozói létszám: 34

<i>Nevelőtestület</i>	<i>A nevelői munkát közvetlenül segítőik</i>	<i>Egyéb dolgozók</i>	<i>Összesen</i>
Főfoglalkozású óvodapedagógus: 17 fő +1 fő –német óvodapedagógus	:	Konyhai kisegítő: 2 fő Takarító: 1 fő Udvaros: 2 fő	34 fő +1 fő

A nevelőtestület összetétele, képzettsége

- A pedagógiai munkát 17 +1 (német) főiskolai végzettségű óvodapedagógus végzi.
- Óvodánkban szakmai munkaközösségek működnek, amelyek segítik programunk megvalósítását, az óvodapedagógusok szakmai fejlődését. A szakmai munkaközösségek mindig az adott nevelési év elején szerveződnek.

A nevelő munkát közvetlenül segítő személyzetre vonatkozó adatok

- Óvodapedagógusaink nevelési – gondozási munkáját csoportonként 1-1 szakképzett dajka és intézményi szinten 3 pedagógiai asszisztens segíti.

- Az irodákat, mellékhelyiségeket 1 dolgozó takarítja, aki a melegítő konyha részére elvégzi a mosást, vasalást.
- A tálalást 2 konyhai kisegítő látja el.
- Az óvodatitkár végzi az adminisztrációs munkát.
- Két férfi munkatársunk az udvar rendben tartásáról, és kisebb javítások elvégzéséről gondoskodik.

Családi háttér

Óvodánkba évek óta a város minden pontjáról érkeznek gyermekek.

Családi hátterük rendezett, kiegyensúlyozott, csak alkalmanként van néhány hátrányos helyzetű gyermekünk.

A szülők igényesek, magas követelményeik, elvárásaik vannak óvodapedagógusainkkal szemben.

2022/23 nevelési évtől a Debrecenben életvitelszerűen élő-, és dolgozó német anyanyelvű családokkal bővül a szülői közösség.

Óvodánk tárgyi feltételei

Óvodánk épülete, udvara

- Óvodánk 1976-ban épült, átfogó felújítása 2017/2018-ban történt. Apartmanos szerkezete - csoportonként külön mosdó, öltöző, fedett terasz biztosítja a feltételt a folyamatos, rugalmas napirendhez, és a gyermekek fejlesztéséhez.
- Csoportszobáink tágasak, világosak. Minden csoportszoba az ott dolgozó óvodapedagógusok által berendezett, általuk és a gyermekek által dekorált. Igazodva a külső környezethez sok természetes anyag található bennük. A bútorok a gyermekek által elérhető magasságúak. Minden csoportban

gazdag eszköztár áll a gyermekek rendelkezésére a mindennapi tevékenységekhez, játékok, írószerek stb. Az eszközök, játékok szintén elérhetők a gyermekek részére a nap bármely szakaszában.

- A csoportszobához tartozó öltöző, mosdó biztosítja a folyamatos, rugalmas napirendet az óvodába lépés első pillanatától.
- Fedett teraszunk az év mindennapján lehetővé teszi a friss levegőn való tartózkodást és mozgást.
- Különálló tornatermünkben csoportbontásos formában szervezzük a mozgás tevékenységeket. A tornateremhez tartozó szertár jól felszerelt, sokféle sporteszköz áll rendelkezésre a gyermekek optimális testi és mozgás fejlesztéséhez.
- Udvarunkon zöldövezetben, bokrok, fák árnyékában, 8 homokozóban (mind a nyolc csoporthoz külön homokozó tartozik, saját udvarrésszel), az autóforgalomtól távol jó levegőn játszhatnak, mozoghatnak mindennap az ide járó gyermekek.
- A kinti játék lehetőségei játékeszközökkel, telepített udvari játékokkal maximálisan kihasználta. A képességfejlesztő játékokon csúszhatnak, mászhatnak, függhetnek kedvük szerint.
- A KRESZ pályán többféle kerékpárral, motorral, rollerrel gyakorolhatják a biztonságos közlekedéshez szükséges alapvető szabályok játékos

elsajátítását, kielégíthetik mozgás szükségletüket.

- A műfüves futballpályán, a sövénnel védett sportpályán futballozhatnak, labdázhatnak, szabadon mozoghatnak a gyermekeink.
- A futópálya, távolugró gödör, ugróiskolák és a mezítlábas ösvény szintén hozzájárul a mozgás minél sokoldalúbb fejlesztéséhez, az egészséges

életmód megalapozásához.

- Udvarunk számtalan lehetőséget ad a környezettudatos magatartás formálására, a környezet megismerésére, megbecsülésére, óvására.
- A gyermekek étkeztetését jelenleg külső konyhai szállító biztosítja. Óvodánk melegítő, tálaló konyhával rendelkezik.

A tartalmi munkát segítő eszközök

- Csoportjaink játékkal, szemléltető eszközökkel való ellátottsága megfelelő, de folyamatos bővítése elengedhetetlen.
- Korszerű, modern IKT eszköztárral rendelkezünk, melyet folyamatosan, az igényeknek megfelelően bővítünk - asztali számítógép, laptop, pendrive, projektor, vetítővászon, CD lejátszó, okos TV, laminálógép, nyomtatógép, robotika készlet, bluetooth hangszóró.
- A mozgásfejlesztéshez szükséges sporteszközök gazdagítására évek óta nagy gondot fordítunk, ennek eredményeképpen tornatermünk és sportudvarunk jól felszerelt, korszerű, pl. mászófal, Mozgáskotta eszközei.
- Könyvtárunkat lehetőségeink szerint folyamatosan fejlesztjük, bővítjük.

GAZDÁLKODÁS

D.M.J.V. ÖNKORMÁNYZATA ÁLTAL BIZTOSÍTOTT KÖLTSÉGVETÉS: - magyar és - német nyelvű óvodai nevelés	- közüzemi díjak - felújítás - bér + járulék - karbantartás egy része - német helyiség bútorai, foglakoztatás eszközei
ALAPÍTVÁNYI BEVÉTEL	- eszközök - játékok - képességfejlesztő játékok - karbantartás - stb.
SZPONSZOROK	
PÁLYÁZATOK	

NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA

Célok:

- A gyermeki aktivitást, motiváltságot, kíváncsiságot ébren tartani, kielégíteni, a kreativitás előtérbe helyezni.
- Érvényesíteni az ismeretet, képességet, attitűdöt.
- Esélyegyenlőséget teremtő, diszkrimináció mentes légkört biztosítani.
- Az inkluzív pedagógiai gyakorlat alkalmazásával a befogadó közösség /gyermek, szülő, alkalmazotti kör/ és az integrált –gyermek közötti optimális kapcsolatot kialakítani.
- Gyermekünk elmélyülten, kreatívan tudjon játszani.
- Életkori sajátosságaiknak és egyéni képességeiknek megfelelően, önmagukhoz képest fejlődjenek testileg, mentálisan, erkölcsileg és értelmileg.
- Szeressenek mozogni, használják ki a rendelkezésükre álló, óvodánk által biztosított nagy területet.
- Tudatosuljon bennük, hogy a sokféle mozgás, a helyes táplálkozás, a tisztálkodás, az időben történő pihenés, stb., mind saját egészségük megőrzését, és fejlődésüket szolgálja.
- Legyenek képesek pozitívan alkalmazkodni, együttműködni, érzékenyen reagálni társas és természeti környezetükre, óvják és gondozzák azt.
- Őrizzék és ápolják anyanyelvüket, valamint népi és helyi hagyományainkat.
- A személyiség kétnyelvű környezetben való fejlesztése, pozitív érzelmi viszony kialakítása mindkét nyelv iránt.
- Lehetőség biztosítása a kétnyelvű környezet megélésére.

- A német nyelvnek, a még élő szokásainak megismertetése, nyelvének, kultúrájának ápolása, az önazonosság megőrzése, átöröklése a hétköznapi tevékenységekben és az ünnepekben.

Általános feladat:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Az óvodai nevelés tevékenységformái/ játék, munka, tanulás feltételeinek biztosítása, támogatása

Elvárás az óvodapedagógusoktól:

- Ismerje a gyermekek személyiségét és családi hátterét.
- Pedagógiai tevékenységével egészítse ki a családi nevelést.
- A gyermekek életkorát, igényeit figyelembe véve nyugodt, derűs légkört teremtsen.
- Érvényesítse az inkluzivitást természetes élethelyzetek megteremtésével.
- A csoportszobák, a terasz, az udvar, a tágabb környezet - erdő, séták stb. - adta lehetőségek kihasználásával a gyermekek mozgásigényét játékkal, mozgással elégítse ki, a gyermekek mozgáskészségét fejlessze.
- Alakítson a gyermekekben a természeti, társadalmi környezethez való pozitív viszonyt.
- Megfelelő beszédhelyzetek megteremtésével a gyermekek kommunikációs képességét folyamatosan fejlessze.
- Erkölcsi és közösségi neveléssel a gyermekek szocializációját segítse.
- A gyermekek, a családok speciális szükségleteinek, igényeinek figyelembe vételével vonjon be szakembereket, segítőket az esetleges hátrányok csökkentése érdekében.
- Ismerje meg kompetencia határait, szükség esetén kérje a szakemberek segítségét.
/gyermekvédelmi felelős, pszichológus/.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Óvodánk csoportszerkezete

Óvodánkban kialakult gyakorlat: homogén életkorú csoportok szervezése.

Csoportszerkezet:

3- 4 évesek (két csoport)

4 - 5 évesek (két csoport)

5 - 6 évesek (két csoport)

6 - 7 évesek (két csoport)

- Elveink és gyakorlati tapasztalataink alapján véleményünk az, hogy az azonos életkorú gyermekeknek hasonlóak a szükségleteik, igényeik, sajátosságaik, érdeklődésük, aktivitásuk, teherbírásuk, ezért a feltételeket /tárgyi, érzelmi, valamint a bánásmód / az adott életkorhoz igazítjuk. Különösen: játék, mozgásfejlesztés, kommunikáció, séták, kirándulások, szocializáció, önállóság.

- Több lehetőségünk van az egyéni eltérések megismerésére, a differenciált egyéni fejlesztésre, bánásmódra.
- Érzelmi biztonságot, stabilitást jelent a gyermekek számára, hogy három vagy négy évig ugyanazokkal a gyermekekkel és felnőttekkel tartanak kapcsolatot és tevékenykednek.
- Több éve gyakorlat, hogy a várhatóan négy évet óvodába járó gyermekek egy csoportba kerülnek, így nem kell csoportot váltaniuk az iskolába lépés előtt.

Napirend és hetirend

Óvodai életünk keretét a jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend és hetirend adja. Ez biztosítja a gazdag, változatos, párhuzamosan végezhető, képességfejlesztő, differenciált tevékenységek tervezését és szervezését, mely hozzájárul a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi, és közösségi fejlődéséhez.

Óvodapedagógusaink egyéni munkarendben, esetenként nagyobb átfedési időben dolgoznak.

Napirendünk kialakításában érvényesítendő elvek:

- A gyermekek életkori sajátosságai.
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintje.
- Tevékenységszervezés. /kötött – kötetlen/
- Szabadban szervezett tevékenységek, évszakhoz való alkalmazkodás.
- Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, azt óvodapedagógusaink alakítják ki.
- Törekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek szükségleteihez, továbbá tekintettel van a helyi szokásokra, szabályokra.
- Az étkezések kezdési és befejező időpontja meghatározott, de ezen időintervallumon belül folyamatosan foglalnak helyet a gyermekek, és egyéni tempójuknak megfelelően fejezik be az étkezést.
- A német nyelvi nevelés megvalósítása.

Hetirendünk kialakításában az alábbi elveket érvényesítjük:

- A csoport ismeretében, a gyermekek igényeinek, szükségleteinek megfelelően alakítjuk ki a hetirendet, tág időkeretet biztosítva a tevékenységekben való elmélyüléshez.

- A mindennapos mozgást csoportonként mindennap a szabad udvari játéktevékenység előtt a teraszon, az udvaron, az erdőben szervezzük.
- Rögzítjük a mozgás és az élményszerző séták helyét.
- A többi napon az éves nevelési-tanulási tervnek, aktualitásoknak megfelelően szervezzük a tevékenységeket, a komplexitás elvét figyelembe véve.

A hetirendünk és napirendünk kialakításakor fontos szempont az évszakhoz való alkalmazkodás. A nyári időszakra külön napirendet készítünk.

Dokumentumaink:

- **Felvételi-mulasztási napló** - a jogszabályoknak megfelelően a helyi programunkhoz igazodva szerkesztjük és vezetjük.
- **A nevelési - tanulási tervet** az erre a célra általunk szerkesztett, a
 - programunkkal koherens csoportnaplóba rögzítjük.
- A gyermekekről **személyiséglapot** vezetünk.
- **Gyermekek fejlődésének nyomon követése** dokumentum.

NÉMET NYELVI NEVELÉS

Célok:

Hagyományos óvodai feltételek között a természeti környezetünk sajátosságait figyelembe véve és értékeinket megtartva a Debrecenben életvitelszerűen élő-, és dolgozó német anyanyelvű családok 3-6 éves korú gyermekeinek a német nyelvi nevelés biztosítása, iskolai tanulásának megalapozása.

A német kultúrához kötődő szokások, hagyományok megismerése, ápolása, elsajátítása.

A magyar-német kétnyelvi nevelést folytató csoportokban a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességeit figyelembe véve az érzelmi biztonság megteremtése, a képességek és készségek fejlesztése a játékon - mint a gyermeki személyiség legfejlesztőbb, leghatékonyabb eszközén- keresztül.

Feladatok:

- Barátságos és szeretetteljes légkör kialakítása, amely segíti a beilleszkedést, oldja a beszédgátlást, felkelti a beszédkedvet.
- A képességek fejlesztéséhez a témákat, az anyagokat a mindennapi életünkből, a szűkebb-, és tágabb környezetünkből merítjük.
- A német nyelv közvetítésekor nyelvtanilag hibátlan, mintaadó beszédre törekszünk.
- Egyszerűen, érthetően fogalmazunk.
- A napi tevékenységek során német nyelven adjuk az utasításokat.
- Igyekszünk minél több élethelyzetben németül beszélni –köszönés, gyermekek fogadása, étkezés, testápolás, öltözködés, pihenés, stb.
- A könnyebb megértés érdekében tárgyi eszközöket, képeket, képeskönyveket használunk.
- A német nyelv használata áthatja óvodai életünk minden tevékenységét - gondozás, játék, munka, játékos tanulási tevékenység.

- Pozitív megerősítéssel motiváljuk a gyermekek nyelvelsajátítását.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni beszédsajátosságait, a beszédfejlődés ütemét; ez lesz az egyéni fejlesztés alapja.
- Igyekszünk megérteni az alig beszélő, nehezen megszólaló
 - gyereket, alkalmat keresünk a szóbeli aktivizálásukra.
- Folyamatosan fejlesztjük nyelvi kultúránkat (önképzés, továbbképzés).

Elvárás az óvodapedagógustól

- Attitűdje modell értékű, ezért beszéde legyen érthető, tisztán, helyesen képezze a hangokat, mondat szerkesztése legyen egyszerű, változatos.
- Metakommunikációs jelzései legyenek egyértelműek, kifejezők, gazdagok, árnyaltak és legyenek összhangban a szavak tartalmi jelentésével.
- Ismerje meg a gyermeki érdeklődés irányultságát.
- Segítse a gyermekeket a mindennapi életben való eligazodásban, a szűkebb és tágabb környezetükhöz, az élő és élettelen természethez, a technikához való viszonyulásukban.
- A két nyelv használata érvényesüljön az óvodai élet tevékenység formáiba.
- Aktív, érdeklődő, kreatív, kooperációra képes gyermek nevelése, aki megfelelő kommunikációs készséggel bír.
- A német nyelvnek és kultúrájának megismerésére, megszerettetésére és elsajátítására való ösztönzés.
- Tevékenységek közben gondolataik megfogalmazása, szókincsük bővítése, kifejezőkészségük fejlesztése.
- Beszélgetések, párbeszédek ösztönzése, ezek során az érzelmi kötődések segítése, a beszéddel történő kapcsolatteremtés támogatása.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a magyar és német nyelv iránt.

- Olyan biztonságos nyelvi környezet kialakítása, amelyben a gyermekek német anyanyelven is kommunikálhatnak egymással és a német nyelven beszélő felnőttekkel.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- Ismerik és megnevezik németül a testrészeket, megértik és alkalmazzák a testsémával kapcsolatos névutókat, irányokat.
 - Társas helyzetekben német nyelven kezdeményeznek mozgásos játékokat.
 - Életkori sajátosságuknak megfelelően ismernek dalokat, körjátékokat, gyermekjátékokat.
 - Felismerik a német zene jellemzőit, alkalmazzák zenei tevékenységükben (jellegzetes mozgások, térformák, zenei hangsúlyok).
 - Ismernek jellegzetes népi nemzetiségi hangszereket (szájharmonika, harmonika, fúvós hangszereke
 - Rajzolásukban, manuális készségfejlesztő tevékenységeikben németül megneveznek, alkalmaznak tárgyakat, eszközöket, munkafolyamatokat, formákat, színeket.
 - Tudnak a kommunikációs helyzetnek megfelelően viselkedni (egyszerű kérdések, válaszadó szerepkör minden helyzetben).
 - Különbséget tesznek a nyelvhasználatban (német, magyar).
 - Ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat német nyelven.
 - Aktívan részt vesznek német mesék dramatizálásában.
 - Megneveznek tárgyakat, dolgokat, épületeket.
 - Megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat.
 - Matematikai tevékenységekben németül számolnak, értik, végrehajtják, a feladatokat.
- (Forrás: MNÁMK Óvodájának Pedagógiai Programja)

A TEVÉKENYSÉGEKBEN NÉMET NYELVEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A gyermek születése pillanatától tanul. Minden tevékenységét áthatja a tanulás. A német gyermekek tanulási tevékenységét a német nyelvi óvodapedagógus tervezi, szervezi és valósítja meg.

Formája:

- A gyermekcsoportban, a mindennapi tevékenységek során a magyar és német nyelven beszélő óvodapedagógussal.
- A délelőtti folyamán, 9:30-11:00 között a német nyelvű óvodapedagógussal az intézmény erre a célra kialakított helyiségében. Lásd. Napirend

Célok:

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, ismereteinek alkalmazása.

Elvárás a német nyelvi óvodapedagógustól:

- Készítsen tanulási tervet, benne képességfejlesztő feladatot, anyagot megjelölve, figyelembe véve a német gyermekek életkori sajátosságait, már meglévő ismereteit, egyéni képességeit, és az aktualitásokat.
- Segítse elő a teljes személyiség fejlődését.
- Tanulást támogató környezetet teremtsen, ezáltal a gyermekek kompetenciáit fejlessze.
- A tanulás során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermeki személyiség kibontakozását.
- Építsen a gyermekek már meglévő egyéni képességeire, ismereteire.
- Törekedjen a tanulási tevékenységekben a belső indíték, attitűd, kíváncsiság ébrentartására, fejlesztésére.
- A gyermekekkel az „én is tudom, én is tudhatom” érzését ismertesse meg.

- Egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel, eltérő idejű tanulási idővel érje el, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A műveltségi területek tevékenységeinek komplex szervezésével biztosítson lehetőséget a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatásához, fejlődéséhez.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás.
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati problémamegoldás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett játékos cselekvésből kiinduló, felfedezettő megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.
- Kooperatív tanulás.
- Játékba integrált tanulás.

A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek szervezeti formája:

- kötött
- kötetlen

A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek során alkalmazott munkaformák:

- egyéni
- csoportos
- frontális
- páros

A tanulás időtartalma:

- növekvő időtartamú: 5-35 perces

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE - A GYERMEKEK MÉRÉSE

Célok:

- A gyermekek megismerése.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat mozzanatainak rögzítése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- A gyermekek pszichikus struktúráinak felmérése: szomatikus-, szociális-, értelmi-, verbális fejlettség.
- Az egyes gyermekeknél a lemaradt területek fejlesztése.
- A csoport nagyobb részénél felfedezett hiányosságok korrigálása.
- Az iskolára alkalmasság megállapítása.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus folyamatosan végezzen a gyermekek fejlődésére vonatkozó megfigyeléseket a mindennapi életben – spontán megfigyelés.
- Szerezzen pontos ismeretet a gyermek fejlődéséről, egyéni foglalkoztatással, rövid ideig, játékosan – irányított megfigyelés.

/ pl. mérőlap /

- Vezessen az óvodapedagógus által mérhető fejlődés-lélektani megalapozottságú személyiséglapot.
- A gyermekek megismerésének érdekében a korai fejlődésre vonatkozó adatokat rögzítse (anamnézis) a szülők segítségével a személyiséglapon.
- Végezze el a gyermekek szomatikus, szociális, értelmi, verbális fejlettségének mérését, a vonatkozó megfigyeléseket rögzítse a személyiséglapon .

- Az óvodapedagógus készítsen szöveges feljegyzést a személyiséglapon:
 - *A beszoktatás tapasztalatairól*
 - *A család életében történt változásokról*
 - *A gyermek életében történt jelentős változásokról*
- A személyiséglap kitöltésével, pontos vezetésével ismerje fel a problémákat.
- A szülőket tájékoztassa a gyermek fejlődéséről, fejlettségi szintjéről, a felmerülő problémákról, a fejlesztendő területekről és a fejlesztési lehetőségekről.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvoda - Család

„Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.”

/ Óvodai Nevelés Országos Alapprogram/

A szülő tud legtöbbet gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit. Az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.

A korrekt, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- Kölcsönös bizalom a család és az óvoda között, nyílt, őszinte együttműködés.
- Tiszteletben tartjuk a család világnézetét.
- A szülő érezze, hogy gyermekét szeretjük, számítunk a véleményére, tiszteletben tartjuk nevelési elveit.
- Óvodapedagógusaink emberi magatartása, szakmai felkészültsége egyaránt példamutató legyen.

A kapcsolattartás formái:

Szülői értekezlet

- Az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, problémákat beszéljük meg ezen az értekezleten.
- Feladatunk a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

Gyakorisága- annyi alkalommal, ahányszor az óvodapedagógusok szükségesnek tartják, de:

- évente 2 alkalommal kötelező (év kezdéskor és év közben)

A szülői értekezletek formája legyen változatos, pl. online, interaktív, VIDEO felvételekkel alátámasztott stb. /„Együtt a szülőkkel” jó gyakorlat szerint/ **Fogadóóra**

- Az óvodába járás ideje alatt legalább 1 alkalommal kötelező fogadóórát tart az óvodapedagógus, a szülő igénye vagy az óvodapedagógus javaslata

alapján.

|| + 1 fogadóóra kötelező az iskolába készülő gyermekek szüleinek.

Családlátogatás

- Az óvodapedagógus kezdeményezésére.
- A szülő kifejezett kérésére.
- Indokolt esetben az óvodapedagógus a gyermekvédelmi felelőssel, a hatósággal együtt végzi a látogatást.

Egyéb lehetőségek

- Óvodapedagógusaink lehetőséget biztosítanak a mindennapi életbe való betekintésre, a szülők igényeinek megfelelően, előzetes egyeztetéssel.

Ünnepek, közös rendezvények:

- Ezeket a programokat az óvodapedagógus szülőkkel, vagy szülők nélkül, belátása szerint szervezheti meg.
- Óvodapedagógusaink az óvodába járás ideje alatt minimum egy közös rendezvényt tartanak a szülők részvételével.

Hagyományos ünnepeink	Helyi hagyományok	Megemlékezés
• Mikulás • Adventi készülődés • Farsang • Húsvét • Gyermeknap	• Születésnap • Névnap • Szüreti kerti-party • Márton nap • Luca napi-, Pünkösdi óvodai vásár • Évzáró - búcsúzó ünnepség - 3. évben, 5-6 éveseknek, ha van iskolába menő gyermek, illetve az óvodapedagógus döntése alapján • 4. évben, a 6-7 éveseknek • Alapítványi bál	• Március 15. • Anyák-, Apák napja - <i>ajándékkészítés, vers, ének tanítása, köszöntés formája a csoport pedagógusainak döntése alapján</i>

Óvoda - Iskola Célok:

- Ismerjük meg egymás szakmai munkáját, programjait, elvárásait.
- Ismerjék meg 6-7 éves gyermekeink az iskolát, ismerkedjenek a tanítói magatartással, szerezzenek tapasztalatot az iskolai elvárásokról

Elvárás az óvodapedagógustól – feladatok:

- Szülők igényeinek felmérése a tanítós szülői értekezletet illetően.
- Szülői értekezletet szervezése az iskolába készülő gyermekek szüleinek.
- Kapcsolat ápolása a Debreceni Német Általános Iskolával.

Óvoda - Közművelődési intézmények

A kulturális felelős szervezi a programokat, tartja a kapcsolatot a különböző intézményekkel.

- Színház, Bábszínház
- Könyvtár, Múzeum
- Egyéb aktuális programok, kiállítások

Célok:

A gyermekek vegyenek részt az óvodán kívül szervezett gyermek programokon.

Elvárás az óvodapedagógustól – feladatok:

- A gyermekprogramok megszervezésével a gyermekcsoportot közös, új esztétikai, művészi élményekhez juttatni.

Magyar Úszó Szövetség-ÚNEP

- Célja a gyermekek egészséges életmódra való nevelése, a vízbiztos úszás elsajátítása.

Magyar Labdarúgó Szövetség –MLSZ

- Bozsik Intézményi Program - rendszeres, heti, játékos labdarúgó sportfoglalkozások.

Óvoda- Országos, helyi nemzetiségi szervezetek

- Debreceni Német Kulturális Fórum (Horváth Andrea)
- Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Budapesti Goethe Intézet
- MNÁMK –Baja

BMW Group Debreceni Gyára

15. SZ. FÜGGELÉK

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE DOKUMENTUMAI

NAGYERDEI ÓVODA

✉ 4032 Debrecen, Pallagi út 3.

☎: 52/ 536-612, 536-613, 30/ 462-1842

OM 030891

E-mail: nagyerdei@ovoda.debrecen.hu

www.nagyerdeiovoda.hu

„Debrecen Város Közoktatásáért” díjas, előminősített -REFERENCIA intézmény,
Zöld Óvoda, Biztonságos Óvoda, Állatbarát Óvoda, Madárbarát óvoda, Klímanócska Program Óvoda

A GYERMEK FEJLŐDÉSÉT NYOMON KÖVETŐ DOKUMENTÁCIÓ

AZ ÓVODA ADATAI	A GYERMEK ADATAI
Intézmény neve: Nagyerdei Óvoda	Neve:
Intézmény címe: 4032 Debrecen, Pallagi út 3.	Születés helye/dátuma:
OM azonosítója: 030891	Oktatási azonosító száma:
Óvodapedagógusok neve:	Lakcím:

p.h

igazgató

óvodapedagógus

óvodapedagógus

Tartalmazza:

1. **Adatlap** (a gyermek és az óvoda adatai)
2. Személyiséglap - A gyermek anamnézise
3. A befogadás/ beilleszkedés tapasztalatai
4. Személyiséglap – a gyermek fejlődésének mutatói, a gyermekek szomatikus, szociális, értelmi, verbális fejlettség mérésének eredménye
5. A mérés eredménye/ feljegyzések
6. Fejlődési napló- a gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, az elért eredmény
7. Szülői tájékoztatás feljegyzései
8. Egyebek – családrajz, Szakértői Bizottság vizsgálatának megállapításai, Szakértői Bizottság felülvizsgálatának megállapításai, törvény által meghatározott esetben készített fejlesztési terv, speciális orvosi papírok

Óvoda neve: Nagyerdei Óvoda

Óvoda címe: 4032 Debrecen, Pallagi út 3

Óvoda OM azonosítója: 030891-001

Gyermek adatok

Gyermek neve:

Gyermek oktatási azonosítója:

Születési helye:

Születési dátuma:

Anyja születési neve:

Apja neve:

Gyermek óvodai jele:

Gyermek aktuális csoportja:

Első nevelési nap (igénybevétel kezdete):

Életszakasz: Óvodakezdés előtt

A gyermek általános egészségi állapota

Gyermekénél előfordult már lázgörcs, krupp?

Igen

Nem

.....

.....

.....

.....

Gyermekének volt hosszan eltartó betegsége?

Igen

Nem

.....

.....

.....
.....
Gyermekeit érte baleset, sérülés?

Igen

Nem

.....
.....
Gyermeke részesült tartósan kórházi ellátásban?

Igen

Nem

.....
.....
A gyermek mozgás- és beszédfejlődésének jellemzői

Gyermeke járt mozgásfejlesztésre?

Igen

Nem

Milyen mozgásfejlesztésben vett részt?

.....
.....
.....
.....
Gyermeke járt logopédiai foglalkozásra?

Igen

Nem

Ha igen, mikor?

.....
.....
Egyéb jellemzők

Gyermeke részt vett bölcsődei nevelésben?

Igen

Nem

.....
.....
Gyermeke részt vett már óvodai nevelésben?

Igen

Nem

.....
.....
.....
.....

Gyermeke részt vett bölcsődén/óvodán kívüli fejlesztésen, terápián?

Igen

Nem

.....
.....
.....
.....

Gyermeke részt vett nevelési tanácsadói/szakértői bizottsági vizsgálaton?

Igen

Nem

Ha igen, mikor és min?

.....
.....
.....
.....

Életszakasz: Óvodakezdés

A gyermek beszéd- és mozgásfejlettségének jellemzői

Gyermeke szeret hintázni, pörögni, forogni?

Igen

Nem

Gyermeke szeret labdázni?

Igen

Nem

Gyermeke szeret kismotorozni, futóbiciklizni?	Igen	Nem
---	------	-----

Gyermeke szeret firkálni, rajzolni, gyurmázni?	Igen	Nem
--	------	-----

Gyermeke dominánsabban használja valamelyik kezét?	Igen	Nem
--	------	-----

Ha igen, melyiket?

.....

.....

.....

.....

Gyermeke sportol rendszeresen?	Igen	Nem
--------------------------------	------	-----

Ha igen, mit?

.....

.....

.....

.....

Gyermeke szeret beszélni, kapcsolatot teremteni?	Igen	Nem
--	------	-----

Gyermeke szereti a könyvből olvasott / fejből mesélt meséket?	Igen	Nem
---	------	-----

Gyermeke szeret mesélni a vele kapcsolatos történetekről?	Igen	Nem
---	------	-----

Gyermeke jelenleg jár mozgásfejlesztésre?	Igen	Nem
---	------	-----

Ha igen, mire?

.....

.....

.....

.....

Jelenleg gyermeke jár logopédiai foglalkozásra?	Igen	Nem
---	------	-----

A gyermek szociális, érzelmi fejlettségének jellemzői

Gyermeke milyen tevékenységekben, játékokban vesz részt szívesen?

.....

.....

.....

.....

.....

Gyermekének mi a kedvenc játéka?

.....

.....

.....

.....

Gyermeke használ digitális eszközöket, például tablet, számítógép, telefon...stb?

Igen

Nem

Ha igen, milyen eszközt és milyen gyakorisággal?

.....

.....

.....

.....

Gyermeke könnyen teremt kapcsolatot a felnőttekkel?

Igen

Nem

Gyermeke könnyen teremt kapcsolatot más gyermekekkel?

Igen

Nem

Gyermeke hogyan viszonyul az otthoni szabályokhoz?

.....

.....

.....

.....

Gyermekeit milyen módon jutalmazza, dicséri?

.....

.....

.....

.....

Gyermekeit milyen módon marasztalja el?

.....

.....

.....
.....
Gyermeke használ még cumit?

Igen

Nem

Ha igen, mikor?

.....
.....
.....
.....

Gyermekeire jellemző az ujjszopás?

Igen

Nem

Ha igen, milyen helyzetben?

.....
.....
.....
.....

Gyermekeinek vannak félelmei?

Igen

Nem

Ha igen, mitől fél és hogyan nyugtatható meg?

.....
.....
.....
.....

Gyermeke szokott dühös, indulatos lenni?

Igen

Nem

Ha igen, hogyan nyugtatható meg?

.....
.....
.....
.....

Hogyan jellemezné gyermeke érzelmi fejlettségét? (Például vidám, kiegyensúlyozott, zárkózott, frusztrált, nyugtalan, akaratos, lobbanékony, változó hangulatú, ...stb.)

.....

.....

.....

.....

A gyermek szokásai, önállósági szintje

Gyereke időben jelzi szükségleteit?	Igen	Nem
Gyereke szobatiszta?	Igen	Nem
Gyereke ágytiszta?	Igen	Nem

Hogyan jellemezné gyermeke alvását, alvási szokásait?

.....

.....

.....

.....

Gyereke délután szokott aludni, pihenni?	Igen	Nem
--	------	-----

Ha igen, mennyi ideig?

.....

.....

.....

.....

Gyereke önállóan étkezik?	Igen	Nem
---------------------------	------	-----

Gyereke az étkezés során használ evőeszközt?	Igen	Nem
--	------	-----

Ha igen, mit?

.....

.....

.....

.....

Gyereke használ még cumisüveget?	Igen	Nem
----------------------------------	------	-----

Gyereke önállóan iszik pohárból?	Igen	Nem
----------------------------------	------	-----

Van olyan étel, amit gyermeke nem fogad el? Igen Nem

Ha igen, milyen ételt?

.....

.....

.....

.....

Hogyan jellemezné gyermeke étkezési szokásait?

.....

.....

.....

.....

.....

Gyermeke egyedül vetkőzik? Igen Nem

Gyermeke próbál egyedül öltözködni? Igen Nem

Hogyan jellemezné gyermeke önállóságát?

.....

.....

.....

.....

A gyermek általános egészségi állapota

Gyermekeinek van született betegsége? Igen Nem

Ha igen, mi?

.....

.....

.....

.....

Gyermekeinek van érzékszervi, mozgásszervi sérülése/elváltozása? Igen

Nem

Ha igen, mi?

.....

.....

.....

.....

Gyermekeinek van valamilyen érzékenysége, allergiája?

Igen

Nem

Ha igen, mi?

.....

.....

.....

.....

Gyermeke áll rendszeres gyógyszeres kezelés alatt?

Igen

Nem

Ha igen, milyen gyógyszert szed?

.....

.....

.....

.....

Egyéb

Gondviselő kérése, egyéb megjegyzése a gyermekkel kapcsolatban

.....

.....

.....

.....

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE
SZEMÉLYISÉGLAP

Első év 3-4 éves gyermekek; Második év 4-5 éves gyermekek; Harmadik év 5-6 éves/ nem tanköteles gyermekek

zölddel írott = OviKréta elvárásai

A gyermek motoros fejlettsége – nagymozgás

Kondicionáló képességek	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
erő- megfigyelés			
• erős			
• átlagos			
• gyenge			

gyorsaság- megfigyelés			
• gyors			
• átlagos			
• lassú			
állóképesség- megfigyelés			
• jó			
• átlagos			
• gyenge			

Mászókázik, csúszdázik. Elemi nagymozgásokat végez. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Képes rövid ideig (2-3 másodperc) egy lábon állni. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Páros lábbal ugrik helyben. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Rövid (3-5 fok) lépcsőn váltott lábbal önállóan közlekedik. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			

• kialakult			
-------------	--	--	--

Labda elrúgásánál lábát hátra és előre lendíti. Labdával egyszerű feladatokat végez. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Hátrafelé lépked. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Lábujjhegyre áll. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Egyensúlyozás képessége- Rövid, keskenyebb felületen egyensúlyozva jár. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek motoros fejlettsége - finommozgás

Vékonyabb lapú könyvet, újságot lapoz. Gyurmázik. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
---	-----------------------------------	--------------------------------------	---

• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Segítség nélkül gombol, cipzáraz. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Ollóval nyír. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Cipőfűzőjét megkötí. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Szabályosan, 3 ujjal fogja a ceruzát. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Zárt (nem szabályos) kört rajzol irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek motoros fejlettsége -vizuomotoros mozgás

Önállóan biciklizik. irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves pótkerékkel	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves két keréken
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Firkálás közben lefékezi mozdulatait, vonalakat húz. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Rajzkészség	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• nem rajzol			
• firka			
• figurális			
• emberábrázolása felismerhető (családrajz/ én rajz)			
• képalakítás			
Kezesség- dominancia- megfigyelés megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• Jobb kezes			
• Bal kezes			
• Két kezes /váltott kezes/			

A gyermek kommunikációs fejlettsége - beszédértés

Megérti az elhangzó közlést megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Megérti és végrehajtja az elhangzó utasítást, kérést megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Érti a saját személyére utaló névmásokat. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek kommunikációs fejlettsége -beszédprodukció

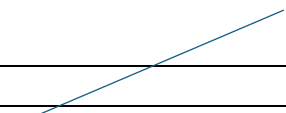
Elkezdődött a "mi ez?" korszak. Megfogalmazza az igényeit, szükségleteit. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Három-, négyszavas mondatokban beszél. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Mondatszerkesztés Összetett mondatokban beszél. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Párbeszédbe bevonható. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Elkezdődött a "miért?" korszak. Érdeklődve kérdez. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Szókincs- gazdag, árnyaltan kifejező - megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• gazdag, árnyaltan kifejező			
• átlagos			
• szegényes, hiányos			

Beszédtempó - megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• megfelelő			

• gyors			
• lassú			

Hangok ejtése megfigyelés/logopédiai mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• Tiszta			
• Hibás (logopédiai felmérés)			

Fogalom használat	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• Pontos			
• Bizonytalan			
• Értelmetlen			

A gyermek szociális fejlettsége - társas kapcsolatok

Megosztja örömet, bánatát. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Siker esetén mutatkozó érzelmi megnyilvánulások Dicséretre pozitív érzelmekkel reagál. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Kudarccsal kapcsolatos megnyilvánulások Kiváltó hatásnak megfelelő- megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• kiváltó hatásnak megfelelő	/		
• túlzott, heves			
• visszafogottan nyilvánít érzelmeket			
• nem nyilvánít érzelmeket			

Könnyen lehet vele kapcsolatot teremteni. megfigyelés	első év 3-4 éves		második év 4-5 éves		harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves	
	felhívással	tárral	felhívással	tárral	felhívással	tárral
• soha						
• megjelent						
• kialakulóban						
• kialakult						

A gyermek közösségben elfoglalt helye megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves (opcionális: szociometria / irányított mérés)
• Van kölcsönös kapcsolata			
• Van kapcsolata			
• Magányos			

Viselkedése a tevékenységekben-motivált Tevékenységekbe könnyen bevonható. megfigyelés	első év 3-4 éves			második év 4-5 éves			harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves		
	játék	munka	tanulás	játék	munka	tanulás	játék	munka	tanulás
• soha									
• megjelent									
• kialakulóban									
• kialakult									

Szükség esetén segítséget kér.	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
---------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------	---

megfigyelés			
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Bátran kezdeményez kapcsolatot, együttműködést. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Szívesen megosztja játékait más gyerekekkel. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Érzelmait szavakkal fejezi ki. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek szociális fejlettsége - játék

Képzelete egyéb tevékenységben Egyszerű, szerepeket idéző tevékenységeket végez ("Mintha"...) megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			

• kialakulóban			
• kialakult			

Kezdeményező képesség megfigyelés	első év 3-4 éves			második év 4-5 éves			harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves		
	játék Közös játékot kezdeményez más gyermekkel.	M	T	játék Közös játékot kezdeményez más gyermekkel.	M	T	játék Közös játékot kezdeményez más gyermekkel.	M	T
• soha									
• megjelent									
• kialakulóban									
• kialakult									

Képes a játékban a szerepcserére. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves		harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha				
• megjelent				
• kialakulóban				
• kialakult				

Az elképzelt játékhoz eszközöket keres. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves		harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha				
• megjelent				
• kialakulóban				
• kialakult				

A játékszabályokat betartja. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves		harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha				
• megjelent				
• kialakulóban				
• kialakult				

Együttműködési képesség	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves		harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves

megfigyelés									
	játék A közös játékban együttműködé sre törekszik.	M	T	játék A közös játékban együttműködé sre törekszik.	M	T	játék A közös játékban együttműködé sre törekszik.	M	T
• soha									
• megjelent									
• kialakulóban									
• kialakult									

A gyermek szociális fejlettsége - éneklődés

A csoportban kialakított szabályokat betartja. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Használja a "nem" szót. Konfliktusait képes önállóan megoldani. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Szívesen megosztja a számára fontos eseményeket, mesél azokról. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			

• kialakult			
-------------	--	--	--

Elfogadja az új helyzeteket, napirendi változásokat. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Elfogadja, ha valamit nem kap meg azonnal, képes várni. megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Önbizalom- megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• reális, egészséges			
• túlértékelt, túlzott			
• alulértékelt, kevés			
Önfegyelem megfigyelés			
• erős			
• átlagos			
• gyenge			
Önérvényesítés módja- pozitív - megfigyelés			
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			
Önérvényesítés módja- erős - megfigyelés			
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			

• kialakult			
-------------	--	--	--

A gyermek önállóságának fejlettsége- Önállóság

Önállóan vetkőzik és öltözik megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Önállóan étkezik megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Önálló a fürdőszobai tevékenységekben megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A kultúrhygiénés elvárásoknak megfelelően étkezik megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Képes önkiszolgálásra az megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek önállóságának fejlettsége- Önszabályozás

Egyszerű döntési helyzetben választani megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Alapvető érzelmi állapot – Kiegyensúlyozott-megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			
Vidám			
Közömbös			
Érzékeny			
Labilis			
Indulatos			
Szorongó			
Félénk			
Gátlásos			
Harsány			

Felismeri a felnőttek érzelmekifejezéseit, és azokra adekvátan reagál megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Felismeri a társak érzelmekifejezéseit, és azokra adekvátan reagál megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			

• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Magatartásában, viselkedésében megjelenik szabálykövetés a megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Képes alkalmazkodni a szokás- és szabályrendszerhez megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek önállóságának fejlettsége- Szokások

A játékok, eszközök ki- és elpakolásában szívesen részt vesz megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A tárgyakat rendeltetésszerűen használja megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A higiénés szabályokat betartja megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Képes elfogadni és betartani a felnőtt elvárásait megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

A gyermek kognitív fejlettsége - megismerő funkciók

Megépít minta után egyszerű építményt irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Egy szempont alapján tárgyakat válogat irányított mérés LEGO- ból, egy szín alapján	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Felismeri és megnevezi a környezet hangjait pl. ajtó nyitás, kulcs, papír, csengő, ritmusbot, kopogás, dobbantás	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Játék során más tárggyal helyettesíti a jelen nem levő tárgyat megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Ismeri a testét, testrészeit meg tudja mutatni irányított mérés- 5.sz. mérőlap	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Össze tud hasonlítani látható tulajdonságokat irányított mérés- 10.sz. mérőlap	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Tájékozódás, irányok térben – irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Vizuális memória- minta kirakása - szériális emlékezet irányított mérés pl. elemek sorba rendezése emlékezetből	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Vizuális időrendiség	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves Képek sorba rendezésével összefüggő történetet alkot – irányított mérés 7.sz. mérőlap
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Figyelem terjedelme – koncentráció Képes egy tevékenységre hosszabb ideig összpontosítani megfigyelés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Összefüggések felfogása Ismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit irányított mérés	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Kis számok körében számlál	első év 3-4 éves 5-10- s számkörben megfigyelés	második év 4-5 éves 5-10- s számkörben megfigyelés	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves 10- s számkörben irányított mérés 8.sz. mérőlap
• soha			
• megjelent			
• kialakulóban			
• kialakult			

Számfogalom szintek –	első év 3-4 éves	második év 4-5 éves	harmadik év/ nem tanköteles 5-6 éves irányított mérés 8.sz. mérőlap
Szemléletes cselekvő			
Szemléletes képszerű			
Elemi absztrakciós			

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE

SZEMÉLYISÉGLAP

harmadik év 5-6 éves / tanköteles gyermekek; negyedik év 6-7 éves / tanköteles gyermekek

zölddel írott = OviKréta elvárásai

*= Iskolakészültségi kritérium

A gyermek motoros fejlettsége – Nagymozgás

Kondicionáló képességek	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
erő- megfigyelés		
• erős		
• átlagos		
• gyenge		
gyorsaság- megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• gyors		
• átlagos		
• lassú		
állóképesség- megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• jó		
• átlagos		
• gyenge		

Előre bukfencezik oldalra dőlés nélkül irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Hintát hajt. Futása szabályos, koordinált irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Képes ellentétes kéz-láb emelésre irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Képes egy lábon előre ugrálni (legalább 5-öt) irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
soha		
megjelent		
kialakulóban		
kialakult		

Mozgás során képes az iránykövetésre, az irányváltoztatásra * irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Mozgása összerendezett * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Egyensúlyozás képessége irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek motoros fejlettsége – Finommozgás

Vékonyabb lapú könyvet, újságot lapoz. Gyurmázik megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Segítség nélkül gombol, cipzáraz irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Ollóval nyír irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Cipőfűzőjét megkötí irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Szabályosan, 3 ujjal fogja a ceruzát * irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek motoros fejlettsége- Vizuomotoros mozgás

Egy kézzel (domináns kéz) képes rövid ideig labdát pattogtatni irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Labdát kisebb távolságból biztonsággal elkap irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Képes felismerhető, összetett formákat rajzolni megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kirakót, puzzle-t (7-8 elemű) önállóan kirak * irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Rajzkészség nem rajzol	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles

fírka		
figurális		
képalakítás jelen van		
Emberábrázolása felismerhető, kellően részletezett * családrajz/ ÉN rajz 1.sz. mérőlap		
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Testhatárait érzékeli * megfigyelés		
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kezesség- dominancia- megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• Jobb kezes		
• Bal kezes		
• Két kezes /váltott kezes/		

A gyermek kommunikációs fejlettsége – Beszédértés

Szövegértés - megérti a történeteket, meséket irányított mérés 2.sz.mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Követi a folyamatos beszédet megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		

• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kérdésre adekvát választ ad * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Megérti a kapott feladatot * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek kommunikációs fejlettsége – Beszédprodukció

Összefüggő beszéd Rövid történeteket mesél megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Hangok ejtése Beszéde tiszta, érthető * megfigyelés + logopédiai mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Felismeri a nyelvtani szabályok alóli kivételeket. Beszédmotorikája a	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
--	--------------------------------	--------------------------------

kommunikációs helyzethez illő - megfigyelés		
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Betartja a társas kommunikáció alapvető szabályait * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Alkalmazza a nyelvtani szabályokat, nyelvtanilag helyesen fogalmaz* megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Fogalom használja megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• pontos		
• bizonytalan		
• értelmetlen		

Szókincs- gazdag, árnyaltan kifejező megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• gazdag, árnyaltan kifejező		
• átlagos		
• szegényes, hiányos		

Mondat szerkesztés megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• egyszavas		
• tömönlat		

• összetett mondat		
--------------------	--	--

Beszédtempó megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• megfelelő		
• gyors		
• lassú		

A gyermek szociális fejlettsége - Társas kapcsolatok

Megosztja örömet, bánatát megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Siker esetén mutatkozó érzelmi megnyilvánulások Dicséretre pozitív érzelmekkel reagál megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kudarccs esetén mutatkozó érzelmi megnyilvánulások Kiváltó hatásnak megfelelő, reális- megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• kiváltó hatásnak megfelelő		
• túlzott, heves		
• visszafogottan nyilvánít érzelmet		
• nem nyilvánít érzelmet		

Könnyen lehet vele kapcsolatot teremteni megfigyelés	harmadik év/ tanköteles		negyedik év/ tanköteles	
	felnőttel	társsal	felnőttel	társsal
• soha				

• megjelent				
• kialakulóban				
• kialakult				

A gyermek közösségben elfoglalt helye (opcionális: szociometria / irányított mérés)	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• Van kölcsönös kapcsolata		
• Van kapcsolata		
• Magányos		

Viselkedése a tevékenységekben-motivált Tevékenységekbe könnyen bevonható megfigyelés	harmadik év/ tanköteles			negyedik év/ tanköteles		
	játék	munka	tanulás	játék	munka	tanulás
• soha						
• megjelent						
• kialakulóban						
• kialakult						

Szükség esetén segítséget kér megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Bátran kezdeményez kapcsolatot, együttműködést * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		

• kialakulóban		
• kialakult		

Szívesen megosztja játékait más gyermekekkel megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Érzelmait szavakkal fejezi ki * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek szociális fejlettsége- Játék

Képzelete egyéb tevékenységben Egyszerű, szerepeket idéző tevékenységeket végez ("Mintha"...) megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kezdeményező képesség megfigyelés	harmadik év/ tanköteles			negyedik év/ tanköteles		
	játék Közös játékot kezdeményez más gyermekekkel.	munka	tanulás	játék Közös játékot kezdeményez más gyermekekkel.	munka	tanulás
• soha						

• megjelent						
• kialakulóban						
• kialakult						

Képes a játékban a szerepcserére megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Az elképzelt játékhoz eszközöket keres megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A játékszabályokat betartja megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Együttműködési képesség megfigyelés	harmadik év/ tanköteles			negyedik év/ tanköteles		
	játék A közös játékban együttműködésr e törekszik *	munk a	tanulá s	játék A közös játékban együttműködésr e törekszik *	munk a	tanulá s
• soha						

• megjelent						
• kialakulóban						
• kialakult						

A gyermek szociális fejlettsége- Énfejlődés

A csoportban kialakított szabályokat betartja megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Használja a "nem" szót. Konfliktusait képes önállóan megoldani megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Szívesen megosztja a számára fontos eseményeket, mesél azokról megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Elfogadja az új helyzeteket, a napirendi változásokat megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Elfogadja, ha valamit nem kap meg azonnal, képes várni * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Önbizalom-egészséges – megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• reális, egészséges		
• túlértékelt, túlzott		
• alulértékelt, kevés		
Önfegyelem- erős- megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• erős		
• átlagos		
• gyenge		
Önérvényesítés módja- pozitív - megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		
Önérvényesítés módja- erős - megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek önállóságának fejlettsége- Önállóság

Önállóan vetkőzik és öltözik megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Önállóan étkezik megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Önálló a fürdőszobai tevékenységekben megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A kultúrhigiénés elvárásoknak megfelelően étkezik megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Képes az önkiszolgálásra * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek önállóságának fejlettsége- Önszabályozás

Egyszerű döntési helyzetben képes választani megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
soha		
megjelent		
kialakulóban		
kialakult		

Alapvető érzelmi állapot – Kiegyensúlyozott- megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		
Vidám		
Közömbös		
Érzékeny		
Labilis		
Indulatos		
Szorongó		
Félénk		
Gátlásos		
Harsány		

Felismeri a felnőttek érzelemkifejezéseit, és azokra adekvátan reagál megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Felismeri a társak érzelemkifejezéseit, és azokra adekvátan reagál megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		
Magatartásában, viselkedésében megjelenik a szabálykövetés * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Képes alkalmazkodni a szokás- és	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
---	--------------------------------	--------------------------------

szabályrendszerhez * megfigyelés		
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek önállóságának fejlettsége- Szokások

A játékok, eszközök ki- és elpakolásában szívesen részt vesz megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A tárgyakat rendeltetésszerűen használja megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A higiénés szabályokat betartja megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Képes elfogadni és betartani a felnőtt elvárásait * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A gyermek kognitív fejlettsége - megismerő funkciók

Figyelem terjedelme – koncentráció Képes egy tevékenységre hosszabb ideig összpontosítani * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Rövidtávú auditív emlékezet Rövid mondókát, éneket könnyedén tanul * megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Tájékozódás, irányok <u>térben</u> irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Tájékozódás, irányok <u>síkban</u> - tisztában van a jobb- és baloldal fogalmával, használja ezeket a szavakat * irányított mérés 3.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Rövidtávú vizuális emlékezet Emlékezete már egyszerre 4-5 elem megőrzésére is képes * irányított mérés 4.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kialakult a testséma * irányított mérés 5.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Analízis Egy tárgynak egyszerre több tulajdonságát is képes vizsgálni 11. sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Vizuális észlelés Biztosan választja ki az alakot a háttérből * irányított mérés 6.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Vizuális memória- minta kirakása - szeriális emlékezet irányított mérés pl. elemek sorba rendezése emlékezetből	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Hallásdifferenciálás - irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
– zöngés, zöngétlen (baba- papa, doboz-toboz stb) két hang differenciálása (S-SZ; ZS-Z; Cs-C; K-G; D-T)		
– hang felismerése szavakban		
– a hang helyének megtalálása a szóban - szólánc (elején, közepén, végén)		
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Vizuális időrendiség Képek sorba rendezésével összefüggő történetet alkot * irányított mérés 7.sz. melléklet	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Ismeri a hét napjait, az évszakok főbb jellemzőit * irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Viselkedése a tevékenységekben-elmélyült, kitartó megfigyelés	harmadik év/ tanköteles			negyedik év/ tanköteles		
	játék Kitartó a játék, a tevékenység során akkor is, ha akadályba ütközik.*	munka	tanulás	játék Kitartó a játék, a tevékenység során akkor is, ha akadályba ütközik.*	munka	tanulás
• soha						
• megjelent						
• kialakulóban						
• kialakult						

Rövidtávú auditív emlékezet Rövid történet tényeit fel tudja idézni * irányított mérés 2.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Figyelem megosztása Egyidejűleg akár két dologra is tud figyelni* megfigyelés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Összefüggések felfogása Ismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit irányított mérés	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Kis számok körében számlál * 10- s számkörben – irányított mérés 8.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

Számfogalom – szintek irányított mérés 8.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
Szemléletes cselekvő		
Szemléletes képszerű		
Elemi absztrakciós		

Önmagáról, környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik * irányított mérés 9.sz. mérőlap	harmadik év/ tanköteles	negyedik év/ tanköteles
• soha		
• megjelent		
• kialakulóban		
• kialakult		

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE

FEJLŐDÉSI NAPLÓ

NEVELÉSI ÉV: 20..../20.... III. év

TANKÖTELES: igen

NÉV:

CSOPORT:

A Nagyerdei Óvoda mérési rendszerének megfelelően, 20.... október 1. - november 15. között végzett képességmérés eredménye alapján **javasoljuk** a gyermek további egy évig óvodai nevelésben való részvételét, fejlesztését.

A KÉPESSÉGMÉRÉS EREDMÉNYE ALAPJÁN FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK:

Szociális képességek	Szomatikus képességek	Értelmi képességek	Verbális képességek
· Kapcsolat teremtés társakkal · Kapcsolat teremtés felnőttekkel · Közösségben elfoglalt helye- · Feladat megértése, tartása- · Viselkedése a tevékenységben- játék, munka, tanulás · Viselkedése a tevékenységben- játék, munka, tanulás · Kezdeményezőképeség- játék, munka, tanulás · Szervezőképeség- játék, munka, tanulás · Együttműködési képesség- játék, munka, tanulás- · Alkalmazkodó képesség- játék, munka, tanulás- · Érzelmi, akarat · Érzelmek - Önállóság - Alapvető érzelmi állapot - Siker és kudarc esetén mutatkozó érzelmi megnyilvánulások –	· Kondicionáló képességek - Erő - Gyorsaság - Állóképesség · Koordinációs képességek - Test- szem- kéz- láb koordináció - Ritmusképesség - Egyensúlyozás képessége - Testséma ismerete - Finom motorika - Ujjmozgások koordinációja - Ceruzafogása - Kezesség (lateralitás) - Rajzkészség - Tájékozódás térben - Tájékozódás síkban	· Érdeklődés · Megismerési folyamatok - Vizuális észlelés, forma egészének észlelése- képes - Vizuális észlelés, alak-háttér észlelése - Vizuális memória, minta kirakása - Vizuális időrendiség- sorozat időbeni sorba rendezésére - Taktilis észlelés, tapintással tárgy felismerésére - Hallási differenciálás · Emlékezet - Rövidtávú vizuális emlékezet - Rövidtávú auditív emlékezet - Hosszútávú emlékezet · Figyelem · Terjedelme · Megosztani, koncentrálni, átvenni	- Szókincs - Hangsúly, hanglejtés - Beszédritmus - Beszédtempó - Mondatszerkesztés - Hangok ejtése - Artikuláció - Fogalom használat - Beszédkezdés - Beszédértés - Szövegértés - Összefüggő beszéd - Metakommunikáció

- Akarat - Akadályok, nehézségek leküzdésének módja, frusztrációs tolerancia - Monotóniatűrősség - Szabálytudat		- Képzelet - rajzolásban - konstruálásban	
- Énkép - Önértékelés - Önbizalom - Önfegyelem - Önérvényesítés módja		- Gondolkodási műveletek - Analizálni és szintetizálni - Általánosítani és konkretizálni - Összefüggések felfogására - Összehasonlításra	
		- Számfogalma	

SZÜLŐI TÁJÉKOZTATÁS FELJEGYZÉSEI

Gyermelem *Személyiséglapját* és *A gyermek fejlődésének nyomon követése* dokumentumot megismertem, gyermekem képességszint *mérésének* eredményéről-, fejlettségi szintjéről tájékoztatást kaptam:

ÉV	DÁTUM	SZÜLŐ ALÁÍRÁSA
I. ÉV		
II.ÉV		
III.ÉV		
IV.ÉV		

16. SZ. FÜGGELÉK
A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE
A GYERMEKEK MÉRÉSÉNEK RENDJE

Évfolyam	Mérés ideje	Eredmények átlagolásának elkészítése	Évvégi értékelés leadása (papíralapon)
I. ÉV	Befogadás tapasztalatai: első 6 hét után! Mérés és rögzítés: november 1-30 április 1-30.	Minden mérés után 1 héttel	május 25.
II. ÉV	Mérés és rögzítés: október 1-31. március-31.		
III. ÉV	Mérés és rögzítés: október 1-31. március-31.		
IV. ÉV tanköteles	Mérés és rögzítés: október 1-31. március-31.		

17.SZ. FÜGGELÉK

A BTMN ÉS AZ SNI- S GYERMEKEK FEJLESZTÉSITERVE (a Szakszolgálat véleménye alapján)

NAGYERDEI ÓVODA

✉ 4032 Debrecen, Pallagi út 3.

☎: 52/ 536-612, 536-613, 30/ 462-1842

OM: 030891

E-mail: nagyerdei@ovoda.debrecen.hu

www.nagyerdeiovoda.hu

„Debrecen Város Közoktatásáért” díjas, előminősített -REFERENCIA intézmény

Zöld Óvoda, Biztonságos Óvoda, Állatbarát óvoda, Madárbarát Óvoda, Klímanócska program óvoda

EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV	
Gyermek neve:	
Születési ideje:	
Járási szakértői vélemény:	
A BTMN megállapításának ideje:	
Fejlesztendő területek a szakvélemény alapján:	
Érvényesség ideje:	
Kötelező felülvizsgálat ideje:	
Tapasztalatok rögzítésének helye:	
Az egyéni képességmérés ideje:	
Készítette:	

.....
óvodapedagógus

.....
óvodapedagógus

[illegible]